

TÜRKÇE ÖĞRENELİM 2

Let's Learn Turkish

Video ve ses
Kasetleri
CD ROM
Glossary

Dr. Mehmet
HENGİRMEN

İÇİNDEKİLER

Ders 1	6
Antik Başkent.....	6
Sağlık Yurdu.....	7
1A Sultan Ahmet Meydanında	8
1B Proje Bitiyor	9
Dil Bilgisi	10
Dilek Koşul Kipi	10
Alıştırmalar	12

Ders 2	14
Oğuz Televizyonda.....	14
Boğaz Köprüsü Yok Oldu!	16
2A Akşam Yemeğine Davet.....	16
2B Bu Kediye Et Nerede?	17
Dil Bilgisi	18
Gereklik Kipi	18
Durum Ulaçısı	18
İlgeç	19
Alıştırmalar	20

Ders 3	22
Uzaylı Şakası	22
3A Polis Takipte.....	24
3B Sağlıklı Yaşam İçin Neler Yapmalıyız?	25
Dil Bilgisi	26
Eylem Çekimi	26
Zaman Ulaçısı	27
Geçmiş Zaman Ortacı	27
Üleştirme Sıfatları	27
Alıştırmalar	28
Tekrar Oyunu	30
Söyle Sevda İçinde Türkümüzü	31

Ders 4	32
Başkent Ankara	32
Anıtkabir’de	33
4A 500 Yılın Lideri.....	34
4B Köksal, Oğuz’a İnaniyor mu?	34
Anlatamıyorum	35
Dil Bilgisi	36

Yeterlik Eylemi	36
Ortaçlar	36
Geniş Zaman Ortacı	37
Gelecek Zaman Ortacı	37
Geçmiş Zaman Ortacı	37
Alıştırmalar	38

Ders 5	40
Kapadokya	40
5A Uçan Dairede Telâş	42
5B Atakule Döner Restoran	42
Dünya Büyük Tehlikede	43
Dil Bilgisi	44
Zaman Ulaçısı	44
Ulaç eki	45
Alıştırmalar	46

Ders 6	48
Seğmenler Parkı	48
Köksal ile Elif Pet Shop’ta	49
6A Hayvanlar ve İnsanlar	50
6B Sağırın Hasta Ziyareti.....	51
Dil Bilgisi	52
Yeterlik Eyleminin Çekimi	52
Bağlaç: hem ... hem	53
Alıştırmalar	54
Tekrar Oyunu	56
Müşde Dişisi de Geliyor	57

Ders 7	58
Kaymakam Önlem Alıyor	58
Uçan Daire Görünüyor	59
7A Dilek ile Enver İzmir’de	60
7B Eski Ev	61
Dil Bilgisi	62
Etken Eylem	62
Edilgen Eylem	62
Bağlaç: de, da	63
Kalma Durum Eki	63
Alıştırmalar	64

Ders 8	66
Ayşe Kapadokya'da	66
Slâytlar Kayboluyor	67
Enver Suçsuz	67
Köksal'ın Morali Bozuk	67
Kapadokya	68
Yer Altı Kentleri	68
Dil Bilgisi	70
Etken ve Edilgen Eylem	70
Geçmiş Zaman Ortacı	71
Alıştırmalar	72

Ders 9	74
Zaman Tüneli	74
Yer Altı Kentinde	75
9A Efes'te	76
9B Yaşlı Kahraman	77
Dil Bilgisi	78
Dönüşlü Eylem	78
Dönüşlü Adılı	79
Alıştırmalar	80
Tekrar Oyunu	82
Desem ki	83

Ders 10	84
Mucize	84
Efes'te Garip Olaylar	85
Bowling Salonunda	85
Kadınlar Erkeklerden Daha Çok Yaşıyor	86
Dil Bilgisi	88
Edilgen Eylem ve Dönüşlü Eylem	88
Dönüşlü Adılı: kendi	88
Yapım Eki: -le, (-le)	89
Alıştırmalar	90

Ders 11	92
Dünyanın Yedi Harikası	92
Dilek Nerede?	93

11A Efes Müzesi	94
11B Karmaşık Duygular	95
11C Elif Evde	95
Dil Bilgisi	96
Çatı Ekleri	96
Edilgen Eylem	96
Dönüşlü Eylem	96
Ettirgen Eylem	96
İşteş Eylem	97
Alıştırmalar	98

Ders 12	100
Meryem Ana	100
12A Köksal Kahvaltıda	102
12B Evdeki Sıkıntı	102
12C Mevlâna	103
12D İstekler Bir, Diller Ayrı	103
Dil Bilgisi	104
Ettirgen Eylem	104
Yapım Eki	105
Alıştırmalar	106

Ders 13	108
Gözleme	108
Gözlemecide	109
Yedi Uyuyanlar	109
13A Dertleşmek	110
13B Köksal, Berna ile Dertleşiyor	110
13C Elif Arzu ile Dertleşiyor	110
Gizli Sevda	111
Dil Bilgisi	112
Çok Çatılı Eylemler	112
Zaman Belirteci	113
Alıştırmalar	114

Ders 14	116
Zaman Tüneli Var mı?	116
Tekrar Oyunu	118
Tekrar Oyunu	119
Dil Bilgisi (Genel Tekrar)	120

Ders 1

Antik Başkent

Günümüzden iki bin üç yüz otuz dört yıl önceydi. Makedonya Kralı İskender dünyanın en büyük imparatoru olmak ve Helen uygarlığını bütün ülkelere yaymak istedi. Büyük bir ordu kurarak Truva'dan Anadolu'ya girdi. Bergama'yı aldı ve bütün Anadolu'yu ele geçirdi. Antakya yakınlarında Persleri yendi ve Asya'ya doğru yürüdü. Kısa zamanda dünyanın en büyük imparatorlarından biri oldu. Henüz otuz üç yaşındayken öldü.

Ege bölgesi tarih boyunca en büyük uygarlıklara ev sahipliği yaptı. M.Ö. 133 yılında Romalılar Anadolu'ya geldiler. Bergama'yı alarak başkent yaptılar. Bu dönemde Bergama görkemli bir başkent oldu. Sezar, Bergama Kütüphanesine 20 000 kitap hediye etti. Bir dağın yamacına dünyanın en dik tiyatrosu kuruldu. Bu tiyatro tarih boyunca Bergama'nın simgesi oldu.

Enver ile Dilek Bergama'daki bu görkemli tiyatroyu ve müzeyi gezerek Asklepion'a geldiler. Asklepion, Bergama'nın başkent olduğu dönemlerde çok önemli bir sağlık yurdu idi. Buraya Roma İmparatorluğunun en önemli kişileri tedavi için geldiler. Tamamen doğal bir ortamda yapılan bu tedaviler, insanlar için çok yararlı oldu.

Asklepion'da sağlık yurdunun yanında küçük bir antik tiyatro vardır. Bu küçük tiyatro Bergama Tiyatrosundan ortalama üç kilometre uzaklıktadır. Asklepion'daki tiyatrodan dağın yamacındaki Bergama Tiyatrosunu görmek mümkündür. Enver ile Dilek Asklepion'da önce küçük tiyatroyu gezdiler.

Sağlık Yurdu

Enver : Bu tiyatro Bergama'daki tiyatrodan çok küçük bir tiyatro.

Dilek : Burası ayrı bir kent değil. Asklepion, Bergama'ya bağlı bir sağlık yurdu.

Enver : Sağlık yurdunu hemen tiyatronun yanına kurmuşlar. Ne kadar huzur dolu bir yer.

Dilek : Buranın adı, sağlık tanrısı Asklepius'tan geliyor. Burada hastaları telkin, banyo ve ilaçlarla tedavi etmişler. Tedavi edilen hastaların arasında o devrin ünlü imparatorları da varmış.

Enver : Bütün hastalıkları mı tedavi etmişler?

Dilek : Evet, bütün hastalıkları tedavi etmişler, ama özellikle ruhsal hastalıkların tedavisinde su kanallarını kullanmışlar.

Enver : Su kanallarını mı kullanmışlar?

Dilek : Evet. Su sesi insana huzur ve sükûnet verir. İnsanı rahatlatır.

Enver : Tedavide doğal yöntemleri kullanmışlar. Özellikle stresten kaynaklanan hastalıklarda... Ooo... Saat 18.00 olmuş. Bu kadar tembellik yeter. Ben hemen işimi yapmaya başlayayım.

Dilek : Geç kalıyoruz. Televizyon haberlerini kaçırmayalım. Bu akşam Oğuz televizyonda konuşacak.

Enver : Ben de uzaylıları merak ediyorum. Acele etme biraz fotoğraf çeker, sonra televizyon haberlerine yetişir, otele Oğuz'u izleriz.

1A Sultan Ahmet Meydanında

Maria : Ben çok yorgun ve bitkinim. Müzedeki olaylar beni çok etkiledi.

Hakan : Beni de çok etkiledi. Bir lokantaya gidelim, bir şeyler yiyip biraz dinlenelim.

Mario : Biz şimdi neredeyiz?

Hakan : Burası Sultan Ahmet Meydanı. Şu sağdaki ünlü Ayasofya Camisi, şu önümüzdeki cami de Sultan Ahmet Camisi.

Maria : Bu meydan çok güzel. Yakında lokantalar var mı?

Hakan : Evet, var. Ama biz Boğaziçi'ne gidelim. Deniz kenarında çok daha güzel lokantalar var.

Maria : Şu gelen Oğuz değil mi?

Hakan : Evet o, yanındaki de Gülnaz.

Oğuz : İyi günler. Ne yapıyorsunuz?

Maria : İyi günler, müzedeki olaylar müthişti. Bizi çok etkiledi. Hepimiz çok şaşırдық.

Hakan : Artık size inanıyoruz. Sizin doğaüstü güçleriniz var.

Gülnaz : Oğuz, bu akşam saat 20.00'de televizyonda konuşacak. Uzaydan gelen tehlikeyi anlatacak.

Maria : Öyle mi? Bu akşam televizyonu mutlaka izleriz.

Hakan : Biz çok açız. Bizimle gelip bir şeyler yer misiniz?

Gülnaz : Biz de çok açız. Memnuniyetle geliriz.

Maria : Boğaziçi'nde nerede yemek yiyeceğiz?

Hakan : Ortaköy'de, deniz kenarında çok güzel lokantalar var. Bu lokantaların önünden kayıklar, yatlar, gemiler geçiyor. Çok dinlendirici ve güzel bir yer.

Maria : Ortaköy, Boğaz Köprüsüne yakın mı?

Hakan : Evet, Boğaz Köprüsü'nün yanında.

Gülnaz : Oralar çok güzel. Ben deniz kenarını tercih ederim.

Oğuz : Öyleyse vakit kaybetmeden hemen gidelim.

1B Proje Bitiyor

Köksal mimardır, bir bina projesi alır. Bu projeyi bir haftada bitireceğine söz verir. Berna, projenin çizimi için Köksal'a yardımcı olur. Bir akşam yemeğinde Köksal, lise arkadaşı Elif'le karşılaşır. Daba sonra Elif'le sık sık görüşür, ona çiçek yollar. Bu durumu Berna'ya rahatsız eder. Elif'i kıskanır. Sonunda proje biter.

Köksal : Çok teşekkür ederim Berna. Sen olmasaydın bu projeyi bitirmem çok zordu.

Berna : Bir şey değil canım. Sen de olsan aynı şeyi yapardın.

Köksal : Hafta sonu Elif'i spor yapmaya davet ettim.

Berna : Elif'in adı hiç ağızından düşmüyor. Ateş bacadı yı sardı goliba!...

Köksal, Berna'yla konuşurken telefon çalar. Ayşe, Ürgüp'ten Köksal'ı arar. Ona uzavlılar bakımında bilgi verir. Ürgüp domatışında Ankara'ya uğrayacağını söyler.

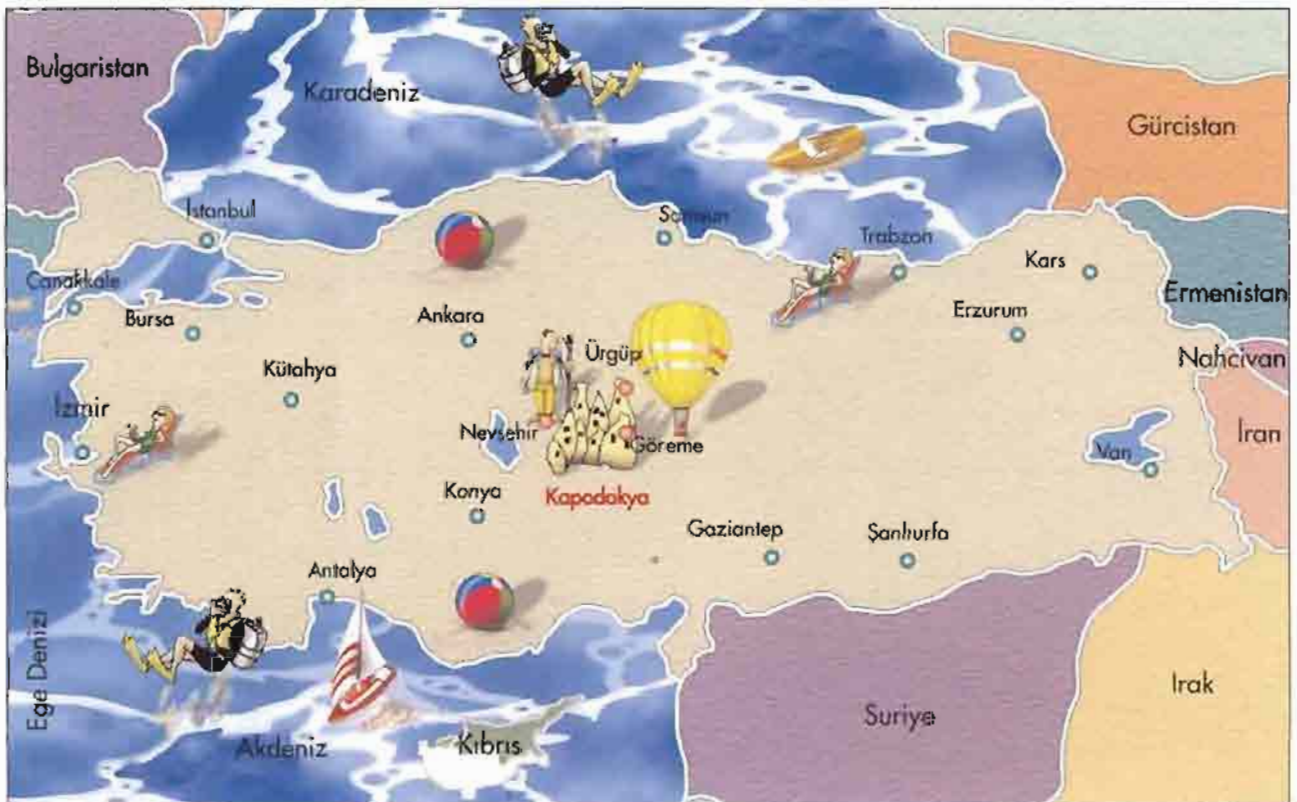

Berna : Sorun nedir?

Köksal : Ayşe, teyzemin kızıdır. Kendisi muhabirlik yapıyor. Kapadokya'ya gitmiş. Ürgüp'ten beni aradı. Uzaydan gelenlerle ilgileniyor. Yarın Ankara'ya gelecekti. Vakti olursa, bana da uğrayacak.

Berna : Uzaydan gelenlerin haberlerini gazetede okudum. Ama ben inanmıyorum.

Köksal : Yarın Ayşe'yle görüşürsek işin aslını anlarız.

Dil Bilgisi

Dilek-koşul Kipi: -sa (-se)

Dilek-koşul kipi eyleme dilek ve koşul anlamı verir.

gelmek	okumak	almak	görmek
gel-se-m	oku-sa-m	al-sa-m	gör-se-m
gel-se-n	oku-sa-n	al-sa-n	gör-se-n
gel-se	oku-sa	al-sa	gör-se
gel-se-k	oku-sa-k	al-sa-k	gör-se-k
gel-se-niz	oku-sa-nız	al-sa-nız	gör-se-niz
gel-se-ler	oku-sa-lar	al-sa-lar	gör-se-ler

Param olsa güzel bir ev alırım.

Geç kalırsak Oğuz'u televizyonda izleyemeyiz.

İsterseniz size yardım ederiz.

Çok yemek yerseniz çok kilo alırsınız.

İnsanlar birbiriyle dost olursa daha güzel bir dünyada yaşarız.

Namussu ve dürüst çalışırsanız ömür boyu kazanırsınız.

Burcu, ders çalışmazsa bu yıl üniversiteye giremeyecek.

Projeyi bir haftada bitiremezsek parayı alamayız.

Doğadan uzak yaşamazsak daha sağlıklı oluruz.

Düzenli çalışmazsak başarılı olamayız.

– Doğayla uyumlu yaşarsak daha sağlıklı oluruz.

– Uyumlu yaşamazsak hasta oluruz.

– Bugün Bergama'da işimiz biterse yarın İzmir'e gidelim mi?

– İşimiz biterse gidelim, bitmezse bu gece burada kalalım.

– Paramız olursa bir yat alalım mı?

– Paramız olursa yat alırız, paramız olmazsa kiralarız.

– Vaktin olursa yarın bize gelir misin?

– Vaktim olursa yarın size gelirim, olmazsa gelmem.

- Antik tiyatroya nasıl gidelim?
 - Yürüyelim. Yürümek istemeyen arabaya binelim.
 - Proje bir haftada biter mi?
 - Çok çalışsak bitiririz, çok çalışmazsak bitiremeyiz.
 - Türkçe kolay bir dil mi?
 - Çalışsan çok kolay, çalışmazsan çok zor.
- sa (-se) eki bazen eğer sözcüğü ile de kullanılır:

Eğer param olsa güzel bir hisiklet alırım.	→	Param olsa güzel bir bisiklet alırım.
Eğer vaktim olsa tatile çıkarım.	→	Vaktim olsa tatile çıkarım.
Eğer görünmez olsak daha rahat yaşarız.	→	Görünmez olsak daha rahat yaşarız.
Eğer iyilik yaparsan iyilik görürsün.	→	İyilik yaparsan iyilik görürsün.

-sa (-se) eki bazen keşke sözcüğü ile de kullanılır:

- Param yok, keşke param olsa!
 Evim yok, keşke evim olsa!
 Ahmet kitap okumuyor, keşke kitap okusa!
 Ders çalışmadık, keşke ders çalışsak!
 Sinemaya gitmedik, keşke sinemaya gitsek!
 Tatile çıkmadık, keşke tatile çıksak!

Atasözleri

- Kedinin kanadı olsaydı, serçenin adı kalmazdı.
 Allah, gümüş kapağı kapatırsa altın kapağı açar.
 Sık gidersen dostuna, yatar arka üstüne.
 Kaya uçmazsa dere dolmaz.

Alıştırılmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Enver ile Dilek niçin geziye çıkıyorlar?
2. Truva nerededir, tarihi önemi nedir?
3. Bergama'nın tarihi önemi nedir?
4. Asklepion'da hastalar nasıl tedavi ediliyor?
5. Maria'yı hangi olaylar etkiliyor?
6. Oğuz, saat kaçta televizyonda konuşacak?
7. Köksal, projeyi ne kadar sürede bitiriyor?
8. Ayşe, Ankara'ya nereden gelecek?

2. Lütfen tamamlayınız.

1. Çocuğum yok, keşke çocuğum olsa!
2. Arabam yok,
3. İşim yok,
4. Evim yok,
5. Annem yok,
6. Dedem yok,
7. Ninem yok,
8. Dostum yok,

3. Lütfen soru cümlesine çeviriniz.

Param olsa araba alırım. —> Paran olsa araba alır mısın?

1. Proje biterse tatile çıkarım.
2. Kitabı okursam sana veririm.
3. İstanbul'a gidersem sana uğrarım.
4. Erken kalkarsam duş alırım.
5. Param olursa sana borç veririm.
6. Araba alırsam tatile çıkarım.
7. Bergama'ya gidersem müzeye uğrarım.
8. Vaktim olursa televizyon izlerim.

4. Lütfen olumsuz yapınız.

Çok yemek yersen kilo alırsın. → Çok yemek yemezsen kilo almazsın.

1. Çok çalışırsan kazanırsın.	
2. İyilik yaparsan iyilik bulursun.	
3. Param olursa tatile çıkarım.	
4. Eve gidersem sana telefon ederim.	
5. Hızlı gidersen, kaza yaparsın.	
6. Doğadan uzaklaşırsan sağlığın bozulur.	
7. Erken yatarsan erken kalkarsın.	
8. Sebze, meyve yersen dinç kalırsın.	

5. Lütfen tamamlayınız.

1. Çok gezersen çok yer görürsün.	
2. Az gezer..... az yer görürsün.	
3. Çok okur..... çok öğrenirsin.	
4. Az okur..... az öğrenirsin.	
5. Geç yatar..... geç kalkarsın.	
6. Çok koşar..... çok yorulursun.	

Ders 2

Oğuz Televizyonda

Nermin : Uzaydan gelen adam hangi kanalda konuşacak?

Ayşe : Birinci kanalda konuşacakmış.

Hakan : Saat 20.00'ye iki dakika kalmış.

Erdol : Şu adamı çok merak ediyorum.

Maria : Merak edecek bir şey yok. Bizim gibi normal bir insan.

Hakan : Vakit tamam. Saat 20.00.

Maria : Bakın, bakın! İşte Oğuz!

Nermin : Uzaylı adam mı?

Ayşe : Evet o, uzaylı adam!

Hakan : Lütfen susun! Oğuz konuşuyor.

Oğuz : Tüm insanlara ve tüm dünyalılara sesleniyorum. Ben bir uzaylıyım. Size doğüstü güçlerimi kanıtlamak için dün müzede Iskender'in heykelini, büstünü ve lâhdini yok ettim. Yarın saat 12.00'de Boğaz Köprüsü yok olacak. Bu saatte hiçbir araç, Boğaz Köprüsünden geçmesin. Boğaz Köprüsüyle birlikte onlar da yok olurlar. Bütün polis ekiplerine ve ordu mensuplarına bu önemli gösteriyi önceden haber veriyorum. Boğaz Köprüsünü iyi koruyun. Yarın 20.00 haberlerinde televizyondan yine sizlere sesleneceğim ve çok önemli açıklamalar yapacağım. Dünyanızı büyük tehlikeler bekliyor. Yarın akşam beni mutlaka izleyin. Yeniden görüşmek üzere, şimdilik hoşça kalın.

- Erdal : Uzaydan gelen adam bu mu?
- Ayşe : Evet baba, bu adam. Dün müzede heykeli, büstü ve lâhdi bu adam yok etti. Yarın da kocamon Boğaz Köprüsü yok olacak.
- Nermin : Çok garip. Bunca yıl yaşadım, ilk kez böyle bir şey duyuyorum.
- Maria : Lütfen susun, spiker konuşuyor.
- Spiker : Değerli izleyiciler, az önce garip bir şey oldu. Stüdyodan yaptığımız yayın birden kesildi. Bütün televizyon kanallarında tanımadığımız bir insan konuştu. Bu televizyon yayını bizim stüdyodan yapılmadı. Konuşma bizim isteğimiz dışında oldu. Teknik ekibimiz, bu konuşmanın nereden ve nasıl yapıldığını araştırıyor. Şimdi normal haber akışımıza geçiyoruz.
- Maria : Bakınız. Oğuz kendisi için bütün kanalları kullandı. Acaba bunu nasıl yaptı?
- Ayşe : Bilmiyorum. Bu adam garip bir adam. Doğüstü güçleriyle her şeyi yapıyor.
- Erdal : Boğaz Köprüsü gerçekten yok olacak mı?
- Maria : Hiç şüphemiz olmasın. Bu adam her söylediğini yapıyor.
- Hakan : Yarın saat 11.30'da Boğaz Köprüsüne gideyim. Olayı yerinde izleyelim.
- Nermin : Sakın bir yere gitmeyin. Sonra Boğaz Köprüsüyle birlikte siz de yok olursunuz.
- Ayşe : Biz köprüden uzakta dururuz. Bize bir şey olmaz.
- Maria : Siz de gelin. Dünyada ilk kez böyle bir olay olacak. Bu tarihî olayı kaçırmayın.

Yeni Haber

Günlük Gazete

www.yenihaber.com.tr

Yarın

Türkiye'nin ilk Bilim
dergisi "Teknolojik"
gazetemiz Yeni Haber'le
birlikte bedava.

Boğaz Köprüsü Yok Oldu!

Uzaylı olduğunu söyleyen Oğuz, pazar akşamı televizyonda saat 20.00 haberleri sırasında konuştu. Bütün televizyon kanallarında aynı anda konuşan Oğuz, Boğaz Köprü-

sünü yok edeceğini söyledi. Bunun üzerine binlerce kişi dün Boğaz Köprüsüne gitti. Askeri yetkililer önlemler aldılar. Gerçekten de saat tam 12.00'de Boğaz Köprüsü herkesin gözleri önünde yok oldu. Olayı askeri yetkililer ve binlerce insan hayretle izledi.

Kriz Masası Kuruldu

İstanbul Valisi Haydar Çevik olaydan hemen sonra bir kriz masası kurdu. Bütün yetkililer toplanarak olayın sırrını çözmeye çalıştı. Ama hiç kimse bir çözüm bulamadı. Artık herkes Oğuz'un uzaylı olduğuna ve doğaüstü güçleri bulduğuna inanıyor.

Köprü Yerine Gelecek mi?

Dün İstanbul'da bütün trafik felç

oldu. Binlerce araç sokak ve caddelerde sıkıştı kaldı. Şimdi herkes Boğaz Köprüsünün yeniden yerine gelmesini bekliyor. Çünkü Oğuz bu olayları sadece doğaüstü güçlerini kanıtlamak için yaptığını söylüyor. Nitekim İstanbul Arkeoloji Müzesimdeki olaylarda da, İskender'in büstü, lâhdi ve heykeli gecici bir süre yok oldu. Sonra yerine geri geldi.

Oğuz Bugün Yine Konuşacak

Oğuz bu akşam saat 20.00 haberlerinde yine televizyon kanallarından bütün dünyaya seslenecek. Herkes büyük bir heyecanla Oğuz'un neler söyleyeceğini merak ediyor. Bu akşam milyonlarca insan televizyon kanallarından Oğuz'u izleyecek.

2A Akşam Yemeğine Davet

Enver ile Dilek, Oğuz'u televizyonda izlerler. Sonra otelile havuzun kenarına otururlar. Enver düğüncelidir. Dilek ona şaka yapar.

Dilek : Bakıyorum Dünya yok olacak diye korkmaya başladın. Şimdi ne yapacağız, yolculuğa devam edecek miyiz?

Enver : Yolumuza devam edelim, Şimdi Türkiye'deki her yerin fotoğrafını çekmek daha önemli oldu. Belki de Türkiye'nin fotoğraflarını son kez çekeceğiz.

Dilek : Yemeğe gidelim mi? Açıkım ben.

Enver : Gidelim. Şey... Lâstik meselesinde bize yardım edenleri arayalım mı? Yakında iseler yemeğe davet ederiz.

Dilek : Pekiyi. Onları da yemeğe davet edelim. Telefon edip çağıralım.

Enver : Alo! Ben Enver. Ahmet Beyle mi görüşüyorum?

Ahmet : Evet, ben Ahmet. Nasılsınız Enver Bey?

Enver : İyiyim, teşekkür ederim. Uygunsanız bu gece yemekte birlikte olabilir miyiz?

Ahmet : Büyük bir memnuniyetle. Nerede buluşalım?

Enver : Biz moteldeyiz. İsterseniz buraya gelin.

Ahmet : Olur, Zühal Hanımla oraya geliriz.

Enver : Sizi bekliyoruz.

Ahmet : Biz de hemen geliyoruz. En geç yarım saat sonra orada oluruz.

Enver : Yarım saat sonra burada olacaksınız.

2B Bu Kediye Et Nerede?

Nasrettin Hoca 13. yüzyılda Akşehir’de yaşadı. Ünlü bir Türk düşünürüdür. Fıkraları pek çok dile çevrildi. Bu fıkralar milyonlarca insanı düşündürdü ve güldürdü. Bu nedenle Nasrettin Hoca’ya “Dünya’yı güldüren adam” demek doğru olur.

Aşağıda Nasrettin Hoca’nın fıkralarından birini bulacaksınız.

Bir gün Nasrettin Hoca’nın eşi yemek yapmak için et istedi. Hoca çarşıya giderek iki kilo et aldı. Hoca’nın hanımını yemeği pişirerek dolaba koydu. Öğle vakti komşular geldiler. Pişen yemeklerin hepsini yiyerek eve döndüler.

Akşam olunca Hoca çok acıktı. Eve erken dönerek karısını bir güzel doyurmak istedi. Ama evde yemek bulamayınca çok sinirlendi ve eşine sordu:

– Hanım yemekler nerede?

– Yemek yapamadım.

– Niçin?

– Eti kedi yedi. Ben de yemek yapamadım. Hoca hemen dolaptan el terazisini aldı. Kediye tarttı. Kedi tam iki kilo geldi. Sonra kızgınlıkla hanımına sordu:

– Hanım, Hanım! Bu kedi tam iki kilo geliyor. Bu kediye et nerede, bu etse kedi nerede?

Dil Bilgisi

Gereklik Kipi: -malı (-meli)

Gereklik

gelmek	gelmemek
gelmeliyim	gelmemeliyim
gelmelisin	gelmemelisin
gelmeli	gelmemeli
gelmeliyiz	gelmemeliyiz
gelmelisiniz	gelmemelisiniz
gelmelidir	gelmemelidir

gitmek	gitmemek
gitmeliyim	gitmemeliyim
gitmelisin	gitmemelisin
gitmeli	gitmemeli
gitmeliyiz	gitmemeliyiz
gitmelisiniz	gitmemelisiniz
gitmelidir	gitmemelidir

Boğaz Köprüsüne hemen **gitmeliyiz**.

Televizyonda Oğuz'un konuşmasını izlemeliyiz.

Ahmet Beyleri yemeğe davet **etmeliyiz**.

Bu haberi hemen gazeteye bildirmeliyim.

Daha çok meyve ve sebze **yemeliyiz**.

Bir işin yapılması gerektiğini bildiren bazı sözcükler de gereklik anlamı verir:

Kitap okumalıydın.	→	Kitap okuman gerek.	→	Kitap okuman lazım.
Sigara içmemelisin.	→	Sigara içmemen gerek.	→	Sigara içmemen lazım.
Doğayı sevmeliyiz.	→	Doğayı sevmemiz gerek.	→	Doğayı sevmemiz lazım.

Ulaç: Eylemden türeyen ve belirteç görevini yapan sözcüklere **ulaç** denir.

Durum Ulaç: -arak, -erek

Durum ulaçları, eylemin belirttiği işin durumunu gösterir.

Maria ve Hakan yürüdüler.
Ayasofya meydanına gittiler.

} Maria ve Hakan yürüyerek Ayasofya meydanına gittiler.

Oğuz televizyonda konuştu.
Uzaydan gelen tehlikeyi anlattı.

} Oğuz televizyonda konuşarak uzaydan gelen tehlikeyi anlattı.

Ayşe, Köksal'a telefon etti.
Uzaylıların fotoğraflarını çektiğini söyledi.

} Ayşe, Köksal'a telefon ederek uzaylıların fotoğraflarını çektiğini söyledi.

Berna taksiye bindi.
Köksal'ın bürosuna gitti.

} Berna taksiye binerek Köksal'ın bürosuna gitti.

İlgeç: Sözcükler arasında ilgi kuran sözcüklere **ilgeç** denir: *gibi, kadar, için, ile, göre, üzere* sözcükleri genellikle ilgeç olarak kullanılır.

kadar kadar ilgeci genellikle benzetme, karşılaştırma ve ölçü anlamı verir:

Sabaha kadar seni bekledim.
 Saat 20.00'ye **kadar** Oğuz'un konuşmasını bekledik.
 Oğuz **kadar** olağanüstü gücü olan birini tanımadım.
 Dün gece sabaha kadar uzaylıları düşündüm.
 Maria **kadar** güzel bir kız görmedim.
 Sen melek **kadar** güzel bir kızsın.
 Hasan **kadar** aptal bir insan görmedim.
 Karşıkı tepeye kadar yürüyelim.
 Ahmet ve Cemil Ürgüp'e **kadar** koşarak gittiler.
 Akşama **kadar** durmadan koştuk.
 Dün gece sabaha kadar kitap okuduk.

kadar, bazen *gibi* ilgeci ile aynı anlamda kullanılır:

Sen, melek kadar güzel bir kızsın.	—>	Sen, melek gibi güzel bir kızsın.
Hasan, aslan kadar kuvvetli bir insandır.	—>	Hasan, aslan gibi kuvvetli bir insandır.
Kitap kadar iyi bir dost yoktur.	—>	Kitap gibi iyi bir dost yoktur.

gibi Bu ilgeç genellikle benzetmelerde kullanılır:

Kuşlar **gibi** uçmak istiyorum.
 Leyla'nın saçları altın **gibi** sarıydı.
 Cemil, aslan **gibi** kuvvetli insandır.
 Genç kızın yanakları bir gül **gibi** güzeldi.
 Hamdi, bir geyik **gibi** çevik, aslan **gibi** kuvvetlidir.
 Ahmet, balık **gibi** hızlı yüzüyor.
 Aylin, melek **gibi** güzel bir kızdır.
 Akın, Herkül **gibi** güçlüdür.
 Nuran Hanım, arı **gibi** çalışkandır.
 Esen Hanım, melek **gibi** iyi kalplidir.

Alıştırılmalar

1. Lütfen cevap veriniz.

1. Televizyonda kim konuşacak?
2. Oğuz, saat kaçta konuşacak?
3. Oğuz, Boğaz Köprüsünü mü yok edecek?
4. Oğuz'un uzaylı olduğuna kim inanmıyor?
5. Enver ile Dilek, kimleri yemeğe davet ediyorlar?
6. Dilek, kime telefon ediyor?
7. Nasrettin Hoca kaç kilo et alıyor?
8. Nasrettin Hoca kediye niçin tartıyor?

2. Lütfen tamamlayınız.

Bir gün Nasrettin Hoca..... eşi yemek yapmak için et istedi. Hoca çarşıya gid..... iki kilo et aldı. Hoca..... hanımı yemeği pişir..... dolaba koydu. Öğle vakti komşular geldiler. Pişen yemeklerin hepsini yiyerek eve döndüler. Akşam olunca Hoca çok acıktı. Eve erken dön..... karnını bir güzel doyurmak istedi. Ama evde yemek bulamayınca çok sinirlendi ve eşine sordu:

- Hanım yemek nerede?
- Yemek yapmadım.
- Niçin?

- Eti kedi yedi. Ben de yemek yapamadım. Hoca hemen dolaptan el terazisini aldı. Kedi..... tarttı. Kedi tam iki kilo geldi. Sonra kızgınlıkla hanım..... sordu:

- Hanım, Hanım! Bu kedi tam iki kilo geliyor. Bu kedi..... et nerede, bu et..... kedi nerede?

3. Lütfen tamamlayınız.

Ben	yazmalıyım	okumalıyım	bilmeliyim	görmeliyim	uyumalıyım
Sen	yaz.....	oku.....	bil.....	gör.....	uyu.....
O	yaz.....	oku.....	bil.....	gör.....	uyu.....
Biz	yaz.....	oku.....	bil.....	gör.....	uyu.....
Siz	yaz.....	oku.....	bil.....	gör.....	uyu.....
Onlar	yaz.....	oku.....	bil.....	gör.....	uyu.....

4. Lütfen olumsuz yapınız.

Sabaha kadar çalışmalısın. —> Sabaha kadar çalışmamalısın.

1. Televizyonu sonuna kadar izlemelisin.
2. Sabaha kadar kitap okumalısın.
3. Aslanlar gibi et yemelisin.
4. Boğaz Köprüsüne yürüyerek gitmelisin.
5. Yarına kadar bu işi bitirmelisin.
6. Akşama kadar denizde yüzmelisin.
7. Bilgisayarda çok oyun oynamalısın.
8. Her gün işe otobüsle gitmelisin.

5. Lütfen “gibi” ve “kadar” ilgeçlerini kullanınız.

1. Sen aslan **kadar** güçlüsün.
2. Serpilin saçları altın sarıdır.
3. Sabaha televizyon izledim.
4. Akşama caddelerde yürüdüm.
5. Sen, melekler güzel bir kızsın.
6. Kelebekler uçmak istiyorum.
7. Akın, arı çalışkandır.
8. Hakan, aslan kuvvetlidir.

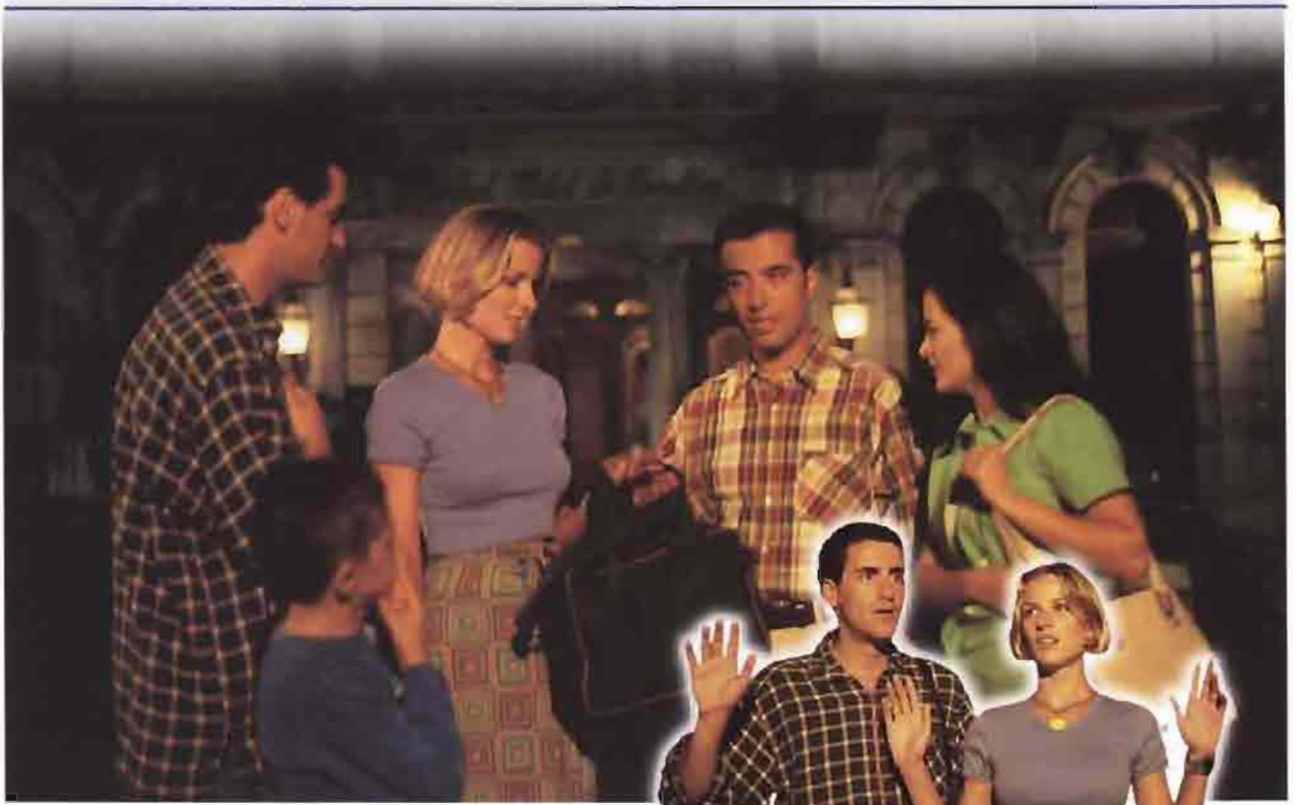

6. Lütfen cevap veriniz.

Ahmet aslan kadar kuvvetli mi? —> Evet, Ahmet aslan kadar kuvvetlidir.

1. Eve yürüyerek mi gidelim?	Hayır,.....
2. Her gün okula gitmeli miyim?	Evet,.....
3. Sabaha kadar burada beklemeli miyiz?	Hayır,.....
4. Kışın palto giymeli miyim?	Evet,.....
5. Dağın tepesine yürüyerek mi çıkalım?	Evet,.....
6. Türkan'ın saçları, altın gibi sarı mı?	Hayır,.....
7. Cemil, senin gibi iyi bir insan mı?	Evet,.....
8. Her akşam erken yatmalı mıyım?	Hayır,.....

Ders 3

Uzaylı Şakası

Hakan : Bütün insanlar şokta. Kocaman köprü birdenbire yok oldu. Bakalım bu gece saat 24.00'te köprü yerine gelecek mi?

Maria : Bu sokak çok karanlık. Taksiye binelim mi?

Hakan : Hayır, yürüyerek gidelim. Hava çok güzel.

Oğuz : Kimildamayın! Ellerinizi havaya kaldırın! Arkaya bakmayın! Arkaya bakarsanız vururum!

Hakan : Siz kimsiniz?

Oğuz : Konuşmayın! Şimdi cüzdanlarınızı verin.

Maria : Bizim cüzdanımızda çok para yok.

Oğuz : İtiraz etmeden çantanızı verin. Ellerinizi indir-meyin.

Hakan : Hiç kimse yok.

Maria : Peki, o ses nereden geldi? Kim konuştu?

Oğuz : Ben konuştum. Biz buradayız.

Hakan : Neredesiniz? Hiçbir şey gözüküyor.

Oğuz : Buradayız. Şimdi çantanızı alıyorum.

Maria : Biri çantamı aldı.

Oğuz : Biz geldik. Görünmez olup size şaka yaptık.

Maria : Oğuz Bey, Gülnaz Hanım, Budi...

Gülnaz : Evet, bizleriz.

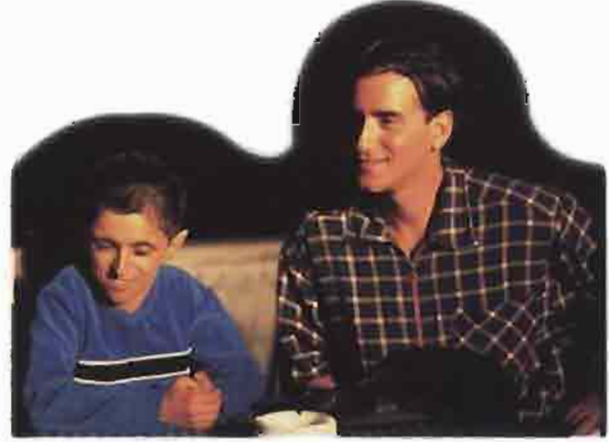
Oğuz : Sizleri korkuttuk mu?

Maria : Ben çok korktum. Sizleri soyguncu sandık.

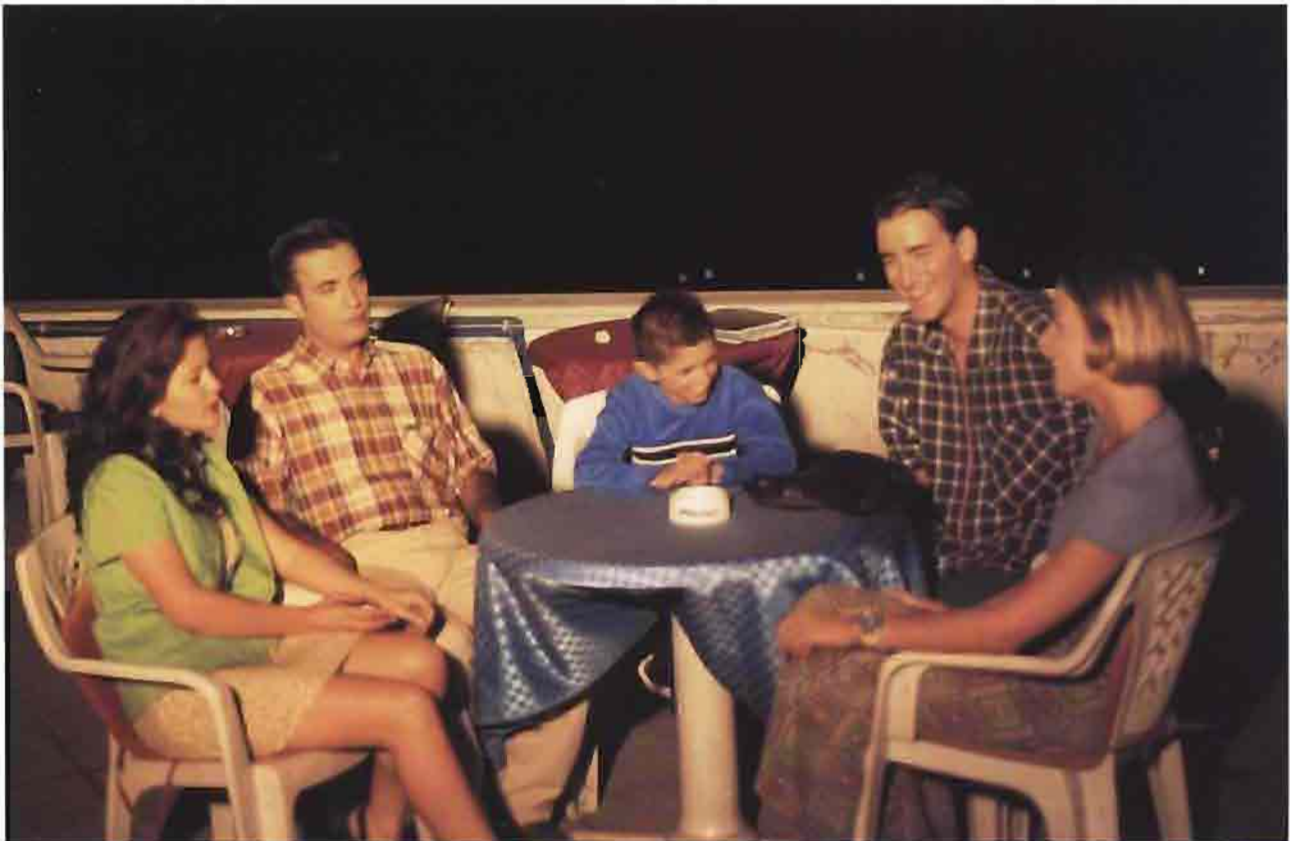
Budi : Biz soyguncu değiliz.

Oğuz : İsterseniz bir yerde oturalım. Orada konuşma-mızı sürdürürüz.

- Hakan : Nasıl görünmez oluyorsunuz. Hâlâ anlamadım.
- Gülnaz : Bu bizim için çok kolay. İsterseniz sizi de görünmez yaparım.
- Maria : Yoo! Hayır! Ben korkarım.
- Budi : Korkacak bir şey yok, çok kolay. Görünmez olursanız çok daha rahat yaşarsınız.
- Maria : Kocaman köprüyü nasıl görünmez yaptınız?
- Oğuz : Siz bizim gezegenimize gelerseniz, orada her şeyi öğrenirsiniz.
- Hakan : Herkes köprü'nün olduğu yere gidiyor. Boğaz Köprü'sü saat 24.00'te yerine gelecek mi?
- Budi : Elbette... Biz verdiğimiz sözü tutarız. Ama yarın saat 12.00'de Amerika'daki Hürriyet Heykeli yok olacak...
- Maria : Artık herkes sizin uzaylı olduğunuza inanıyor.
- Oğuz : Biz de bunu istedik. Dünyayı büyük bir tehlikeye bekliyor.

- Maria : Türkiye'de herkes sizden söz ediyor. Televizyondaki konuşmanız halkı çok etkiledi.
- Hakan : Bütün halk, Boğaz Köprü'sünün olduğu yere doğru gidiyor.
- Oğuz : Haydi, biz de o tarafa gidelim.
- Maria : Sizi herkes tanıyor. Polisler sizi görürlerse, hemen yakalarlar.
- Oğuz : Olsun, biz de hemen görünmez oluruz.

3A Polis Takipte

Ahmet ve Zuhâl polistir. Enver'in eski eser kaçağcılığı ile ilişkileri olduğundan şüphelenirler. Bu nedenle onu takip ederler. Enver ile Dilek, Truva'da bir otelde kalırlar. Polisler geceleyin Enver'in arabasının iki lastiğini birden paltatırlar. Sabahleyin de Enver'e yedek lastiklerini vererek onunla dostluk kurarlar. Enver ile Dilek, Bergama'da Ahmet Beyi akşam yemeğine davet ederek ona teşekkür etmek isterler.

Garson : Buyrun efendim, iki kişi mi?
 Enver : İki arkadaşımız daha gelecek.
 Garson : Dört kişi, şu masaya buyrun lütfen.
 Dilek : Yarın neler yapacağız?
 Enver : Sabahleyin Antik Tiyatroda ve Bergama Müzesinde fotoğraf çekeceğim. Öğleden sonra İzmir'e gideriz.
 Dilek : Serap'ı arayayım mı?
 Enver : Ara. Saat 16.00 sıralarında İzmir'de oluruz.
 Dilek : Alo? Merhaba Serap! Nasılsın?
 Serap : Merhaba Dilek, sen nasılsın?
 Dilek : Biz iyiyiz. Şu anda Bergama'dayız. Yarın saat 16.00-17.00 sıralarında İzmir'de olacağız. Yolda yine seni ararım.
 Serap : Çok iyi. Ben sizi İzmir'de karşılarım. Enver'e çok selâm söyle.
 Dilek : Onun da çok selâmı var. Hoşça kal.
 Enver : Hoş geldiniz, buyrun.
 Dilek : Hoş geldiniz.
 Ahmet : Hoş bulduk.
 Zuhâl : Hoş bulduk.
 Ahmet : Bekletmedik değil mi?
 Enver : Hayır. Hiç bekletmediniz. Biz de beş-on dakika önce geldik.
 Garson : Buyrun efendim. Siparişlerinizi alabilir miyim?

Enver : Neler var? Ne alabiliriz?
 Garson : İsterseniz önce zeytinyağlı yemekleri getireyim. İçecek ne alırsınız?
 Enver : İçecek ne alırız?
 Ahmet : Siz ne içmek istersiniz?
 Dilek : Ben kola içerim.
 Ahmet : Ayran.
 Enver : Ben de ayran içerim.
 Zuhâl : Yüzüğünüz çok güzel. Antiko galiba...
 Dilek : Şey...
 Enver : Evet, biraz eski bir yüzük, babaannemin yüzüğü...
 Ahmet : Çok da değerli galiba... Taşı çok parlak ve çok büyük...
 Ahmet : Şey! Affedersiniz, telefon çaldı.
 Komiser : Şu anda neredesiniz?
 Ahmet : Şu anda yemekteyiz. Kadının parmağında çok değerli bir yüzük var. Yüzyıllar öncesine ait tarihi bir eser.
 Komiser : Sizden kuşkulandılar mı?
 Ahmet : Hayır kuşkulandılar.
 Komiser : Onları takibe devam edin. Ara sıra bana bilgi verin.
 Ahmet : Emredersiniz amirim. Her gün sizi arar bilgi veririm.

3B Sağlıklı Yaşam İçin Neler Yapmalıyız?

*H*astaneler, hastalarla dolup taşıyor. Her yıl pek çok insan bilinçsiz yaşam düzeni yüzünden gereksiz yere hasta oluyor, sonra da hastanelerde şifa arıyor. Oysa bazı hastalıkların tedavisi mümkün değildir. Bu nedenle hasta olduktan sonra çare aramak yerine, hasta olmamaya çalışmalıyız.

Hasta olmadan sağlıklı yaşamak için son derece basit ve yararlı bazı kurallar vardır. Bu kurallara uyarsak, hastanelerde acı çekmez, sağlıklı ve mutlu bir şekilde yaşarız. Sağlıklı ve mutlu yaşamın sırları şöyle sıralanabilir.

1. Doğal beslenmeliyiz. Bol bol sebze ve meyve yemeli, doğal vitamin ve mineraller almalıyız. Eti çok az yemeli, mümkünse balık, tavuk gibi beyaz etleri tercih etmeliyiz.

2. Süt ve süt ürünlerinden yeterince yararlanmalıyız. Özellikle yoğurt ve peyniri soframızdan hiç eksik etmemeliyiz. Dünyada en uzun yaşayan insanların, çok yoğurt yediklerini unutmamalıyız.

3. Sabahları iyi bir kahvaltı yapmalı, öğle vakti orta derecede yemeli, akşamları az yemeliyiz. İçki, sigara gibi zararlı alışkanlıklardan uzak durmalıyız.

4. Sabahları jimnastik ve kültürel fizik hareketleri yapmalı, günde en az yarım saat ya da bir saat yürütmeliyiz. Arabaya faz-

la binmemeli, bilgisayarın başında fazla oturmamalıyız. Vücudumuz için oturmak değil, bol bol hareket etmek yararlıdır.

5. Sabah, akşam duş almalı, vücudumuzu temiz tutmalıyız. Sentetik giysiler yerine, pamuklu, yün gibi doğal bez ve kumaşlardan yapılmış giysileri tercih etmeliyiz.

6. Sık sık doğayla başbaşa olmalı, dağlarda, ormanlarda yürüyüşler yapmalı, bol bol oksijen almalıyız. Erken yatmalı, erken kalkmalı, doğayla uyum içinde olmalıyız.

7. Aşırı hırslı olmamalıyız. Aşırı hırs insanda stres yaratır. Ne kadar çok şey istersek, o kadar çok çalışmak zorunda kalırız. Yaşamak için kendimize, ailemize ve dostlarımıza zaman ayırmalıyız.

8. Dünyada bütün mallarımızın geçici olduğunu unutmamalı, paylaşmayı bilmeli, gereksinimi olanlara yardım etmeliyiz.

9. En büyük yatırım insanın kendine, ailesine, dostlarına ve insanlığa yaptığı yatırımdır. Çok okumalı, düşünmeli ve topluma hizmet etmeliyiz.

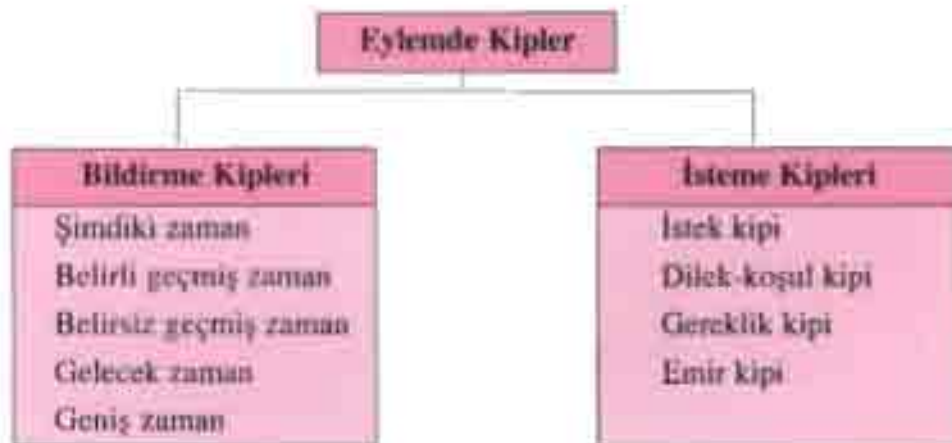
10. Vücut sağlığı olmadan, ruh sağlığı olmaz. Sağlıksız bir insan kendine, ailesine ve topluma yüküdür. Oysa sağlıklı bir insan güçlüdür, neşelidir, kendine, ailesine ve topluma yararlıdır. Kendimiz, ailemiz bütün insanlık için düzenli yaşamalı, sağlığınıza dikkat etmeli, yararlı insanlar olmalıyız.

Dil Bilgisi

Eylem Çekimi:

Türkçede eylem kökleri değişmez. Bu eylem köklerine çekim ve yapım ekleri getirilerek yeni sözcükler yapılır. Türkçe eylemlerde dokuz kip vardır. Bu dokuz kip iki ana bölümde incelenir:

Bildirme Kipleri				
Şimdiki Zaman	Belirli Geçmiş Zaman	Belirsiz Geçmiş Zaman	Gelecek Zaman	Geniş Zaman
geliyorum geliyorsun geliyor geliyoruz geliyorsunuz geliyorlar	geldim geldin geldi geldik geldiniz geldiler	gelmişim gelmişsin gelmiş gelmişiz gelmişsiniz gelmişler	geleceğim geleceksin gelecek geleceğiz geleceksiniz gelecekler	gelirim gelirsin gelir geliriz gelirsiniz gelirler

İsteme Kipleri					
İstek Kipi	Dilek-Koşul Kipi	Gereklik Kipi	Emir Kipi		
geleyim gelesin gele gelelim gelesiniz geleler	gelsem gelsen gelse gelsek gelseniz gelseler	gelmeliyim gelmelisin gelmeli gelmeliyiz gelmelisiniz gelmeller	Sen	gel	gelme
			O	gelsin	gelmesin
			Siz	gelin	gelmeyin gelmeyiniz
			Onlar	gelsinler	gelmesinler

Zaman Ulaçları: Zaman ulaçları işin yapılacağı zamanı gösterir.

-dan (-den) önce

Cüzdanı vermeden **önce** ellerini kaldır.
Yemek yemeden **önce** Serap'a telefon edelim.
Boğaz Köprüsü yok olmadan **önce** gidelim.
Kahve içmeden **önce** bir su içeyim.
Kahvaltıdan **önce** duş alayım.
Uçağa binmeden **önce** gazete aldım.

-dan (-den) sonra

Ölümden **sonra** yaşam var mı?
Cüzdanı verdikten **sonra** ellerini kaldır.
Yemek yedikten **sonra** Serap'a telefon edelim.
Kahvaltıdan **sonra** duş alayım.
Her akşam dokuzdan **sonra** yürüyüşe çıkarım.
Savaştan **sonra** barışın değerini daha iyi anlarız.

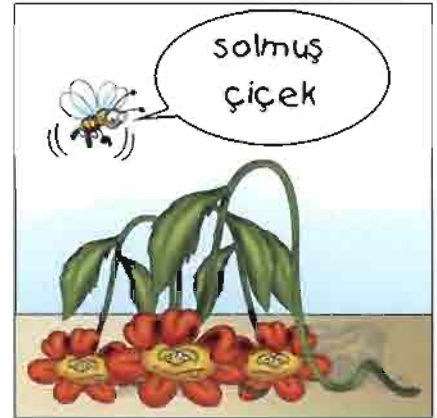
Geçmiş Zaman Ortacı: -miş (-miş, -muş, -müş)

Bu ortaç geçmiş zaman anlamı verir.

solmak + çiçek → solmuş çiçek
Solmuş çiçekleri vazodan çıkardım.

pişmek + biftek → pişmiş biftek
Maria, garsondan iyi pişmiş biftek istedi.

kızarmak + ekmek → kızarmış ekmek
Gülnoz kızarmış ekmekle salata yedi.

Üleştirme Sıfatları: Parça ve pay gösteren sıfatlara denir. Üleştirme sıfatları sayılara -ar (-er) ekleri getirilerek yapılır.

Oğuz, Nedar'ın uzay gemilerini birer birer yok edeceğini söyledi.

Öğrenciler üçer üçer sıraya girdiler.

Askerler onar kişilik gruplar halinde yürüyorlar. ...

Ünlü ile biten sözcüklerden sonra -ar (-er) eki genellikle -şar (-şer) olur:

Çocuklar ikişer ikişer bahçeye çıktılar.
Kitapları ellişer ellişer paketledik ve postaya verdik.
Oyun oynamak için yedişerlik gruplar halinde toplandık.

Alıştırılmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Boğaz Köprüsü saat kaçta yerine gelecek?
2. Maria ve Hakan'a kimler şaka yapıyor?
3. Maria'nın çantasını kim alıyor?
4. Kimler görünmez oluyor?
5. Enver, kimleri yemeğe davet ediyor?
6. Dilek, kime telefon ediyor?
7. Kimler restorana daha önce geliyor?
8. Sağlıklı yaşam için neler yapmalıyız?

2. Lütfen -miş ekiyle ortaç yapınız.

okunmak + gazete	okunmuş gazete
kızarmak + biftek	
solmak + gül	
yazılmak + mektup	
çalınmak + cüzdan	
pişmek + tavuk	
bozulmak + saat	
ısınmak + su	

3. Lütfen soru cümlesine çeviriniz?

Nuran, kavalıdan önce jimnastik yapıyor. —> Nuran, kavalıdan önce jimnastik yapıyor mu?

1. Ayla, kahvaltıdan önce duş alıyor.
2. Ömer, yatmadan önce gazete okuyor.
3. Dilek, yemekten önce telefon ediyor.
4. Turgut, yemekten sonra kahve içiyor.
5. Tatilden sonra çok dinlendim.
6. Ayşe, yemekten önce ellerini yıkıyor.
7. Ölmeden önce iyi işler yapalım.
8. Ölümünden sonra yaşam var.

4. Lütfen tamamlayınız.

Merdivenden teker teker çıkınız.
 Uçaktan bir... bir... atlayınız
 Öğrenciler üç... üç... sıra oldular.
 Askerler beş... kişilik gruplar halinde yürüyorlar.
 Paketleri tek... tek... getiriniz.
 Paraları yüz... yüz... sayınız.
 Bahçede dört... dört... sıraya giriniz.
 Kitapları yirmi... yirmi... paket yapınız.
 Bahçede yedi... yedi... toplanınız.
 İki... iki... sıraya giriniz.

5. Lütfen eylemlerin kiplerini yazınız.

1. Güneş girmeyen eve doktor **girer**.
2. Hakan ellerini havaya **kaldırıyor**.
3. Hayatın en büyük okul olduğunu **öğrendim**.
4. Ne yaparsan o başına **gelecek**.
5. Bu dünyaya güzel işler yapmak için **gelmişiz**.
6. Zengin olsam fakirlere yardım **ederim**.
7. Çok **okuyalım**, çok **öğrenelim**.
8. Başarılı olmak için önce sağlıklı **olmalıyız**.

Geniş Zaman.....

6. Lütfen atasözlerindeki ortaçları bulunuz.

Uyuyan yılanın kuyruğuna basma.
 Kaçan balık büyük olur.
 İşleyen demir pas tutmaz.
 Rüzgâr eken fırtına biçer.
 Kesilen baş yerine konmaz.
 Sakınılan göze çöp batar.
 Veren eli herkes öper.
 Bakan göze yasak olmaz.
 İyi olacak hastanın doktor ayağına gelir.
 Akan su yosun tutmaz.

TEKRAR OYUNU

Oyunun Kuralları

1. Bir kişi sayı sayсын. 1,2,3,4,5,6.
2. Başka bir kişi "DUR!" desin.
3. Bu sayının bulunduğu resmi tiyatro biçiminde oynayın ya da anlatın.

Söyle Sevda İçinde Türkümüzü

Söyle sevda içinde türkümüzü,
Aç beyaz yelken.
Neden herkes güzel olmaz,
Yaşamak bu kadar güzelken?

İnsan dallarla, bulutlarla bir,
Hep o maviliklerden geçmiştir.
İnsan nasıl ölebilir,
Yaşamak bu kadar güzelken?

Fazıl Hüsnü Doğlarca

Ders 4

Başkent Ankara

Osmanlı İmparatorluğunun başkenti İstanbul'du. Atatürk, 1923 yılında Ankara'yı başkent yaptı. O zamanlar Ankara 60 000 nüfuslu küçük bir kasabaydı. 2000 yılı nüfus sayımına göre ise Ankara'nın nüfusu 3 540 522'dir.

Ankara, modern Türkiye'nin merkezidir. 23 Nisan 1920'de Türkiye Büyük Millet Meclisi Ankara'da açıldı. 29 Ekim 1923'te cumhuriyet ilân edilerek Mustafa Kemal Türkiye'nin ilk cumhurbaşkanı seçildi. Böylece Osmanlı İmparatorluğundan sonra demokrasiye ilk geçiş, Ankara'da gerçekleştirildi.

Atatürk, Ankara'nın en yüksek tepelerinden biri olan Çankaya'da bir köşk yaptırdı. Atatürk'ün yaptırdığı bu köşke halk, renginden dolayı Pembe Köşk adını verdi. Atatürk'ten sonra gelen cumhurbaşkanları Pembe

Köşk'te oturdular ve Türkiye Cumhuriyeti Devletini buradan idare ettiler. Çankaya'da, Pembe Köşk'ün çevresine iki güzel park yapıldı.

Ankara sessiz, sakin, düzenli bir memur kentidir. Pembe Köşk'ün yakınlarında Atakule Restoranı adında yüksek bir döner restoran vardır. Bu restorandan Ankara'nın bütün güzelliklerini görmek mümkündür.

Ankara'nın en önemli yerleri Anıtkabir, Ankara Kalesi, Etnografya Müzesi ve Anadolu Medeniyetleri Müzesidir.

Oğuz, Ankara'ya geldiğinde Budi ve Gülnaz'la birlikte önce Anıtkabir'i ziyaret etmek ister. Anıtkabir'de Ayşe bir kameramanla birlikte Oğuz'u karşılar ve onunla bir röportaj yapar.

Anıtkabir'de

- Oğuz : Burası sessiz ve sakin bir yer. Burada kimse bizi rahatsız etmez.
- Budi : Bize artık rahat yok. Herkes bizi tanıyor.
- Ayşe : Merhaba! Sizi çok zor bulabildik.
- Oğuz : Merhaba! Bizi nasıl bulabildiniz?
- Ayşe : Bu bir gazetecilik sırrı, ben bulurum. Sizinle röportaj yapacağız, onun için kameraman arkadaşımı da getirdim.
- Budi : Demedim mi, bize burada da rahat yok.
- Ayşe : Sizi rahatsız mı ettim?
- Gülnaz : Hayır, hayır! Sakın yanlış anlamayın. O anlamda söylemedi. Hakon ile Maria neredeler?
- Ayşe : Onlar, Atakule restoranda bekliyorlar. Sizleri de yemeğe davet etiler.
- Oğuz : Biz önce Anıtkabir'i gezmeliyiz...
- Ayşe : Atatürk hakkında bilginiz var mı?
- Oğuz : Atatürk'ü iyi tanıyoruz.
- Ayşe : Nasıl? Atatürk'ü nereden tanıyorsunuz?
- Gülnaz : Atatürk'ü bütün galaksi tanır. O, büyük bir liderdir. Yaşamı boyunca yalnız barış için savaştı.
- Kameraman : Demek bütün galaksi Atatürk'ü tanır. Öyle mi?
- Oğuz : Bu evrende hiçbir canlı yalnız değildir. Bizim gezegende, bilgi bankamızda dünyayla ilgili bütün bilgiler var. Hiroşi-

ma'ya atılan atom bombasını biz Nekko gezegeninden izledik. O korkunç savaş bizi durdurdu. O sıralar dünyaya çok uzaylı geldi.

- Ayşe : Siz mi durdurdunuz? Nasıl?
- Budi : Bu uzun hikâye, sen bizi yeterince tanımıyorsun. Bizim amacımız galaksimizi nükleer savaşlardan korumak.
- Ayşe : Öyleyse bize kendinizi yeterince tanıttın.
- Gülnaz : Bizi anlamanız için sizleri Nekko gezegenine götürmeliyiz. Orada her şeyi görürsünüz.
- Ayşe : Çok isterim. Ne zaman gidebiliriz?
- Oğuz : Önce şu Zabalılar belâsından bir kurtulmalıyız.
- Ayşe : Zabalıları yenebilecek miyiz?
- Budi : Hiç şüphen olmasın. Biz Zabalılarla daha önce de savaştık. Onları çoğu zaman yendik.
- Oğuz : Mozoleye doğru yürüyelim mi?
- Budi : Atatürk'ün arabalarına hayran kaldım. Bin dokuz yüz otuzlarda ne güzel arabalar varmış.
- Ayşe : İçerde bir müze var. İsterseniz orayı da gezelim.
- Budi : Müzede neler var?
- Ayşe : Atatürk'ün elbiseleri, kullandığı silâhlar, okuduğu kitaplar ve eşyaları var.

4A 500 Yılın Lideri

10 Kasım 1938'de Atatürk'ün ölüm haberi bütün dünyada geniş bir yankı yarattı. Aynı gün Ankara'da bulunan Alman büyük elçisi Almanya'ya telefon etti ve şu soruyu sordu:

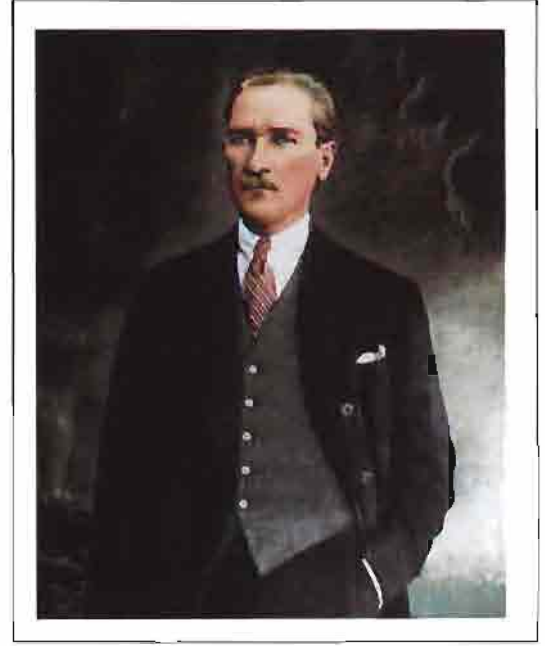
— Atatürk bugün öldü. Bütün Türkiye'de yas ilân edildi ve elçilikler kapandı. Biz de elçiliğimizi kapatıp yas ilân edelim mi, yoksa açık mı kalsın?

Berlin'den kısa bir cevap verildi:

— Böyle durumlarda Almanya'da nasıl hareket edilirse, siz de orada öyle yapın.

Büyük elçi bir an durakladı ve şöyle cevap verdi:

— Ama efendim, son beş yüz yıldan beri Almanya'da ne böyle bir lider doğdu, ne de öldü...

4B Köksal, Oğuz'a İnanıyor mu?

Elif ile Köksal öğle yemeğine çıkarlar. İyi bir lokantada güzel yemekler yerler, sohbet ederler. Bu arada vaktin geçip gittiğini de umuturlar.

Elif : Çok eğlendim Köksal. Soyende bütün yorgunluğumu attım.

Köksal : Ben de dinlendim. Sohbet güzeldi. Dalıp gitmişiz. Bir şey unuttum.

Elif : İşin mi vardı?

Köksal : Bugün Oğuz'la tanışacağız. Tamamen aklımdan çıkmış.

Elif : Oğuz'la mı tanışacaksın! Nasıl?

Köksal : Ayşe benim teyzemin kızı. O, Oğuz'la tanışıyor. Beni de tanıştıracak. Oğuz bugün Anıtkabir'i gezecekmiş. Ayşe, onunla röportaj yapacak.

Elif : Konuşmaya daldık, ben de vaktin nasıl geçtiğini anlamadım. Sen artık Oğuz'a inanıyor musun?

Köksal : Bilmem, Oğuz'u görseydik, belki bu olup bitenleri anlardık.

Elif : Hâlâ inanmıyor musun?

Köksal : İnanmıyorum...

Elif : İnşallah devlet yetkilileri de senin gibi düşünmüyordur. Yoksa dünyamız bütünüyle savunmasız kalır.

Köksal : Üst üste Oğuz'la toplantı yaptıklarına göre, adama inanıyorlar demektir.

Elif : Oğuz, insanları inandırmak için daha ne yapsın? Herkesin gözü önünde Boğaz Köprüsünü yok etti. Kanıt olarak bu yetmez mi?

Anlatamıyorum

Ağlatam sesini duyar mısınız,
Mıvralarımda;
Dokunabilir misiniz
Gözyaşlarıma, ellerinizle?

Bilmezdim şarkıların bu kadar güzel,
Kelimelerin kifâyetiz olduğunu
Bu derde düşmeden önce,

Bir yer var, biliyorum;
Her şeyi söylemek mümkün;
Epeyce yaklaşımsım, duyuyorum;
Anlatamıyorum.

Orhan Veli Kanık

Dil Bilgisi**Yeterlik Eylemi: -a (-e) bilmek**

Yeterlik eylemi yeterlik kavramı verir ve bir işin yapılabilceğini belirtir. Yeterlik eylemi diğer eylemler gibi çekime girer.

Şimdiki Zaman

kaldırabiliyorum	kaldıramıyorum
kaldırabiliyorsun	kaldıramıyorsun
kaldırabiliyor	kaldıramıyor
kaldırabiliyoruz	kaldıramıyoruz
kaldırabiliyorsunuz	kaldıramıyorsunuz
kaldırabiliyorlar	kaldıramıyorlar

- Uzay savaşlarını durdurabilir misiniz?
- Evet, uzay savaşlarını durdurabiliriz.
- Boğaz Köprüsünü görebiliyor musun?
- Hayır, Boğaz Köprüsünü göremiyorum.
- Uzaylıları yenebilir miyiz?
- Evet, uzaylıları yenebiliriz.
- Ayşe, Oğuz'la görüşebilmiş mi?
- Evet, Ayşe, Oğuz'la görüşmüş.

Geçmiş Zaman

yürüyebildim	yürüyemedim
yürüyebildin	yürüyemedin
yürüyebildi	yürüyemedi
yürüyebildik	yürüyemedik
yürüyebildiniz	yürüyemediniz
yürüyebildiler	yürüyemediler

- Nereye kadar yürüyebildin?
- Boğaz Köprüsüne kadar yürüyebildim.
- Anıtkabir'de müzeyi gezebildin mi?
- Evet, Anıtkabir'de müzeyi gezdim.
- Ayşe, Oğuz'la röportaj yapabildi mi?
- Evet, Ayşe, Oğuz'la röportaj yapabildi.
- Köksal, Oğuz'la tanışabildi mi?
- Hayır, Köksal, Oğuz'la tanışamadı.

Ortaçlar:

Eylemin sıfat olarak kullanılmasına **ortaç** denir.

Ortaçlar *geniş zaman*, *gelecek zaman* ve *geçmiş zaman* ortaçı olarak üçe ayrılır.

Geniş Zaman Ortaçı: -an (-en)

Bu ortaç genellikle geniş zaman ve şimdiki zaman kavramı verir.

okumak + adam → okuyan adam

Gazete okuyan adamı tanıyor musun?

uyumak + çocuk → uyuyan çocuk

Televizyonu kapat, uyuyan çocuğu rahatsız etme!

geçmek + hafta → geçen hafta

Geçen hafta güzel bir piknik yaptık.

Geniş zaman ortaçının olumsuzluğu **-maz (-mez)** eki ile yapılır.

yanmak + kumaş → yanmaz kumaş

İtfaiyecilerin elbiseleri yanmaz kumaştan yapılır.

görünmek + adam → görünmez adam

Oğuz görünmez adam oldu.

tükenmek + kalem → tükenmez kalem

Tükenmez kalem bana verir misin?

Gelecek Zaman Ortaçı: -acak (-ecek)

Bu ortaç genellikle gelecek zaman eki **-acak (-ecek)** ile yapılır.

okumak + kitap → okunacak kitap

Tatilde okunacak kitapları yanıma aldım.

gelmek + hafta → gelecek hafta

Gelecek hafta İzmir'e gideceğim.

savaşmak + uzay gemileri → savaşacak uzay gemileri

Savaşacak uzay gemileri Venüs'te bekliyor.

Geçmiş Zaman Ortaçı: -dı (-dik, -dük, -dük)

Bu ortaç genellikle geçmiş zaman kavramı verir.

tanımak + insan → tanıdık insan

Tanıdığım insanlarla tatile çıkarım.

Tanımadığım insanlarla tatile çıkmam.

sevmek + insan → sevdiğim insan

Bu dünyada sevdiğim insanlar var.

Bu dünyada sevmediğim insanlar var.

Alıştırma**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Atatürk, yaşamı boyunca ne için savaştı?
2. Anıtkabir’de neler var?
3. Evrende canlılar yalnız mıdır?
4. Atom bombası nereye atıldı?
5. Kim, dünyayı nükleer savaşlardan korumak istiyor?
6. Köksal, Uzaylı Oğuz’u görebildi mi?
7. Elif ile Köksal nerede sohbet ediyorlar?
8. Köksal, Oğuz’un uzaylı olduğuna inanıyor mu?

2. Lütfen soru cümlesine çeviriniz.

Üç tavuk, iki hindi yiyebilirim. → Üç tavuk, iki hindi yiyebilir misin?

1. Bu ağır paketi kaldırabilirim.
2. Uçaktan paraşütle atlayabilirim.
3. On beş kilometre koşabilirim.
4. Bu dağa tırmanabilirim.
5. Yarın sabahleyin beşte uyanabilirim.
6. Bu zor sınavı başarabilirim.

3. Lütfen ortaqlarla cümle kurunuz.

beklemek + tren → beklediğim tren → Beklediğim tren istasyona geldi.

ağlamak + çocuk → ağlayan çocuk

gülmek + kadın → gülen kadın

gelmek + tren → gelecek tren

okumak + kitap → okunacak kitap

görmek + adam → gördüğün adam

almak + ev → aldığım ev

kalkmak + uçak → kalkacak uçak

geçmek + hafta → geçen hafta

4. Lütfen cevap veriniz.

Bu hızla uçığa yetişebilecek miyiz? → Hayır, bu hızla uçığa yetişemeyiz

1. Bu yaz tatile gidebilecek miyiz?

2. Ahmet yarınki sınavı başarabilecek mi?

3. Okuduğun kitabı anlayabiliyor musun?

4. Biriken borçlarını ödeyebilecek misin?

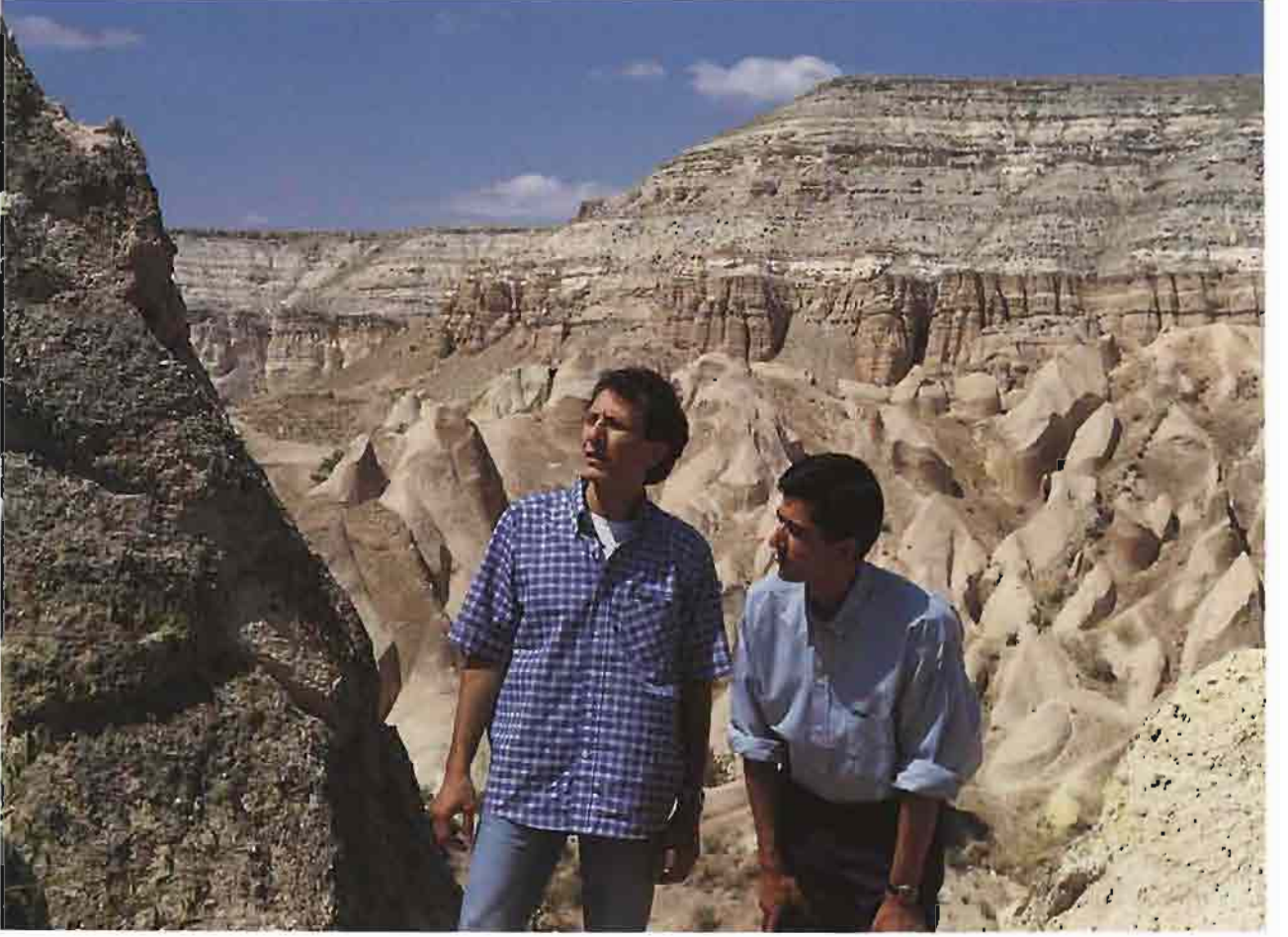
5. Şu fili tek elinle kaldırabilir misin?

6. Dün akşam rahat uyuyabildin mi?

7. Bu yarışmada birinci olabilecek misin?

8. Masadaki yemeklerin hepsini yiyebilecek misin?

Ders 5

Kapadokya

Cemil : Bu tepeler insanı çok yoruyor.

Ahmet : Evet, ben de çok yorulдум. Şu karşıki tepeye de bir bakalım.

Cemil : Yürüyoruz yürüyoruz, hiçbir şey yok.

Ahmet : Benim çocuklar, o garip cismi bu tepelerin birinde görmüşler.

Cemil : Hayal görmüşler. Buralarda hiçbir şey yok. Hava çok sıcak. Ben iyice yorulдум. Haydi geri dönelim.

Ahmet : Şu tepeye kadar gidelim. Orada da bir şey görmezsek geri döneriz.

Cemil : Niçin uzay aracını buralarda arıyorsunuz?

Ahmet : Pek çok kimse uzay aracını buralarda görmüş.

Cemil : Dur, bir dakika! Amon Allahım! Şuraya bak! Bir uzay gemisi!

Ahmet : Hayır, bu bir uçan daire. Demek benim çocuklar bunu görmüşler.

Cemil : Çok garip, bir rüya gibi. Peki uzaylılar nerede?

Ahmet : İçerisine bakalım mı?

Cemil : Delirdin mi? Uzaylılar bizi öldürür. Hemen buradan gitmeliyiz. Bak! Bak! Yok oluyor! Evet, birdenbire yok oldu! Hava çok sıcak. Biz hayal gördük her hâlde...

Ahmet : Hayır, bu bir rüya değil. Az önce uçan daire buradaydı. Gözlerimizle gördük. Gel, gidip indiği yere bakalım.

Cemil : Yoo! Hayır, ben kesinlikle gitmem.

Ahmet : Korkma gel, bir şey olmaz.

Cemil : Bak, burada otlar ezilmiş. Toprak çökmüş.

Ahmet : Keşke yanımızda bir fotoğraf makinesi olsaydı.

Cemil : Haydi hemen buradan gidelim. Bakarsın geri dönerler.

Ahmet : Görüyor musun? İzler yuvarlak bir daireye benziyor.

Cemil : Gidelim artık! Peki, uzaylılar burada ne arıyorlar?

Ahmet : Kapadokya uzaylıların eski vatanı. Buraya eskiden çok uzaylı gelmiş.

Cemil : Zaten burası esrarengiz bir yer. Bir ses duydu mu?

Ahmet : Evet, garip bir ses.

Cemil : Bir ayak sesi buraya doğru geliyor. Kaçalım çabuk! Canımızı kurturalım!

Ahmet : Hemen Ürgüp'e dönüp durumu kaymakamlığa bildirmeliyiz.

5A Uçan Dairede Telâş

Eric von Däniken ve pek çok bilgin Kapadokya'ya uzaylıların birçok kez geldiklerini söylerler. Gerçekten de Kapadokya ayrı bir gezegen gibidir. Yeryüzüne biş benzemez. Burada pek çok yer altı kenii vardır. Oğuz Türkiye'ye geldiği zaman uçan dairesini Kapadokya'ya bırakır. Robo ve Halil uçan dairede beklerken Ahmet ve Cemil'i görürler. Robo uçan daireyi hemen görünmez yapar. Böylece Cemil ve Ahmet uçan daireyi göremezler.

- Robo : Dünyalılar yerimizi keşfettiler. Onları hemen yakalamalıyız.
- Halil : Acele etme. Oğuz'a bir soralım.
- Robo : Robo Oğuz'u arıyor... Robo Oğuz'u arıyor...
- Oğuz : Ben Oğuz, seni dinliyorum.
- Robo : İki dünyalı yerimizi keşfetti. Ne yapalım? Onları yakalayalım mı?
- Oğuz : Sizi gördüler mi?
- Robo : Bizi görmediler. Yalnızca uçan daireyi gördüler. Şimdi Ürgüp'e doğru gidiyorlar.
- Oğuz : Bırakın gitsinler. Biz dün televizyonlarda her şeyi anlattık. Bütün dünya artık bizden söz ediyor.
- Halil : Biz burada daha ne kadar bekleyeceğiz? Yalnızlıktan canımız sıkılıyor.
- Oğuz : Biraz daha sabredin. Biz şimdi kendimizi Newyork'a ısınlıyoruz. Saat 12.00'de Hürriyet Heykelini yok edip Ankara'ya döneceğiz. Canınız sıkılıyorsa siz Ürgüp'e gidin, Ürgüplülerle tanışın.

5B Atakule Döner Restoran

- Budi : Ankara buradan çok güzel gözüküyor.
- Hakan : Evet, buranın hem manzarası hem de yemekleri çok güzel. Onun için sizi buraya davet ettik.
- Gülnaz : Çok teşekkür ederiz.
- Garson : Siparişleri alabilir miyim?
- Maria : Ben iyi pişmiş biftek rica ediyorum.
- Gülnaz : Ben biraz kızarmış ekmek, çorba ve salata istiyorum.
- Maria : Bana da salata lütfen...
- Hakan : Bana, kuru fasulye yanında yoğurt.
- Budi : Bana ızgara köfte ve kola lütfen.
- Garson : Tamam efendim.
- Hakan : Oğuz nerede?
- Gülnaz : Dünya yetkilileriyle toplantıda. İş bitince bizi arayacak.
- Hakan : Yemekten sonra Ulus'u gezelim mi? İlk Meclisi görürüz.
- Maria : Tabii. Neden olmasın!

Yeni Haber

Günlük Gazete

www.yenihaber.com.tr

Gerçek tank
Esra anlatıyor

"Yaşadığım onca
sıkıntıya rağmen
umudumu asla
yitirmedim."
Devamı 9. sayfa

Dünya Büyük Tehlikede!

Son Dakika

Cevat Habercigil

**Uzaylı Oğuz,
Dünya'ya
Zabalıların
saldıracağını
söyledi.**

Dün akşam ABD Başkanı, Rusya, Almanya, Fransa, İngiltere devlet başkanları ve dünyanın önde gelen liderleri Ankara'da toplandı. Cumhurbaşkanlığı Köşkünde yapılan bu toplantıda Oğuz, en geç on gün içinde Zaba gezegeninden gelecek uzaylıların dünyaya saldıracağını söyledi. Toplantı sonunda Oğuz birdenbire görünmez adam olarak yok oldu.

Oğuz Kimdir?

Gazetemiz uzmanlarından Ayşe Aytan, Oğuz'u yakından tanıyor. Ayşe Hanım, dün Oğuz'la Anıtkabir'de buluşarak uzun bir röportaj yaptı. Oğuz, Dünyamıza bir hafta önce geldi. Yanında eşi Gülnaz ve yakın dostu Budi var. Oğuz, Nekko gezegeninin imparatoru. Zaba gezegeni Nekko gezegenine çok yakın. Zabalılar ve Nekko gezegeninde oturanlar birbirleriyle savaşmışlar. Bu savaşları daha çok Nekko gezegenindekiler kazanmış.

Zabalılar Dünyalılardan

Ne İstiyorlar?

Oğuz'un söylediklerine göre Zaba gezegeni çok kötü bir gezegenmiş. Bu

gezegende göller ve denizler yokmuş. Su çok azmış. Her yer taşlık ve kayalıkmuş. Bu nedenle Zabalılar kendileri için yeni bir gezegen arıyorlarmış. Zabalıların imparatoru Nedar çok zalim bir insanmış. Nedar, dünyayı işgal etmek için zehirli gaz ya da uyku bombaları kullanacaktı. Atmosfere atılacak uyku bombaları bütün insanları uyutacak, sonra da Zabalılar dünyalıları esir alacaktı. Esir alınan dünyalılar bir aletle robot haline dönüştürülecek ve bu robotlar Nedar'a hizmet edecekmiş.

Bu söylenenler doğru mu? Bunu şimdi hiç kimse bilmiyor. Ancak, Kapadokya'da Ahmet ve Cemil adında iki kişi bir uçan daire görmüş.

Dünya Kurtarılabilecek mi?

Söylenenler doğruysa dünyayı büyük tehlike bekliyor. Dünya bu tehlikeyi atlatabilecek mi? Oğuz'un söylediklerine göre Nedar'ın 250 savaş gemisi varmış. Oğuz'un 100 savaş gemisi de Venüs'te bekliyormuş. Oğuz, liderler isterse dünyalılara yardım edecek. Bütün liderler

şaşınkılıkla bu olağanüstü durumu değerlendirmeye çalışıyorlar. Dün akşam cumhurbaşkanlığı köşkünde liderler için kokteyl yapıldı. Bu kokteyle Oğuz da katıldı. Oğuz kokteyilde daha çok Türkiye Cumhurbaşkanı, ABD Başkanı ve Rusya Devlet Başkanları ile görüştü. Oğuz bugün Kapadokya'da bulunan uçan daireye gidecek. Liderler ise kendi aralarında yeniden toplanıp dünyayı savunmak için plan yapmaya çalışacaklar.

Farklı Bakış

Şevket Pala

Şüphe, vitaminler vücudumuz için yararlıdır. Ama, son zamanlarda bu konu üzerinde yapılan araştırmalar bilinen aksine farklı sonuçlar ortaya koyuyor. Değişik türde sebzelerin birbirine boca edilerek pişirilmesi, bu sebzelerin

vitaminlerinin öbmesi olasılığını mı doğuruyor? Yoksa vitaminler birbirleri arasında "kortez (kortez) bağı" oluştuğu, yani birbirleriyle bir çeşit etkileşime girip, süper vitamin mi oluyorkan?

Devamı 7. sayfa

Dil Bilgisi

Ulaçlar:

Eylemden türeyen ve belirteç görevini yapan sözcüklere **ulaç** denir.

Zaman Ulaç: -mca (-ince, -unca, -ünce)

Eylemin belirttiği işin yapılacağı zamanı gösterirler.

Kış geldi.
Uludağ'da kayak yaparız. } Kış gel**ince** Uludağ'da kayak yaparız.

Üniversiteyi bitirdim.
Amerika'ya gittim. } Üniversiteyi bitir**ince** Amerika'ya gittim.

Yeni bir araba aldım.
Tatile çıktım. } Yeni bir araba al**mca** tatile çıktım.

Çok para kazandım.
Zengin oldum. } Çok para kazan**mca** zengin oldum.

Dün İstanbul'a gittim.
Veli Beye uğradım. } Dün İstanbul'a gid**ince** Veli Beye uğradım.

Doğrudan Anlatım	Dolaylı Anlatım
Oğuz "Dünya yetkilileriyle görüşeceğim." dedi.	Oğuz, Dünya yetkilileriyle görüşeceğini söyledi.
Robo "Dünyalılar yerimizi keşfetti." dedi.	Robo, Dünyalıların yerlerini keşfettiğini söyledi.
Halil "Canımız sıkılıyor." dedi.	Halil, canlarının sıkıldığını söyledi.
Oğuz "Newyork'a ıslanıyoruz." dedi.	Oğuz, Newyork'a ıslanmalarını söyledi.
Halil "Zabahlar, insanları robot yapıyorlar." dedi.	Halil, Zabahların insanları robot yaptıklarını söyledi.
Budi "Bizim gezegende bilgi bankamız var." dedi.	Budi, gezegenlerinde bilgi bankası olduğunu söyledi.

Ulaç Eki: -ken

Ulaç eki -ken, durum ve zaman kavramları taşır. Bu ulaç ünlü uyumuna uymaz.

Yemek yerim.

Meyve suyu içerim. } Yemek yerken meyve suyu içerim.

Tatile çıkarım.

Çadırımı yanıma alırım. } Tatile çıkarken çadırımı yanıma alırım.

Büroya gittim.

Gazete aldım. } Büroya giderken gazete aldım.

Oğuz eskiden dünyada yaşadı.

O zaman imparatordu. } Oğuz dünyada yaşarken imparatordu.

Oğuz Anıtkabir'i gezdi.

Gazeteciler geldi. } Oğuz Anıtkabir'i gezerken gazeteciler geldi.

Pikniğe gittim.

Çocukları da götürdüm. } Pikniğe giderken çocukları da götürdüm.

Araba kullanırım.

Cep telefonu kullanmam. } Araba kullanırken cep telefonu kullanmam.

Alıştırılmalar

1. Lütfen cevap veriniz.

1. Uçan daireyi ilk kez kim görüyor?
2. Kim uçan dairenin içini görmek istiyor?
3. Uçan dairenin izleri neye benziyor?
4. Ahmet ile Cemil niçin kaçıyorlar?
5. Uçan dairede kimler var?
6. Oğuz, kendini nereye ışınıyor?
7. Kimler Atakule'de yemek yiyorlar?
8. Maria nasıl bir biftek istiyor?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Lütfen -mca ulacıyla cümle kurunuz.

Gözcrcim bozuldu. + Gözlük aldım. —> Gözcrcim bozulunca gözlük aldım.

1. Yağmur yağdı. + Caddeler ıslandı.
2. Çok yemek yedim. + Kilo aldım.
3. İstasyona geç gittim. + Treni kaçırdım.
4. Çok çalıştım. + Sınavı başardım.
5. İzmir'e gittim + Ayşe'ye uğradım.
6. Bahar geldi. + Çiçekler açtı.
7. Ağaçtan düştüm. + Ayağım kırıldı.
8. Dağa çıktım. + Çok yoruldum.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. Lütfen -ken ulacıyla cümle kurunuz.

Ömer sporcuydu. + Hızlı koşardı. —> Ömer sporcuyken hızlı koşardı.

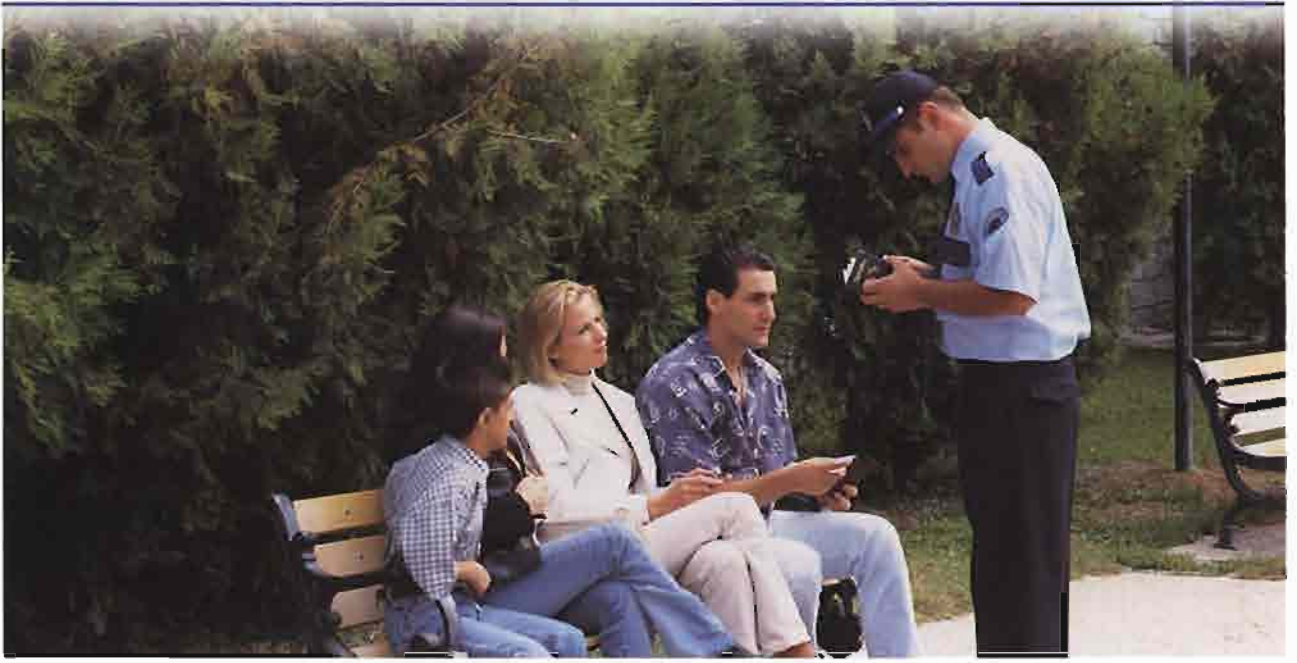
1. İşe giderim. + Arabaya binerim.
2. Kitap okurum. + Gözlük takarım.
3. Denizde yüzerim. + Elbise giymem.
4. Ben öğrenciydim. + Bu evde oturdum.
5. Ben gençtim. + Futbol oynadım.
6. Ahmet öğrenciydi. + Parası yoktu.
7. Halil zengindi. + Dostu çoktu.
8. Ders çalışırım. + Televizyon izlemem.

4. Lütfen dolaylı anlatıma çeviriniz.

Başkan "Yarın erken gelin." dedi. —> Başkan, yarın erken gelmenizi söyledi.

1. Köksal "Uzaylılara inanmıyorum." dedi.
2. Cemil "Çok yoruldun." dedi.
3. Ahmet "Hava çok sıcak." dedi.
4. Cemil "Bir ayak sesi duydum." dedi.
5. Ahmet "Burada otlar ezilmiş." dedi.
6. Cemil "Burası esrarengiz bir yer." dedi.
7. Hakan "Ankara'nın manzarası güzel." dedi.
8. Budi "Kuru fasulye istiyorum." dedi.

Ders 6

Seğmenler Parkı

Gölnaz : İŖte Oğuz da geldi!

Oğuz : Merhaba! Sizleri biraz beklettim galiba.

Budi : Güzel manzara karşısında beklemek bizim için doğrusu zevkli oldu.

Hakan : Toplantınız bitti mi Oğuz?

Oğuz : Bitti. Ama bizim uçan daireye bir türlü ulaşamıyorum. Robo'yla temas kuramadım. Başlarına bir şey gelmesinden korkuyorum.

Gölnaz : Başlarına ne gelebilir ki?

Oğuz : Köşk'ten Ürgüp'e telefon ettik. Uçan daire oradaymış, ama içindekiler kayıp. Ben Ürgüp'e gidiyorum.

Maria : Yine kayboldu!

Gölnaz : Ankara'yı çok beğendim. İstanbul çok güzel, ama biraz kalabalık. Ankara yeni kurulan bir kent olduğu için İstanbul'a göre daha düzenli ve daha sakin.

Budi : Bir polis geliyor.

Polis : İyi günler, lütfen kimliklerinizi gösterir misiniz?

Maria : Buyrun.

Polis : Sizin kimliğiniz?

Gölnaz : Benim kimliğim yok.

Polis : Ben sizi bir yerden tanıyorum galiba. Siz şu uzaydan gelenlerden değil misiniz? Televizyonlara çıktınız.

Budi : Evet, biz uzaydan geldik. Ama hiç kimseye zararımız yok. Burada güzel güzel sohbet ediyoruz.

Polis : Olmaz efendim. Benimle karakola kadar geleceksiniz. Lütfen zorluk çıkarmayın.

Budi : Silâhınız var mı?

Polis : Aaa, silâhım, silâhım yok! Silâhıma ne oldu?

Gölnaz : Bizi karakola götürmezseniz silâhınızı bulmanıza yardımcı oluruz.

Polis : Tamam, söz veriyorum. Lütfen silâhımı verin.

Budi : Bakın silâhınız burada.

Köksal ile Elif Pet Shop'ta

- Murat : Ooo! Elifçigim! Hoş geldin canım!
- Elif : Hoş bulduk. Topak'ın yine maması bitmiş.
- Murat : Emrin olur canım. Dükkân senin, istediğin köpek maması alsun. Otursana biraz.
- Elif : Oturmayayım. Dışarıda bir arkadaşım bekliyor.
- Murat : Onu da çağır. Tanışmış oluruz.
- Elif : Erkek arkadaşım bekliyor.
- Murat : O zaman kalsın. Demek erkek arkadaşın var.
- Elif : Evet. Öyle sayılabilir.
- Murat : O zaman bana intihar edip aranızdan çekilmek düşüyor.
- Elif : Çok hoşsun Murat.
- Murat : Sen de çok güzelsin...
- Elif : Ha, geldin mi? Şimdi senden söz ediyorduk.
- Köksal : Benden söz ederken kakhaha mı atıyorsunuz?
- Elif : Şey, yanlış anladın.

- Köksal : Ben de Köksal. Bitmedi mi işin daha?
- Murat : Buyrun. Bu köpek maması. Hafta sonu bowlinge geliyorsun değil mi? Sizi de beklerim Köksal Bey.
- Elif : İyi günler, hoşça kal.
- Murat : İyi günler, güle, güle!

6A Hayvanlar ve İnsanlar

Ormanların kralı: aslandır. Aslan güçlü olduğu için bütün hayvanları yenebilir. Ama leopar aslana göre daha çeviktir.

Saatte elli, altmış mil hızla koşabilir ve ağaçlara tırmanabilir. Leoparlar son derece yırtıcı ve vahşi hayvanlardır. Çita,

aslan ve kaplanlardan daha küçük, ama daha çeviktir. Saatte 100 km. hızla koşabilir. Ormanların en büyük hayvanı fil, aslan, kaplan ve leoparlardan daha güçlüdür. Bir fil ortalama beş, altı ton ağırlığındadır. Kocaman ağaçları devirebilir. Aslan ve kaplanlar fillerden korkar ve ona dokunamazlar. Kartallar çok yükseklerde uçabilirler. Keskin gözleriyle yerdeki yılan, tavşan, sincap gibi hayvanları görebilirler, hızla alçalarak onları güçlü pençeleriyle yakalarlar.

Hayvanlar arasında zıplama şampiyonluğu kanguru ve pirelere aittir. Bir pire kendi vücut ölçülerinin

üç yüz katı kadar daha uzağa sıçrayabilir. Karıncalar kendi ağırlıklarının yirmi katını taşıyabilirler. Maymunlar insanlara çok benzerler. İnsanlar gibi aile hayatı yaşarlar. Bir maymun üç yaşındaki bir çocuk gibi düşünebilir. Son zamanlarda yapılan genetik araştırmalarında insanlarla maymunların gen sayılarının birbirine çok yakın olduğu anlaşıldı. Bu araştırmaya göre insanların genleri,

maymunların genlerinden yalnızca 300 adet kadar fazladır. Bu buluş maymunlar ile insanlar arasındaki benzerliği çok açık bir şekilde ortaya koyuyor.

İnsanlar mı akıllı, yoksa hayvanlar mı? Bu soruya cevap vermek çok zor. Çünkü hiçbir

hayvan doğaya zarar vermiyor. Yalnızca korınlarını doyurmak ve yaşamak için öldürüyorlar. Oysa insanoğlu ormanları yok ediyor, çevreyi kirletiyor, hayvanları öldürüyor. Bununla da yetinmiyorlar; tank, top, tüfek, atom bombası gibi silahlarla birbirlerini de yok ediyorlar.

Bu durumda insanlar mı, yoksa hayvanlar mı daha tehlikeli? Ben karar veremedim. Bakalım siz karar verebilecek misiniz?

6B Sağırın Hasta Ziyareti

İyi kalpli sağır bir adam, bir gün komşusunun hasta olduğunu öğrenir. Kendi kendine:

— Komşum hastalanmış, onu ziyaret etmem, hâl ve hatırını sormam lâzım, ama ben sağır bir adamım. O da hasta, sesi çıkmaz. Zaten hastaya bilinen şeyler sorulur, bilinen cevaplar alınır. Ben "Nasılsınız?", diyeceğim. O "İyiyim, teşekkür ederim", diyecek. "Ne yiyorsunuz?" desem, elbet bir yemek ismi söyleyecek, ben de "Afiyet olsun" derim. "Sizi hangi doktor tedavi ediyor?", diye sorarsam, bir doktor adı verecek. Ben de "İyi doktordur" derim, olur biter, diye düşünür. Hastayı ziyarete gider, baş ucuna oturur:

— Nasılsınız? diye hâl, hatır sorar. Hasta inleyerek:

— Ölüyorum! diye cevap verince, sağır adam:

— Oh oh, çok memnun oldum! diye karşılık verir.

Hasta:

— Bu ne demek, adam benim ölümüne memnun oluyor, diye kızar.

— Sağır adam tekrar sorar:

— Ne yiyorsunuz?

Hasta kızgınlıkla:

— Zehir!.. der.

— Sağır, onun bir yemek ismi söylediğini sanarak:

— Afiyet olsun, diye karşılık verir.

Hasta büsbütün çileden çıkar. Sağır adam sormaya devam eder:

— Tedavi için gelen doktor kim?

Hasta:

— Hadi be defall! Azrail geliyor, diye cevap verir.

— Sağır:

— Çok bilgin, tecrübeli bir doktordur. İnşallah yakında çaresini bulur, deyince hasta dayanamaz:

— Kahro!.. diye bağırır.

— Sağır ise yaptığı hataları bilmez, komşuluk hakkını yerine getirdiği için çok memnun ayrılır.

Mevlâna (Mesnevî'den Öyküler)

Dil Bilgisi

Yeterlik Eyleminin Çekimi:

Şimdiki Zaman	Belirli Geçmiş Zaman	Belirsiz Geçmiş Zaman	Gelecek Zaman
kaldırabiliyorum kaldırabiliyorsun kaldırabiliyor kaldırabiliyorsunuz kaldırabiliyorsunuz kaldırabiliyorlar	kaldırabildim kaldırabildin kaldırabildi kaldırabildik kaldırabildiniz kaldırabildiler	kaldırabilmişim kaldırabilmişsin kaldırabilmiş kaldırabilmişiz kaldırabilmişsiniz kaldırabilmişler	kaldırabileceğim kaldırabileceksin kaldırabilecek kaldırabileceğiz kaldırabileceksiniz kaldırabilecekler
Geniş Zaman	İstek Kipi	Dilek-Koşul Kipi	Gereklik Kipi
kaldırabilirim kaldırabilirsin kaldırabilir kaldırabiliriz kaldırabilirsiniz kaldırabilirler	kaldırabileyim kaldırabileysin kaldırabile kaldırabilelim kaldırabilesiniz kaldırabileler	kaldırabilsem kaldırabilsen kaldırabilse kaldırabilsek kaldırabilseniz kaldırabilseler	kaldırabilmeliyim kaldırabilmelisin kaldırabilmeli kaldırabilmeliyiz kaldırabilmelisiniz kaldırabilmeliler

Akın büyük paketi kaldır**abiliyor**.
 Bir leopar aslanı yene**bilmiş**.
 Fil, kocaman ağacı devire**bildi**.
 Bu mağta birinci ola**bileceğiz**.
 Sen bu sınavı başara**bilirsin**.
 Bu konuda birlikte çalışa**bilirim** isterim.
 Üniversiteyi bitire**bilsen**, bu işe girersin.
 Bu maçı mutlaka kazan**abilmeliyiz**.

→	Şimdiki Zaman
→	Belirsiz Geçmiş Zaman
→	Belirli Geçmiş Zaman
→	Gelecek Zaman
→	Geniş Zaman
→	İstek Kipi
→	Dilek-Koşul Kipi
→	Gereklik Kipi

Yeterlik eylemi rica etmek, izin istemek için de kullanılır:

- İki kişilik yer ayır**abilir** misiniz?
- Yemek listesine bak**abilir** miyiz?
- Hava çok sıcak, pencereyi biraz aç**abilir** misin?
- Bana bir milyar lira borç para vere**bilir** misiniz?
- Çocuk uyuyor, biraz sessiz ol**abilir** misin?
- Arabanı bana ödünç vere**bilir** misin?
- Almanya'ya gidince bana mektup yaz**abilir** misin?
- Büroya gelirken bir gazete al**abilir** misin?

Yeterlik eylemi olasılık bildirir:

- Oğlunuz çok kan kaybetmiş, ama yaşay**abilir**.
- Bu uzaylılar casus ol**abilir**.
- Uçan daireye daha çok yaklaşırsak, uzaylılar bizi öldüreb**ilir**.
- Elif, telefona cevap vermiyor, derste ol**abilir**.
- Bugün hava bulutlu yağmur yağ**abilir**.
- Engin, Ankara'ya gelince bize uğray**abilir**.
- Akın, çok çalışırsa sınavı kazan**abilir**.
- Maymunlar günün birinde insanlar gibi konuş**abilir**.

Bağlaç: hem..... hem

Bu bağlaç eş görevli sözcükleri, sözcük öbeklerini ve cümleleri bağlar. Eşitlik, karşıtlık ve birlikte olma anlamları verir.

- Küpeyi mi, kolyeyi mi alıyorsun?
- **Hem** küpeyi **hem** kolyeyi alıyorum.
- Araba mı, yoksa ev mi istiyorsun?
- **Hem** araba **hem** ev istiyorum.
- Tatilde Bodrum'a mı, Marmaris'e mi gideceksiniz?
- **Hem** Bodrum'a **hem** Marmaris'e gideceğiz.
- Nerede sohbet edelim?
- Bu parkta **hem** dinlenir **hem** sohbet ederiz.

Alıştırılmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Oğuz, kimlerle toplantı yapıyor?
2. Oğuz, Robo'yla temas kurabiliyor mu?
3. Polis kimlerden kimlik istiyor?
4. Elif nereden köpek maması alıyor?
5. Köksal, Elif'e niçin kızıyor?
6. En güçlü hayvan hangisidir?
7. İnsanlar mı, hayvanlar mı daha akıllı?
8. Sağır, hasta komşusunu memnun ediyor mu?

2. Lütfen soru cümlesine çeviriniz.

Timsahlar, aslanları ve kaplanları yiyebilir —> Timsahlar, aslanları ve kaplanları yiyebilir mi?

1. Leopar, aslandan daha hızlı koşabilir.
2. Fil, kocaman ağaçları devirebilir.
3. Maymun, bir çocuk kadar düşünebilir.
4. Maymunlar okuma öğrenebilir.
5. İnsanlar ozon tabakasını delebilir.
6. İnsanlar dünyayı yok edebilir.
7. Bir gün bütün insanlar dost olabilir.
8. Bir gün bütün savaşlar önlenabilir.

3. Lütfen hem... hem... bağlacıyla cevap veriniz.

Maymunlar et mi yer, meyve mi? —> Hem et hem meyve yer.

1. Evi mi satıyorsun, arabayı mı?
2. Ali, ders mi çalışıyor, oyun mu oynuyor?
3. Radyo mu dinliyorsun, televizyon mu izliyorsun?
4. Kitap mı okuyorsun, ders mi çalışıyorsun?
5. Üniversiteye mi gidiyorsun, işte mi çalışıyorsun?
6. Gitar mı çalıyorsun, yoksa piyano mu?
7. Bu hayvanlar yorgun mu, susuz mu?
8. Palto mu istiyorsun, ayakkabı mı?

4. Lütfen yeterlik eylemini rica, izin anlamında kullanın.

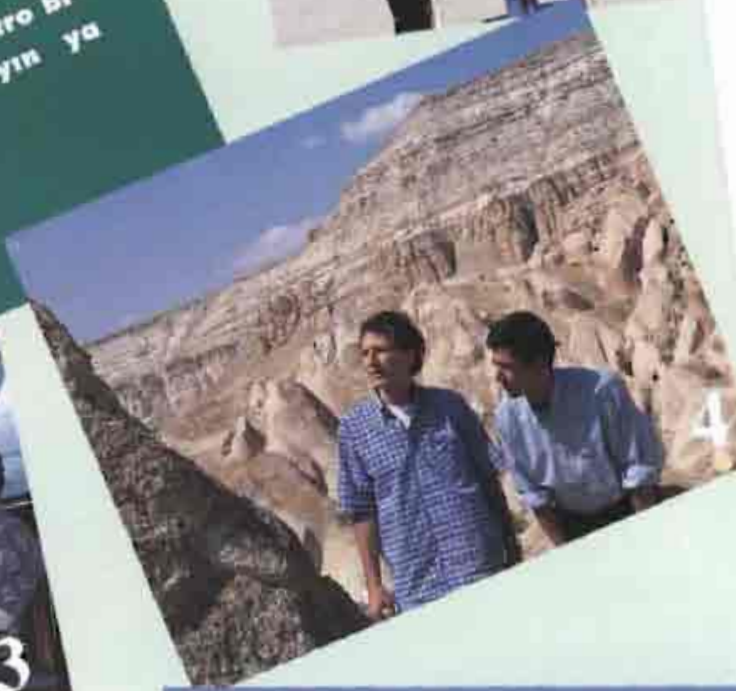
Yarın bana uğrayabilir misin? —> Evet, yarın sana uğrayabilirim.

1. Bu mektubu acele yazabilir misin?
2. Bu akşam iki kişilik yer ayırabilir misiniz?
3. Birkaç dakika kalemünüzü kullanabilir miyim?
4. Yarın size telefon edebilir miyim?
5. Gazetenize birkaç dakika bakabilir miyim?
6. Yarın için Ömer'e randevu verebilir misiniz?
7. Saatin kaç olduğunu söyleyebilir misin?
8. Birkaç dakika odadan dışarı çıkabilir misin?

TEKRAR OYUNU

Oyunun Kuralları

1. Bir kişi sayı sayсын.
1,2,3,4,5,6.
2. Başka bir kişi
"DUR!" desin.
3. Bu sayının bulun-
duğu resmi tiyatro bi-
çiminde oynayın ya
da anlatın.

Müjde Dişisi de Geliyor.

Timur, Akşehirli'lere bir erkek fili hediye etmiş. Baş-baş dolayan filin, elisi alanları sılıp süpürdüğü yemi yormuş gibi, bağ ve bahçelere de büyük zarar dokunuyormuş. Kısacası fili, şehrin başına belâ kesilmiş. Bu duruma bir çözüm bulmak isteyen halk, toplanıp Nasrettin Hoca'ya gitmişler:

— Aman Hocam, demişler, eline ayağına düştük. Timur'la senin aran iyidir. Kurtar bizi şu belâdan!

— Haklısınız, demiş Hoca. Aranızda on-on beş kişilik bir heyet oluşturun da Timur'un huzuruna varıp derdimizi anlatalım.

Ertesi gün Hoca önde, heyet arkada düşmüşler yola. Timur'un otağına yaklaştıklarında, Hoca arkasına dönüp bakmış ki kimsecikler yok. Heyetkilerin hepsi kor-

kudan kaçmışlardı. "Siz garibanımız!" demiş, Timur'un huzuruna varmış.

— Sultanım, demiş, sizden bir ricamız var. Akşehirli'ler olarak hediye ettiğiniz fili çok sevdik. Ama hâline de pek acıyoruz. Zavallı hayvan tek başına kaldı. Emir verip bir dişisini getirirseniz de hayvancağız yalnız kalmasa.

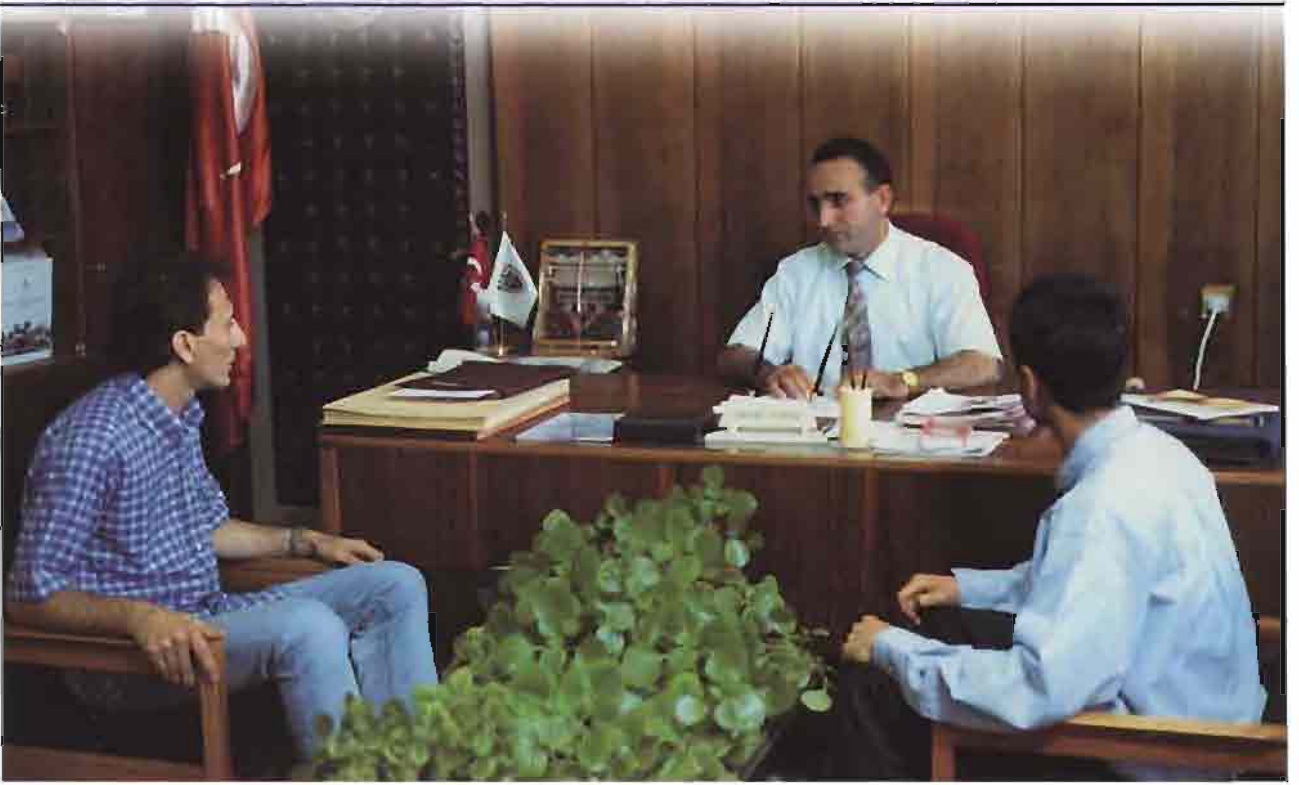
Timur bu sözlerden çok hoşlanmış.

— Akşehirli'lere selâm söyle, demiş. İstekleri yerine getirilecektir.

Hoca Timur'un yanından ayrılıp, dört gözle kendisini bekleyen Akşehirli'lerin yanına varmış.

— Müjdeler olsun, demiş. Sayenizde belânın dişisi de geliyor.

Ders 7

Kaymakam Önlem Alıyor

Kaykaman : İyi günler, buyurun. Hoş geldiniz. Lütfen oturun.

Ahmet : Teşekkür ederiz Kaymakam Bey.

Kaymakam : Rica ederim? Bir arzunuz mu var?

Cemil : Biz biraz önce Kültepe taraflarında bir uçan daire gördük.

Kaymakam : Ne gördüm dediniz?

Ahmet : Önce biz de inanmadık ama... Bir uçan daire gördük Kaymakam Bey!

Kaymakam : Uçan daire ha! Kültepe'de!..

Cemil : Çok büyüktü. Birdenbire kayboldu.

Kaymakam : Bu günlerde çok garip şeyler oluyor. Önce Boğaz Köprüsü kayboldu, sonra yerine geldi, Amerika'da Hürriyet Heykeli yok oldu. İstanbul Arkeoloji müzesindeki olaylar da çok ilginçti. Aslında eskiden beri Kapadokya uzaylıların ve uçan dairelerin ziya-

ret yeri oldu. Bu konuda bir çok bilimsel kanıtlar var. Ben de Kapadokya'da dolaşırken buranın ayrı bir gezegen olduğunu düşünüyorum.

Ahmet : Aslında ben böyle şeylere hiç inanmam, ama gözlerimle gördüm.

Kaymakam : Ankara'yı arayıp durumu bildirmeliyim.

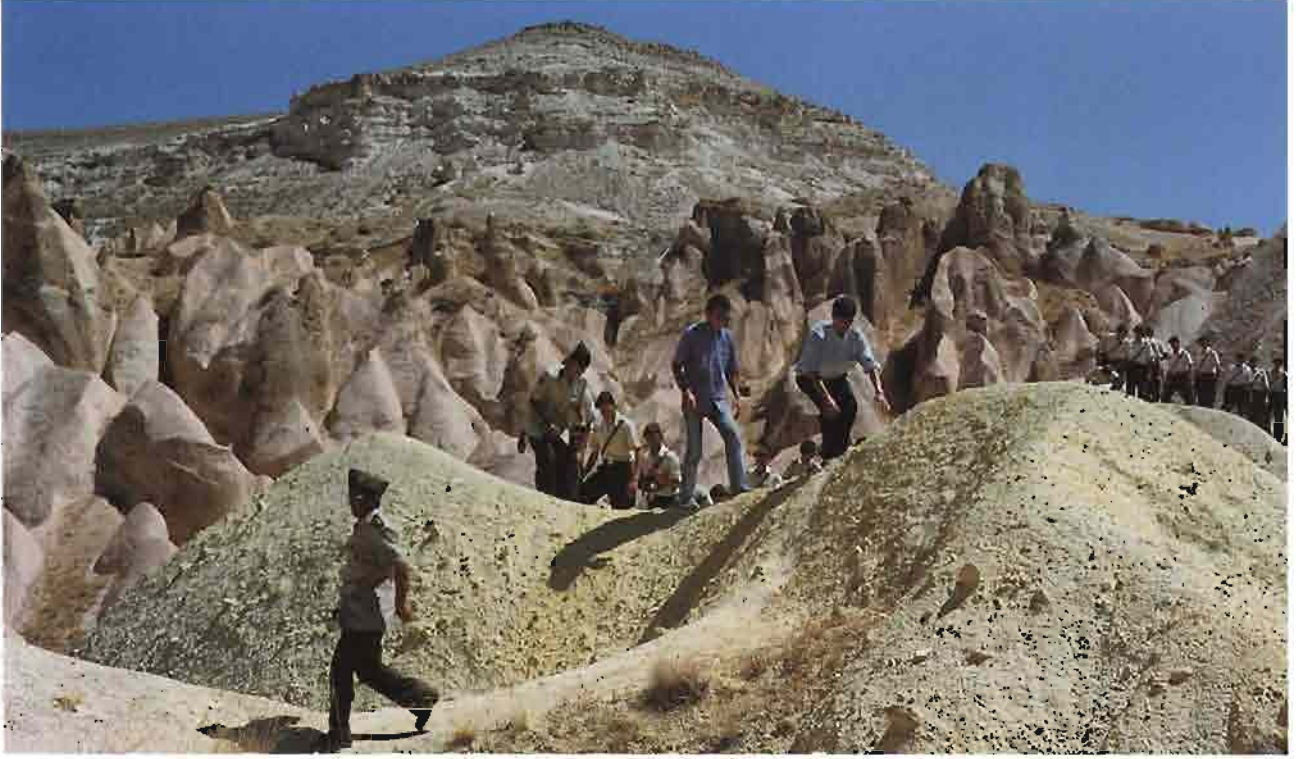
Ahmet : Burada bir önlem alınacak mı?

Kaymakam : Jandarma Komutanlığına gerekli talimatı vereceğim. Jandarma o bölgeyi bir araştırсын.

Cemil : Bize inandığınız için çok teşekkür ederiz.

Kaymakam : Size nasıl inanmam, Dünyanın en büyük liderleri, Ankara'da bu son olaylar hakkında sürekli toplantı yapıyorlar. Bu konuyu bize bildirdiğiniz için çok teşekkür ederim.

Uçan Daire Görünüyor

Cemil : Uçan daireyi tam olarak burada gördük Komutanım. Bakın, burada otlar ezilmiş, toprak çökmüş.

Komutan : Doğru, burada yuvarlak bir iz var. Ama çevrede hiçbir şey gözükmüyor.

Ahmet : Çevrede bir şey göremezsiniz. Çünkü uçan daire hemen görünmez oluyor.

Komutan : Öyleyse biz burada görünmez bir uçan daire arıyoruz.

Cemil : Evet, öyle!

Komutan : Peki, bu görünmez uçan daireyi nasıl bulacağız?

Ahmet : Bilmiyoruz.

Komutan : Bu kötü bir şaka. Görünmez bir uçan daireyi kimse göremez. Hadi dönelim.

Halil : Sayın Komutanım! Sayın Komutanım!

Ahmet : Komutanım size sesleniyorlar!

Komutan : Duydum! Ama, kim sesleniyor?

Çavuş : Komutanım, ses bu taraftan geldi.

Komutan : Kim var orada?

Robo : Biz varız, biz uçan dairedeyiz. Sizlerle dost olmak istiyoruz. Size görüneceğiz, lütfen bize ateş etmeyin.

Komutan : Tamam, ateş etmeyeceğiz.

Cemil : Aman Allahım! Gerçekten uçan bir daire! Bakın, bakın! Gözüküyor. İlk kez böyle bir şey görüyorum.

7A Dilek ile Enver İzmir'de

Dilek, Bergama'dan yola çıkınca Serap'a telefon eder. Saat dört buçuk ya da beşte İzmir'de olacaklarını ve Saat Kulesinin önünde buluşmak istediklerini söyler. Saat tam beşte Saat Kulesinin önünde buluşurlar.

Serap : Hoş geldiniz!

Dilek : Hoş bulduk canım!

Enver : Hoş bulduk! Nasılsın Serap?

Serap : Hiç iyi değilim.

Dilek : Neden, ne oldu?

Serap : Şurada biraz oturalım. Duymadınız mı? Uzaylı Oğuz, Zabalıların dünyaya saldıracağını söyledi.

Enver : Televizyonda izledik...

Dilek : İnanma Serap. Söylenenlerin hiçbiri doğru değil...

Serap : Eve gidelim. Evde konuşuruz.

Enver : Eve gidemeyiz Serap. Kaybedecek vakit yok. Buradan birkaç kare fotoğraf alıp hemen Efes'e gideceğiz.

Serap : Aceleniz ne? Yarın yola çıkarsınız.

Enver : Güneş batmak üzere, ışık gidiyor. Kusura bakmayın ben çalışayım. Ben fotoğraf çekerken siz konuşursunuz.

Serap : Bu akşam yine yalnız kalacağım.

Dilek : İstersen sen de bizimle Efes'e gel.

Serap : Size engel olmazsam geleyim. Zaten yıllık iznimi aldım. İznimin tamamını Pamukkale'de geçireceğim.

Dilek : Çok güzel, biz de Efes'ten Pamukkale'ye geçeceğiz. Seni oraya bırakırız.

Serap : Çok sevinirim.

Dilek : Anlaştık o zaman, birlikte gidiyoruz.

Serap : Ha, sahi sormayı unuttum. Topak'la Çalçene'yi ne yaptınız?

Dilek : Yola çıkarken Elif'e bıraktık.

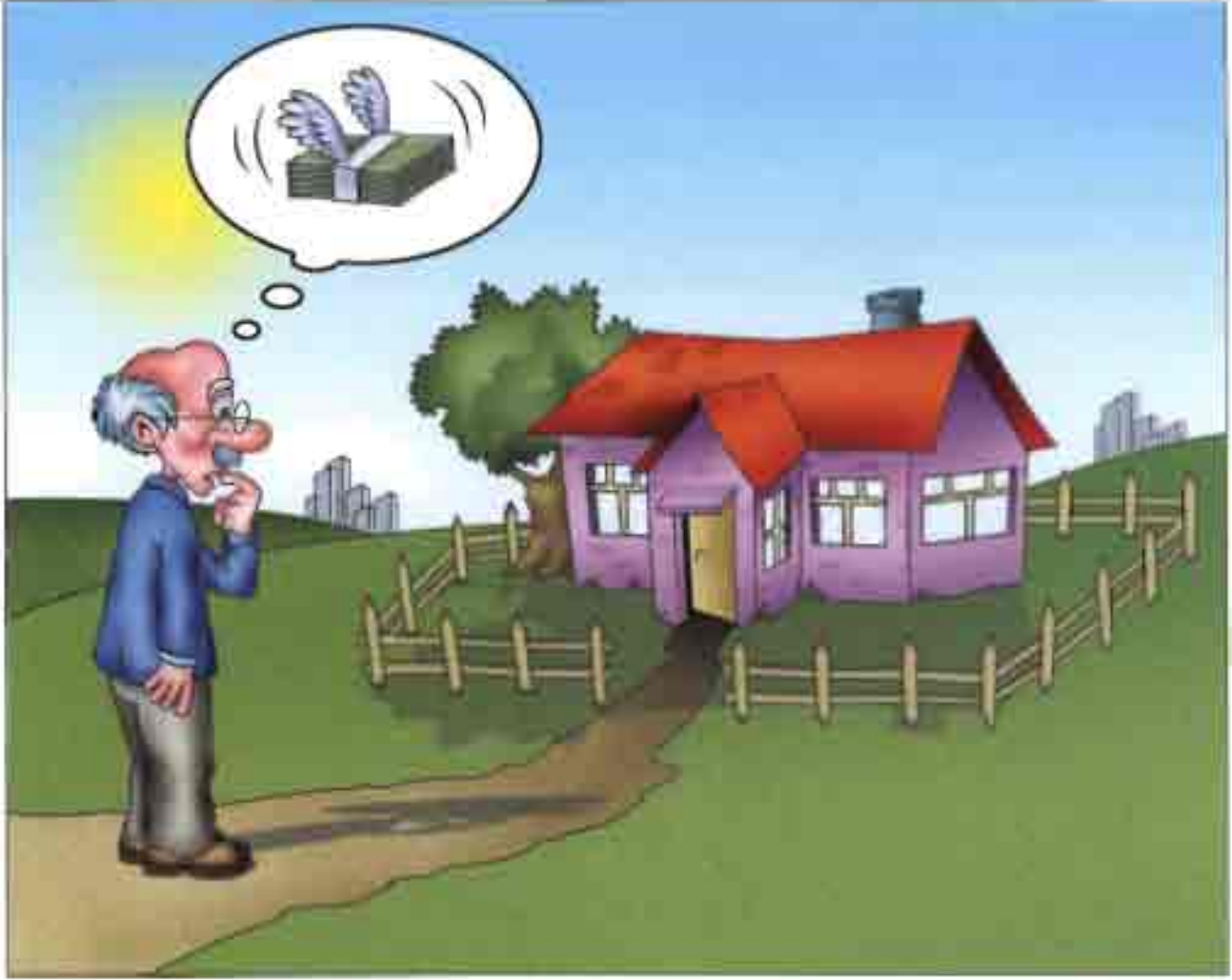
Serap : Elif onlara çok iyi bakar. Onu da çok özledim.

Enver : Benim işim bitti. İzmir'deyim, birkaç güzel görüntü aldım.

Dilek : Serap da bizimle geliyor. Evine uğrayıp eşyalarını alalım, sonra yola çıkarız.

Enver : Olur. Ama acele edelim. Ben de bu arada çektiğim slaytları Ankara'ya göndereceğim.

7B Eski Ev

Haldun Bey otuz yıl memurluk yaptıktan sonra emekli olmaya karar verdi. Emeklilik ikramiyesini aldı. Her ay kira ödemekten kurtulmak için bir ev almak istedi. Emeklilik ikramiyesinin üzerine biraz para ekledi. Ama yeni bir ev alamadı. Ev fiyatları çok yüksekti. Bunun üzerine eski bir ev alıp boyatmaya karar verdi. Ev boyanırsa yeni gibi olacaktı.

Eski bir ev aldı. Evin küçük bir bahçesi vardı. Haldun Bey ustaları çağırdı. Ev boyandı, kaloriferler yeniden yapıldı. Bahçe düzenlendi. Yeni çiçekler dikildi. Ağaçlar budandı. Kapı zili değiştirildi. Banyo ve tuvalet yenilendi. Yeni musluklar, lavabolar alındı. Haldun Beyin eşi Naciye Hanım biraz titizdi. Evin çatısının da yeniden

onarılmasını istedi. Kısacası onarımdan sonra ev, pırıl pırıl, yepyeni bir ev oldu. Bu kez başka bir sorun çıktı. Bu yeni eve eski eşyalar uymadı. Naciye Hanım bu kez yeni eşyalar istedi. Bunun üzerine yeni perdeler, koltuklar, halılar alındı. Masalar, sandalyeler değiştirildi. Sonunda onarım bitti.

Haldun Bey, eşi ve çocukları yeni eve taşındılar. Ancak, Haldun Bey yapılan aşırı masraflar yüzünden borçları ödeyemedi. Kısa zamanda rahatsızlandı ve hastaneye kaldırıldı. Yakınlarının yardımıyla borçlar ödendi. Ama Haldun Bey emeklilik hayatı yaşayamadı. Kendine yeni bir iş buldu. Gece gündüz çalışarak borçlarını ödemeye çalıştı.

Dil Bilgisi**Etken Eylem:**

Öznesi belli olan eylemlere **etken eylem** denir.

Örnek : Ahmet, kaymakamla konuştu.

Edilgen Eylem: -I (-ıl, -il, -ul, -ül)

-n (-ın, -in, -un, -ün)

Gerçek öznesi belli olmayan çekimli eylemlere **edilgen eylem** denir. Bu nedenle edilgen eylemlerde iyon kim ve ne tarafından yapıldığı bilinmez. Öznesi belli olan eylemlere **etken eylem** denir.

Etken Eylem
Köksal kapıyı açtı.
Dilek Serap'a telefon etti.
Enver, Serap'ın fotoğrafını çekti.
Kaymakam jandarmaya haber verdi.
Ahmet ve Cemil uçan daireyi gördü.
Komiser katili vurdu.
Öğretmen fizik dersini anlattı.
Ressam Serpil'in resmini yaptı.

Edilgen Eylem
Kapı açıldı.
Serap'a telefon edildi.
Serap'ın fotoğrafı çekildi.
Jandarmaya haber verildi.
Uçan daire görüldü.
Katil vuruldu.
Fizik dersi anlatıldı.
Serpil'in resmi yapıldı.

Bir ünlü ya da **l, r** ünsüzlerinden sonra edilgen eylem eki **-n** olur.

Etken Eylem
Haberleri izledik.
Günlük gazeteleri okudum.
Bütün kitapları okuduk.
Boyacılar bu yaz bizim evi boyadılar.
Ayşe kaybettiği çantayı buldu.
Polis hırsızı yakaladı.
Öğrenci yazı tahtasını sil-di.
Mesut denizde bir gemi gördü.

Edilgen Eylem
Haberler izlendi.
Günlük gazeteler okundu.
Bütün kitaplar okundu.
Bu yaz bizim ev boyandı.
Kaybolan çanta bulundu.
Hırsız yakalandı.
Yazı tahtası silindi.
Denizde bir gemi görüldü.

Bağlaç: da (de)

Bu bağlaç, sözcükleri ve cümleleri birbirine bağlar. **da, de** bağlacı, bir sözcük olduğu için diğer sözcüklerden ayrı yazılır.

Başka gezegenleri ben **de** çok merak ediyorum.

Dün gördüğümüz üç kişi **de** burada.

Dilek uzaylılara inanmadı. Köksal **da** uzaylılara inanmadı.

Maria gençtir. Ayşe **de** gençtir.

Oğuz uzaylıdır. Budi ve Gülnaz **da** uzaylıdır.

Hakan uzayda yaşamı merak ediyor. Maria **da** uzayda yaşamı merak ediyor.

Kalma Durum Eki: -da (-de)

Bu ek, bulunma durumu belirtir. Ek olduğu için sözcüklere bitişik yazılır. Daha önce öğrendiğimiz **da (de)** bağlacı ile **-da (-de)** ekini birbirine karıştırmamak gerekir. Çünkü bunlardan biri sözcük, diğeri ektir. **-da (-de)** eki ünsüz benzeşmesine uyarak **-ta (-te)** olur.

b c d g ğ j l m n r v y z yumuşak ünsüzlerinden sonra **-da, -de** eki gelir:

ç f h k p s ş t sert ünsüzlerinden sonra **-ta, -te** eki gelir :

Şu tepede bir uçan daire gördük.
Arkadaşlarım uçan dairede kayboldu.
Liderler Ankara'da büyük bir toplantı yaptılar.
Yer altında insanlar yaşıyor.
Çocuklar dershanede ders dinliyorlar.

Bahçedeki ağaçta tek yaprak kalmadı.
Cemil Bey Ürgüp'te oturuyor.
Saat on beşte kaymakamı ziyaret ettik.
Bütün öğrenciler sınıfta ders çalışıyorlar.
Okuduğum kitapta çok ilginç konular vardı.

Akırtırmalar

1. Lütfen cevap veriniz.

1. Kaymakam nasıl bir önlem alıyor?
2. Komutan uçan daireyi görüyor mu?
3. Komutana kim sesleniyor?
4. İzmir'de kimler buluşuyor?
5. Dilek'le Enver nereye gidecekler?
6. Serap, eve niçin uğruyor?
7. Haldun Bey niçin eski ev alıyor?
8. Haldun Bey niçin hastalanıyor?

2. Lütfen tamamlayınız.

Haldun Bey eski bir ev aldı. Evin küçük bir bahçesi vardı. Haldun bey ustaları çağırdı. Ev boy..... kaloriferler yeniden yap..... bahçe düzenle..... yeni çiçekler dik..... Ağaçlar buda..... Kapı zili değiştir..... Banyo ve tuvalet yenile..... yeni musluklar alı..... Haldun Beyin eşi Naciye Hanım biraz titizdi. Evin çatısının da yeniden onar..... istedi. Kısacası onarım..... sonra ev, pırıl pırıl, yepyeni oldu. Bu kez başka bir sorun çıktı. Bu yeni eve eşyalar uymadı. Naciye Hanım bu kez eşyalar istedi.

3. Lütfen edilgen eyleme çeviriniz.

Haldun Bey kapı zilini değiştirdi. —> Kapı zili değiştirildi.

1. Naciye Hanım bahçeye çiçekler diktirdi.
2. Ustalar evin çatısını onardılar.
3. Haldun Bey eski koltukları değiştirdi.
4. Haldun Bey eve çok masraf yaptı.
5. Naciye Hanım eve yeni perdeler aldı.
6. Doktor, Haldun Beyi hastaneye yatırdı.
7. Haldun Bey borçlarını ödedi.
8. Akrabaları Haldun Beye yeni bir iş buldu.

4. Lütfen edilgen eyleme çeviriniz.

Ahmet ve Cemil kaymakama gittiler. —> Kaymakama gidildi.

1. Dilek, annesine mektup yazdı.
2. Komutan, Robo ile konuştu.
3. Uçan daire otları ezdi.
4. Askerler uçan daireyi gördü.
5. Enver ile Dilek İzmir'e gitti.
6. Enver, İzmir'in fotoğraflarını çekti.
7. Dilek, Serap'la gezi programını konuştu.
8. Bu arabayı sizin için yaptık.

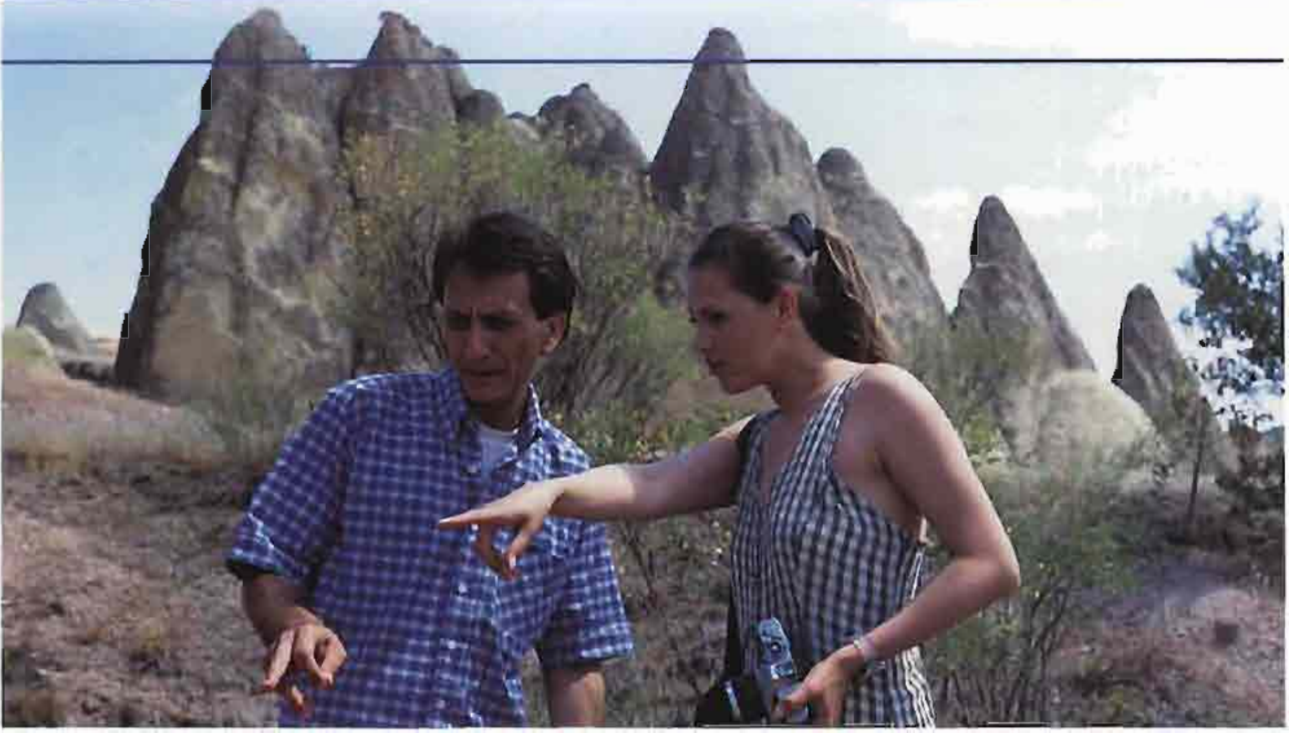

5. Lütfen edilgen eyleme çeviriniz.

Serpil kaybettiği cüzdanı buldu. —> Kaybolan cüzdan bulundu.

1. Postacı kapıyı iki kez çaldı.
2. Öğretmen yazılmış tahtayı sildi.
3. Kaymakam hemen önlem aldı.
4. İşçiler bugün fabrikada işe başladılar.
5. Nuran Hanım, bütün kitapları okudu.
6. Babası Aylin'e bir bilgisayar aldı.
7. Enver, slâytları Ankara'ya yolladı.
8. Televizyon haberlerini sonuna kadar izledik.

Ders 8

Ayşe Kapadokya'da

Ahmet : Hoş geldiniz Ayşe Hanım.

Ayşe : Hoş bulduk Ahmet Bey. Duyduğumuz haberler çok ilginç. Hemen uçağa atlayıp buraya geldim. Uçan daire konusunda söylenenlerin hepsi doğru mu?

Ahmet : Doğru, Ayşe Hanım. Biz burada gerçekten bir uçan daire gördük.

Ayşe : Olay nasıl oldu? Bana anlatır mısın?

Ahmet : Biz daha önce buraya Cemil ile geldik. Bir uçan daire gördük. Ama uçan daire birdenbire kayboldu. Biz gördüklerimizi hayal sandık. Gerçek olduğundan tam emin olamadık. Durumu hemen kaymakama bildirdik. Kaymakam bizimle çok yakından ilgilendi. Hemen jandarma komutanını görevlendirdi. Yetmiş, seksen civarında jandarma buraya geldi. Uçan daireyi aradık. Ama görünmeyen uçan daireyi nasıl göreceksin? Tabii biz de hiçbir şey göremedik.

Ayşe : Sonra ne oldu?

Ahmet : Sonra uçan daireden bir ses geldi. Komutana seslendiler. "Bize ateş etmeyin sizinle görüşmek istiyoruz" dediler. Komutan da ateş edilmeyeceğini söyledi. Bunun üzerine yavaş yavaş uçan daire görüldü. Uçan dairenin kapısı açıldı. İçinden iki kişi dışarı çıktı.

Ayşe : Bu iki kişi nasıldı?

Ahmet : Aynen bizim gibi insan. Yalnızca giysileri farklıydı.

Ayşe : Fotoğraflarını çektin mi?

Ahmet : Jandarmalar fotoğraf çektiler. İsterseniz kaymakamlığa gidelim. Kaymakam Bey ve Jandarma Komutanı size bu konuda daha çok bilgi verebilirler.

Ayşe : Senin bana başka söyleyeceklerin var mı?

Ahmet : Var, ama yok!..

Ayşe : Var, ama yok ne demek!..

Ahmet : Beni uçan daireye davet ettiler.

Ayşe : Gerçekten mi? Ben de seninle geliyorum.

Ahmet : Bu bir sır. Sakın bunu kimseye söyleme. Sonra seni de, beni de sonsuza kadar görünmez yaparlar.

Slaytlar Kayboluyor

Polisler, Enver'in eski eser kaçağlarıyla ilgili birliği yapıp önlemleri alıyorlar. Bu nedenle Enver'in yaptığı slaytları çalarlar. Ancak, slaytlarda kaçağınla ilgili bir görüntü yoktur. Bu sırada Enver, çalınan slaytları arar, ama bulamaz.

Enver : Slaytları bulamadım Dilek. Çantada yok!

Dilek : Nasıl olur. Hepsini oradaydı.

Enver : Yok işte, bulamadım!

Enver Suçsuz

Ahmet : Bunlarda pek bir şey görülüyor. Sadece eski eserleri çalmışlar.

Zuhal : Müzelerin güvenlik sistemlerine ait görüntü yok. Komiseri arayalım mı?

Ahmet : Aklal Benim etendim.. Biz şimdi İzmir'deyiz. Slaytlara baktık. Müzelerin güvenlik sistemlerine ilişkin bir görüntü yok. Hepsini tarihi eser ve antik kent görüntüleri.

Kamiser : Enver'in eski eser kaçağlarıyla bir ilişkisi olmadığı anlaşıldı. Çete reisi İstanbul'da yakalandı. Enver'i takipten vazgeçin.

Ahmet : Baş üstüne komisirim. Takipten vazgeçiyoruz.

Zuhal : Kim yakalanmış?

Ahmet : Eski eser kaçıran sebekenin reisi İstanbul'da yakalanmış.

Köksal'ın Morali Bozuk

Burcu : Ağabey! Neyin var? Çok dalgınsın.

Köksal : Bir şeyim yok. Yorgunum biraz o kadar.

Ayla : Hadi bakalım yemeğe. Kızım sen de karpuzu kes, dolaba koy. Biraz soğusun öyle yiyelim.

Köksal : Benim hiç iştahım yok.

Ayla : Olur mu oğlum, aç mı yatacaksın? Hem bak en sevdiğin yemek. Sana karnıyarık yaptım.

Köksal : Siz yiyin. Ben sonra bir şeyler yerim. Şimdi bir-

Serap : Başka bir yere koymuş olmayasın Enver!

Enver : Her zaman buraya koyarım.

Dilek : Ver, bir de ben bakayım. Gerçekten yok! Bergamo'da, Motel odasında kalmış olabilir mi?

Enver : Çektigim slaytların hepsini dün çantaya koyduğumu hatırlıyorum.

Serap : Motelin telefonunu yak mı? Arayıp sorun. Belki slaytlar orada kalmıştır.

Zuhal : Enver'in slaytlarını da boş yere aldık. Ne yapacağız şimdi?

Ahmet : Tekrar yerine koyacağız.

raz dinlenmek istiyorum.

Ayla : Ağabeyinin neyi var?

Burcu : Bilmiyorum. Sordum ama bir şey söylemedi.

Ayla : Çatını sıkın bir şey olmalı. Son günlerde bu çocuk çok değişti. Sana bir şey söylemedi mi?

Burcu : Yok anne, söylemedi. Ben yeniden bir bakayım, ne yapıyor?

Burcu : Ağabey!

Köksal : Gel bakalım...

Burcu : Elif'le mi kavga ettiniz?

Köksal : Yoo, kavga etmedik.

Burcu : Peki, niçin üzgünsün?

Köksal : Yok bir şey canım!

Burcu : Annem merak ediyor da!

Köksal : Tamam. Hadi, annemizi yalnız bırakmayalım. Yemeğe ben de geliyorum.

KAPADOKYA

Kapadokya yüzünün en gizemli ve estereyga yerlerinden biridir. Bu bölgede bulunan peribacaları yüzünden halk burada perilerin ve cinlerin yaşadığına inanmış ve uzun zaman bu bölgeye gelmeye korkmuşlardır. Kapadokya'da eski dönemlerde yapılmış kiliseler ve yer altı kentleri vardır. Kiliselerin duvarları resimlerle süsülmüş. Yer altı kentleri çok estereyga yapılmıştır.

Bu yeraltı kentlerinde odalar, salonlar, kilometrelerce uzunluğunda dehlizler, havalandırma sistemleri, mutfaklar, dinlenme yerleri ve depolar vardır. Kapadokya'daki yer altı kentleri uzun tünellerle birbirine bağlanmıştır.

Kapadokya'da en çok gezilen yerler Ürgüp, Göreme, Uçhisar, Ortahisar, Avclar, Aranos, Zelve gibi yerlerdir. Oğuz'un uçan daresini gördüğü yer Zelve bölgesine yakındır. Pek çok bilim adamı, eskiden beri Kapadokya'ya uzayların geldiğini savunurlar. Bu bilim adamlarının biri de Erich von Däniken'dir.

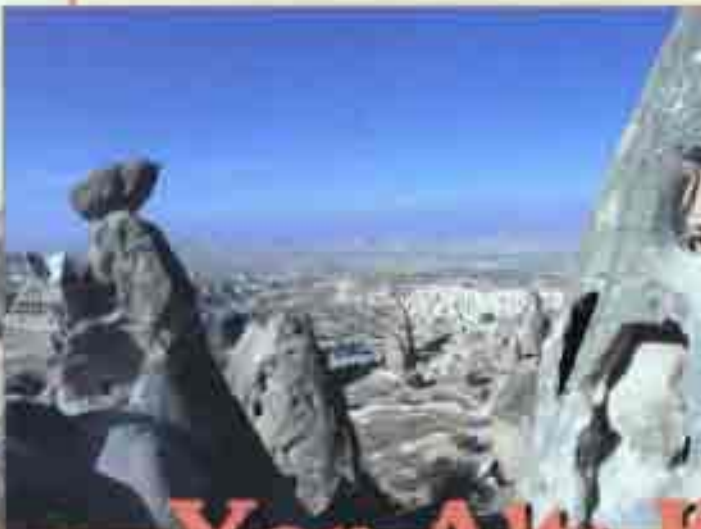
Yer Altı Kentleri

Erich von Däniken Türkiye'ye geliyor

Taınların Arıbalırları adlı kitabıyla artık bütün dünyaya tanınan İsviçreli araştırmacı Erich von Däniken 1982 yılında Türkiye'ye geldi. En büyük yer altı kentleri olan Kaymaklı ve Derinkuyu'da incelemeler yaptı.

"Dünyanın birçok bölgesinde yer altı kentleri vardır. Bunların yapılış tarihleri Hristiyanlığın ortaya çıkışından çok öncedir. Romalılardan kaçan Hristiyanlar hem Kaymaklı'da hem de De-

rinliyu'da sığınmış olabilirler. Ama bu yer altı kentlerini onlar yapmış olamazlar. Bunu yapmak için ne imkânları ne de zamanları vardı. Bu yerleri yapanların korkuları çok büyüktü. Korkularının sebebi savaşçılara inanıyor olmaları. Tarih boyunca insan toplulukları birbirleriyle savaşmışlar. Zayıf olan taraf ya yenildi ya da kaçtı. Fırat, düğmandan korunmak için yillarca uğraşıp yerin altını kazıp, oraya yerleşmeyi düşünmek bile sızmaştır."

Atom Sığınakları mı?

Däniken'e göre bu yer altı kentleri havadan gelen saldırılardan korunmak için inşa edildi. İnsanlara havadan saldırılar kimlerdi?

Däniken "Bunlar bir zamanlar dünyayı ilave etmiş uzaylılardı." diyor. İddia gerçekten çok ilginçtir. Çünkü Kaymaklı ve Derinkuyu yer altı kentlerinin bugünkü halini inceleyen mühendisler, bunları antikemmel sığınaklar olarak değerlendirmişlerdir. Hem de toplam 50.000 kişiyi barındıracak bir sığınak.

Köylüler Ne Diyor?

Kaymaklı ve Derinkuyu köylüleri arasında yaygın bir inanç var. Onlar ne Däniken'i tanımadık ne de onun tarihi ve bilimi alt üst eden iddialarını.

Köylüler, dedelerinden duydukları hikâyeleri anlatıyorlar. Buna göre çok eski zamanlarda bu topraklarda melekler yaşıyorlmuş. Bu melekler buraya göklerden uçarak gelmişler. Ülkeyi çok beğenmiş ve yerleşmeye karar vermişler. Fakat bir süre sonra göklerden başka yaratıcılar da gelmiş. Bunlar kötü cinlermiş ve amaçları iyi melekleri yok etmektir. Uzun zaman çarpışmışlar. Ama melekler kuvvetli ve kuvvetli cinlerle baş edememişler. Onların etkilerinden korunmak için sivil yer altı kentlerini yapmışlar ve dünyadan içine saklanmışlar. Melekler istikrarlı saklanıyorlarmış. Köylüler onların nurdan ışıklar halinde göğe yükseldiklerini görüyorlarmış.

Anadolu'da Yer Altı Ülkesi

Kaymaklı ve Derinkuyu yer altı kentleri tek örnek değildir. Hindistan'da, Meksika'da, Kolombiya'da ve dünya birçok yerde böyle yer altı kentleri vardır.

Arkeologlar Nevşehir bölgesinde henüz ortaya çıkardıklarını birçok başka yer altı kenti olduğunu tespit ettiler.

Bu iddiaya göre bu bölgede bulunan yer altı kentlerinin sayısı 40'a yakındır. Eğer bu doğruysa Anadolu'nun altında bir yer altı ülkesi var demektir!

Bugün Ne Yapılıyor?

Gerek Kaymaklı'da gerek Derinkuyu'da ortaya çıkarılanlar açıklanmış değil. Burada daha çok turistik bölgeler olarak kabul ediliyor. Çok sayıda ziyaretçi tarafından ilgi ile görülüyor. Rehberler değişik açıklamalar yapıyorlar. İlgili çirküler anlatıyorlar. Fakat hepsi yetersiz. Yer altı kentlerinin sakladığı gizem çözülemiyor. Herin üstündeki sınırlardan bir tırla yerin altına girilmiyor. ■

Dil Bilgisi**Etken ve Edilgen Eylem**

Etken eylemde özne bellidir. Edilgen eylemde ise işin, kim ve ne tarafından yapıldığı bilinmez. Şimdi karşılaştırmalı örnekleri inceleyelim.

Etken Eylem

Burcu, benim kalemimi buldu.
Burcu, senin kalemimi buldu.
Burcu, onun kalemimi buldu.
Burcu, bizim kalemimizi buldu.
Burcu, sizin kaleminizi buldu.
Burcu, onların kalemlerini buldu.

Enver, benim fotoğrafımı çekti.
Enver, senin fotoğrafını çekti.
Enver, onun fotoğrafını çekti.
Enver, bizim fotoğrafımızı çekti.
Enver, sizin fotoğrafınızı çekti.
Enver, onların fotoğraflarını çekti.

Edilgen Eylem

Benim kalemim bulundu.
Senin kalem bulundu.
Onun kalem bulundu.
Bizim kalemimiz bulundu.
Sizin kalemınız bulundu.
Onların kalemleri bulundu.

Benim fotoğrafım çekildi.
Senin fotoğrafın çekildi.
Onun fotoğrafı çekildi.
Bizim fotoğrafımız çekildi.
Sizin fotoğrafınız çekildi.
Onların fotoğrafları çekildi.

Geçmiş Zaman Ortacı: -dik (-dik, -duk, -dük)

Genellikle çekim ekleri ile birlikte kullanılır. İki ünlü arasında k ünsüzü, g ünsüzsine dönüşür -dik > diğ olur.

Benim	gördüğüm film	tandığım insan	okuduğum kitap
Senin	gördüğün film	tandığın insan	okuduğun kitap
Onun	gördüğü film	tandığı insan	okuduğu kitap
Bizim	gördüğümüz film	tandığımız insan	okuduğumuz kitap
Sizin	gördüğünüz film	tandığınız insan	okuduğunuz kitap
Onlarm	gördükleri film	tandıkları insan	okudukları kitap

Tanmadığım, bilmediğim insanlarla arkadaş olmam.

Dün izlediğimiz film çok güzeldi.

Senin kullandığın araba benimkinden daha hızlı.

Dün gördüğümüz yabancılar da burada.

Dün akşam yediğim yemek çok güzeldi.

Bu işi sizin yaptığınızı biliyorum.

-dikten sonra ortacı

Fakülteyi bitirdikten sonra hemen kendime bir iş aradım.

Mektubu yazdıktan sonra postaya verdim.

Uzay gemileri Mars'a indikten sonra bakıma alındı.

Okuldan geldikten sonra hemen bir duş aldım.

Gazeteyi okuduktan sonra bana verir misin?

Annemi gördükten sonra babama uğradım.

Alıştırılmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Ayşe Kapadokya'ya niçin geliyor?
2. Ayşe Kapadokya'da kiminle görüşüyor?
3. Enver'in slâytları niçin kayboluyor?
4. Polis gerçek suçluyu buluyor mu?
5. Köksal'ın morali niçin bozuluyor?
6. Kapadokya'nın en önemli özellikleri nelerdir?
7. Kapadokya'da kaç tane yer altı kenti var?
8. Erich Von Daniken yer altı kentleri için ne diyor?

2. Lütfen soru cümlesine çeviriniz

Arkadaşların fotoğrafları çekildi. — >Arkadaşların fotoğrafları çekildi mi?

1. Akın'ın yeni fotoğrafları çekilecek.
2. Bu resim sizin için yapılmış.
3. Kaybolan cüzdan dün bulunmuş.
4. Yarın dokuzda pikniğe gidilecek.
5. Aylin için yeni elbiseler dikilmiş.
6. Haldun Bey hastaneye yatırılmış.
7. Bahçeye güzel çiçekler dikilecek.
8. Ahmet, uçan daireye davet edildi.

4. Lütfen cevap veriniz

Üniversiteyi bitirdikten sonra ne iş yaptın?—>Üniversiteyi bitirdikten sonra avukat oldum.

1. Kitabı okuduktan sonra kime verdin?
2. Yemeği yedikten sonra kahve içer misin?
3. Kahvaltı yaptıktan sonra işe gidecek misin?
4. Elbiseyi aldıktan sonra ücreti ödediniz mi?
5. Dişin çekildikten sonra acı duydun mu?
6. Babanla görüştükten sonra eve gittin mi?

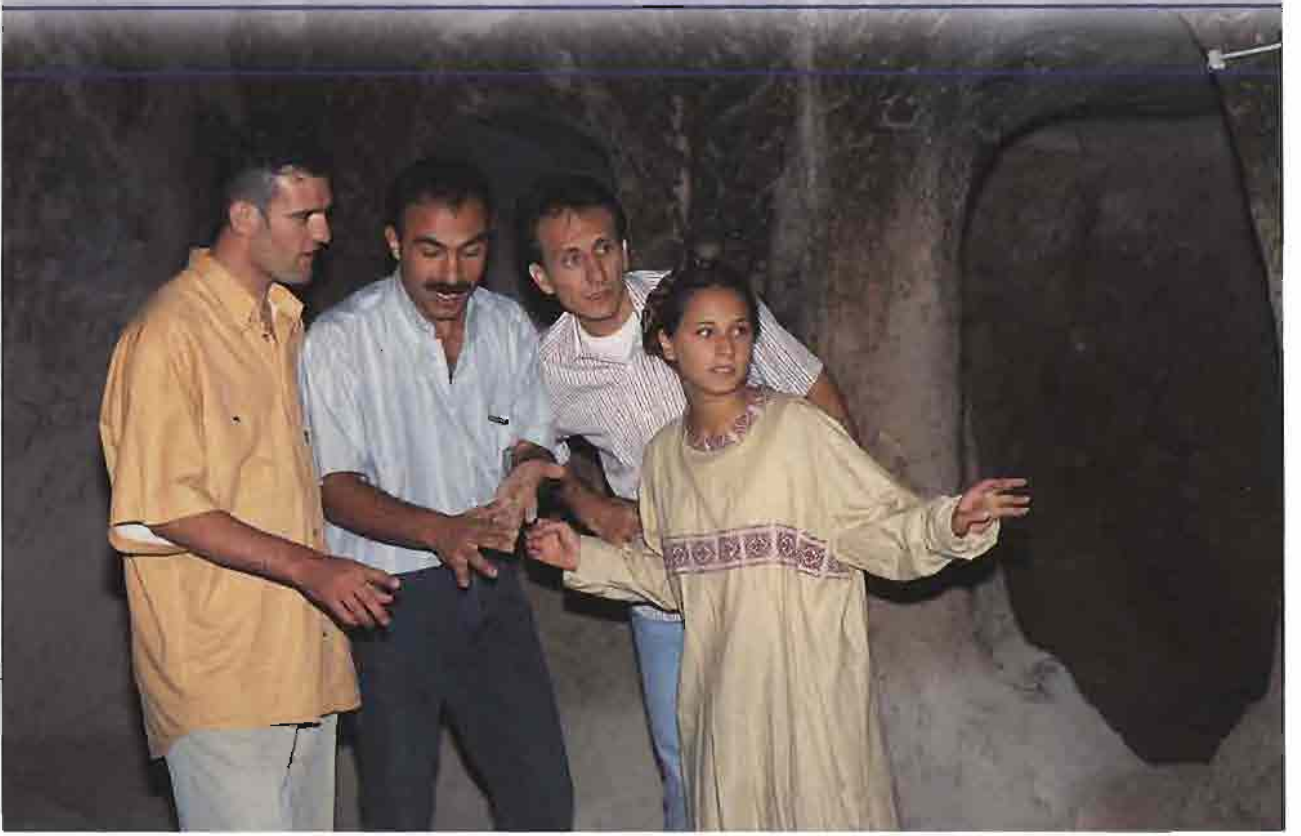
5. Lütfen -dıktan sonra ortacıyla cümle kurunuz.

1. Biraz dinleneceğim. + Çalışacağım. Biraz dinlendikten sonra çalışacağım.
2. Ahmet gelecek. + Yemek yiyeceğiz.
3. Para biriktiriyorum. + Ev alacağım.
4. Duş alırım. + Kahvaltı yaparım.
5. Liseyi bitireceğim. + Tatile gideceğim.
6. Başbakan geldi. + Tören başladı.

3. Lütfen tamamlayınız.

Benim	aldığım	araba	yaptığım	resim	okuduğum	kitap	oturduğum	koltuk
Senin	al.....	araba	yap.....	resim	oku.....	kitap	otur.....	koltuk
Onun	al.....	araba	yap.....	resim	oku.....	kitap	otur.....	koltuk
Bizim	al.....	araba	yap.....	resim	oku.....	kitap	otur.....	koltuk
Sizin	al.....	araba	yap.....	resim	oku.....	kitap	otur.....	koltuk
Onların	al.....	araba	yap.....	resim	oku.....	kitap	otur.....	koltuk

Ders 9

Zaman Tüneli

Robo ve Halil uçan dairede beklerken yalnız başlarına canları sıkılır. Ahmet Yiğit'i uçan daireye davet ederler. Ahmet Yiğit, Ayşe Hanımdan ayrıldıktan sonra gizlice uçan daireye gelir. Halil ve Robo'yla tanışır. Uçan daireyi gezer. Uçan daire Ahmet'in çok ilgisini çeker. Uzay, yıldızlar, gezegenler ve Nekko gezegeni hakkında pek çok soru sorar.

Robo : İsterseniz sizi uzaya götürelim.

Ahmet : Ben isterim.

Halil : Sizinle küçük bir uzay gezintisi yaparız.

Robo : Hayır, şimdi olmaz. Burada Oğuz'u bekliyoruz.

Ahmet : Oğuz kim?

Robo : Bizim imparatorumuz.

Ahmet : İmparatorunuz mu? Şimdi nerede?

Halil : Ankara'da dünya liderleriyle görüşüyor. Zabalılar dünyaya saldıracaklar. Biz, dünyalılara bu tehlikeyi haber vermek için geldik.

Ahmet : Bunu neden yapıyorsunuz?

Robo : Oğuz eski bir dünyalı. Dünyayı çok seviyor. Zabalıları sevmiyor.

Ahmet : Zabalılar tehlikeli mi?

Halil : Çok tehlikeliler. İnsanları ve hayvanları bir alete koyuyorlar. Bu alet beyni kontrol altına alıyor, insanları ve hayvanları birer robot yapıyor. Robot olan bu canlıların hepsi Zaba gezegeninin imparatoru Nedor'a itaat ediyorlar. Bunun için dünyayı Zabalılardan mutlaka korumalıyız.

Ahmet : Nedar zalim biri mi?

Robo : Çok zalim biri. Hiç kimseye acımaz. Çok gaddardır.

- Ahmet : Kapadokya'yı ve Ürgüp'ü görmek ister misiniz?
- Halil : Buraları biraz gezdik. Ama Ürgüp'e gidip insanlarla tanışmak isteriz. Uçan dairede yalnızlıktan canımız sıkıldı.
- Robo : Oğuz'u arayıp bir soralım. İzin verirse Ürgüp'e gideriz.
- Halil : İyi olur.
- Robo : Robo Oğuz'u arıyor, Robo Oğuz'u arıyor...
- Oğuz : Seni dinliyorum Robo.
- Robo : Ahmet Bey bizi Ürgüp'e davet etti. Gidebilir miyiz?
- Oğuz : Ürgüp'e gidebilirsiniz. Konuğunuza selâmlarımı söyleyin. Yerinizi devamlı olarak bana bildirin. Dikkatli olun.
- Robo : Anlaşıldı, tamam. Size devamlı bilgi veririm.
- Halil : Sakın o tuşlara basmayın!
- Ahmet : Ne oldu nereye gidiyoruz?
- Robo : Zaman tüneli tuşuna basın. Şimdi kimbilir nereye gideceğiz?
- Halil : Zaman tüneli tuşuna niçin basmayın?
- Ahmet : Bilmiyorum, birdenbire elim kaydı.

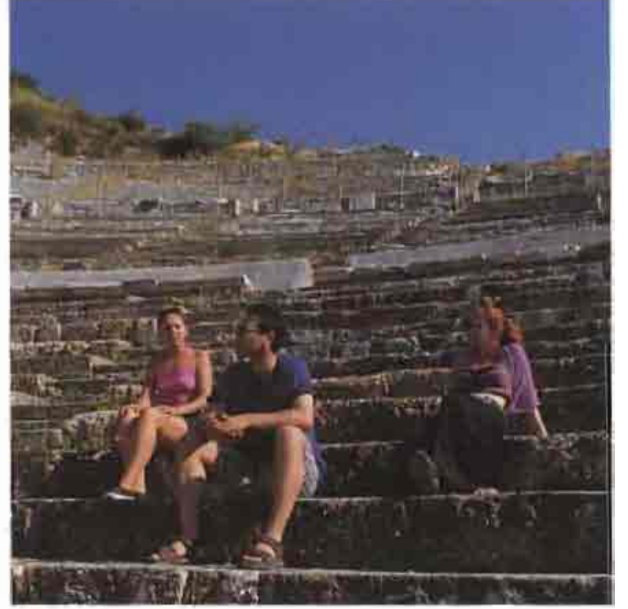
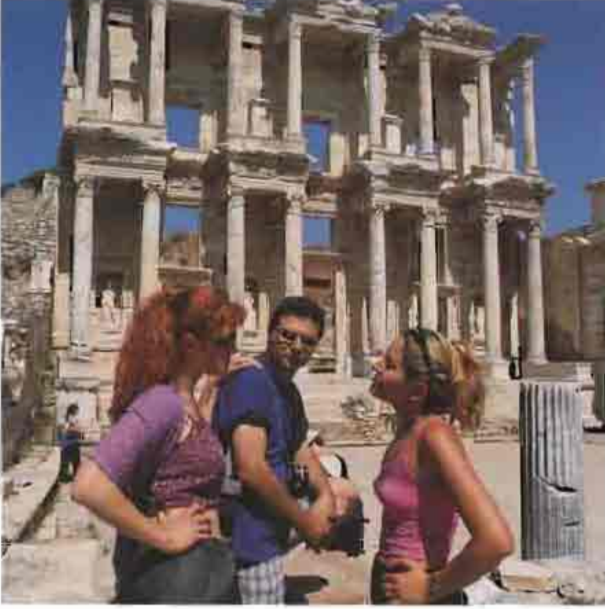

- Helen : Karanlık bizi daha iyi gizler.
- Robo : Burası bir mağara mı?
- Helen : Hayır, yer altı kenti. Şuradan gidelim.
- Halil : Bu tüneller çok dar.
- Helen : Bir insanın geçmesi için yeterli. Bu tünellerin genişliği 60-100 cm. arasında değişir. Her gün bu tünellerden yüzlerce kişi geçer.
- Ahmet : Nihayet geniş bir yere geldik.
- Helen : Burası bizim evimiz. Biz burada yaşıyoruz.
- Bernaba : Galiba konuklarımız var?
- Helen : Baba, bu adamlar Romalılardan kaçıyorlar.
- Bernaba : Romalıların düşmanları bizim dostumuzdur. Hoş geldiniz.
- Robo : Hoş bulduk!
- Helen : Bu benim babam Bernaba, bu annem Emily.
- Halil : Memnun olduk.
- Emily : Romalılar sizi niçin kovalıyorlar?
- Robo : Bilmiyoruz?
- Bernaba : Giysileriniz bizimkilerden çok farklı!
- Halil : Evet, öyle. Biz böyle giyiniriz. Siz niçin yerin altında yaşıyorsunuz?
- Bernaba : Hristiyan olduğumuz için Romalılar bizi yakalıyorlar ve aslanlara yem yapıyorlar. Bütün Hristiyanlar Romalılardan kurtulmak için yer altı kentlerinde yaşıyorlar. Burada yerin altında yedi kat daha var. Her katta on beş oda bulunur.
- Robo : Vay zalimler vay! Bu Romalılar, Zabalılardan daha zalim.
- Bernaba : Zabalılar da kim?
- Halil : Zaba gezegeninde yaşayanlar.
- Emily : Bernaba, görmüyor musun bu insanlar bizden farklı. Bu dünyada böyle giysiler yok.
- Bernaba : Buyrun, şöyle oturun sizlere bir şeyler ikram edelim. Bunları sonra konuşuruz.

Yer Altı Kentinde

- Robo : Biz şimdi neredesiniz acaba?
- Halil : Yer altı kentinde. Şuradan birtakım sesler geliyor!
- Robo : Bize doğru geliyorlar. Bunlar Romalı askerlere benziyor. Kılıçları parlıyor. Bize saldırırlar! Hemen kaçalım!
- Helen : Çabuk bu tarafa gelin!
- Halil : Siz kimsiniz?
- Helen : Bir dost, sizi kurtaracağım. Çabuk içeri girin.
- Robo : Başka şansımız yok, girelim!
- Ahmet : Burası çok karanlık.

9A Efes'te

Enver : Sonunda Efes'e geldik.

Dilek : Evet, Efes gerçekten bambaşka bir yer.

Serap : Yüzük parmağından çıkmıyor, öyle mi?

Dilek : Çok çalıştık, ama parmağımdan yüzüğü çıkaramadık.

Enver : Bu yolculukta çok garip şeyler oldu. Truva'da bulduğumuz bu büyüü yüzük, benim kaybolan slâytlarım...

Serap : Ne yapacaksın Enver. Bergama, Bursa ve Truva'nın slâytlarını yeniden mi çekeceksin?

Enver : Başka çarem yok. Bir dakika telefon çalıyor. Alo! Merhaba Ahmet Bey! Ahmet Beyler bize sürpriz yapıyorlar. Efes'e gelecekler.

Dilek : Efes, insanı büyüleyecek kadar güzel!

Serap : İzmir'de oturuyorum, ama Efes'e yalnız bir kez geldim.

Enver : Büyük bir eksiklik.

Dilek : Bu tiyatro dünyanın en iyi korunmuş antik tiyatrolarından biri.

Serap : Niçin bu kadar büyük yapıldı acaba?

Dilek : Helenistik dönemde yapılmış. Tahmin et bakalım Serap bu tiyatro kaç kişilik?

Serap : Beş-altı bin kişilik.

Dilek : Bu tiyatro tam 24.000 kişi alabiliyor.

Serap : O zamanlar kentin nüfusu da bu kadardı her hâlde.

Enver : Evet. Tiyatro bütün kentte yaşayanları alabilecek kapasiteye sahipmiş.

Dilek : Neredeyse Efes hakkında benim kadar bilgin var Enver.

Enver : Okuldayken Efes hakkında bir tez hazırladım.

Dilek : Bunu şimdi öğrendim.

Enver : O zamanlar evli değildik canım. Siz, Celsus Kütüphanesine doğru gidin. Ben birkaç slâyt çektikten sonra geleceğim.

Dilek : Celsus Kütüphanesi Efes'in en güzel yerlerinden biri.

Serap : Ne kadar büyük. Şimdi bile çok görkemli bir yapı.

Dilek : Burası, zamanında kitap varlığıyla da dünyanın en büyük kültür merkeziymiş.

Enver : Anadolu, dünya kültürünün merkezi sayılabilir. Bu güzelliklerin fotoğraflarını çekmek için metrelerce film gerekiyor.

9B Yaşlı Kahraman

Genç kadın geminin güvertesinden kamarasına indi. Saçlarını taradı, en güzel elbiselerini giyindi. Aynanın karşısına geçti. Makyajını tazeledi. Rujunu sürdü. Kolyesini ve küpelerini takındı. Iyice süslendiğinden emin olduktan sonra aynaya baktı. Yeniden güverteye çıktı. Gemide yakışıklı bir genç vardı. Çevresine bakındı. Onu göremedi.

Herkes bir yere toplanmış denize bakıyordu. Kendisi de kalabalığın olduğu yere gitti. Geminin çevresi köpek balıklarıyla doluydu. Köpek balıkları gemiyle yarışyordu. Genç kadın köpek balıklarını daha iyi görebilmek için aşağı doğru birazcık eğilmek istedi. Bu sırada yüksek topuklu ayakkabısı kaydı ve denize düştü.

Yolcular durumu hemen kaptana bildirdiler. Gemi

durdu. Kaptan tayfalara hemen denize atlamalarını ve genç kadını kurtamalarını emretti. Ancak, deniz köpek balıklarıyla doluydu. Hiç kimse kendinde denize atlama cesaretini bulamadı.

Bu sırada bir ses duyuldu. Yetmiş yaşlarında bir adam denize atladı. Genç kadın ona doğru yüzdü. Tayfalar denize bir ip merdiven attılar. Genç kadın, yaşlı adama tutunarak güverteye çıktı. İkisi de çok yorgundu. Yolcular genç kadını kurtaran yaşlı adamı çılgınca alkışladılar. Geminin kaptanı bu yaşlı, ama cesur kahramana övgüler yağdırdı. Yaşlı adam ilk şaşkınlığı geçince kaptanın yanına geldi. "Sayın kaptanım lütfen övgüleri bırakın, beni arkamdan denize kim itti? Siz bir an önce onu bulun!" dedi.

Dil Bilgisi

Dönüşlü Eylem: -n (-m, -in, -un, -ün)

-I (-ıl, -il, -ul, -ül)

Öznenin yaptığı işin etkisi yine kendine dönüyorsa bu eylemlere dönüşlü eylem denir. Dönüşlü eylemlerde özne genellikle canlı varlıklardır.

	yıkanmak	giyinmek	soyunmak	sevinmek
Ben	yıkandım	giyindim	soyundum	sevindim
Sen	yıkandın	giyindin	soyundun	sevindin
O	yıkandı	giyindi	soyundu	sevindi
Biz	yıkandık	giyindik	soyunduk	sevindik
Siz	yıkandınız	giyindiniz	soyundunuz	sevindiniz
Onlar	yıkandılar	giyindiler	soyundular	sevindiler

Ahmet Bey, uyumak için hemen **soyundu**.
Sınavı başarmıya çok **sevindim**.
Bu sabah erkenden **giyindim**.
Gelirken müdüre **görüldüm**.
Hasan Bey, geçen yıl eşinden **boşandı**.
Adam, düşmemek için pencereye **tutundu**.
Yaşlı kadın akşama kadar **dövüldü**.

Edilgen eylem eki -I (-ıl, -il, -ul, -ül) bazen dönüşlü eylem yapımında kullanılır:

Bugün çok **yorulduk**.
Yarışı kaybetmene çok **üzüldüm**.
Öğrenciler okulun önünde **dizildiler**.

Dönüşlü eylem eki -n (-m, -in, -un, -ün) bazen edilgen eylem yapımında kullanılır:

Edilgen Eylem
Araba yıkandı.
Salon çiçeklerle süslendi.
Tabaklar iyice temizlendi.
Bardaklar iyice kurulandı.
Çatallar, kaşıklar iyice sabunlandı.

Dönüşlü Eylem
Ahmet yıkandı.
Yegim Hanım süslendi.
Murat iyice temizlendi.
Engin iyice kurulandı.
Ömer iyice sabunlandı.

Dönüşlü Adılı kendi

Yapılan işin yapana dönüştüğünü gösteren sözcüklere **dönüşlü adılı** denir.
Dönüşlü adılı **kendi** sözcüğü ile yapılır.

Ayşe Hanım kendini yıkadı.	→	Ayşe Hanım yıkandı.
Dilek Hanım kendini süsledi.	→	Dilek Hanım süslendi.
Erdal Bey kendini sabunladı.	→	Erdal Bey sabunlandı.
Ayşe Hanım kendini kuruladı.	→	Ayşe Hanım kurulandı.
Murat kendini sınava hazırladı.	→	Murat sınava hazırlandı.

Dönüşlü adılar kişi kavramını pekiştirerek yapılan işin yapana dönüştüğünü gösterir.

kendim	→	Bu ödevi kendim hazırladım.
kendimi	→	Birdenbire kendimi suyun içinde buldum.
kendime	→	Geçen hafta kendime bir elbise aldım.
kendimde	→	Bu yaştan sonra kendimde spor yapacak güç bulamıyorum.
kendimden	→	Sana vurduğum için kendimden utanıyorum.
kendinin	→	Bu hata kendinin hatası, başka kimsenin suçu yok.
kendimce	→	Benim de kendimce bazı fikirlerim var.
kendin	→	Bu işi kendin istedin.
kendini	→	Neden kendini bu kadar üzüyorsun?
kendine	→	Yarın kendine yeni bir kitap al.
kendinde	→	Niçin kendinde hiç suç aramıyorsun?
kendinden	→	Neden kendinden korkuyorsun?
kendinin	→	Bu işte kendinin büyük hatası var.

Alıştırma

1. Lütfen cevap veriniz.

1. Zaba gezegeninin imparatoru kimdir?
2. Zaman tüneli tuşuna kim basıyor?
3. Halil, Robo ve Ahmet nereye gidiyorlar?
4. Efes tiyatrosu kaç kişi alabiliyor?
5. Celsus kütüphanesi nasıl bir yapı?
6. Genç kadın niçin süsleniyor?
7. Yolcular denizde neye bakıyorlar?
8. Genç kadını kim kurtarıyor?

2. Lütfen cevap veriniz.

Kim banyoda yıkandı? —> Timurhan Bey banyoda yıkandı.

1. Aynanın karşısında kim süslendi?
2. Kim altın küpeler takındı?
3. Yarınki sınava kim hazırlandı?
4. Aceleyle kim giyindi?
5. Maçı kazanmamıza kimler sevindi?
6. Masanın altına kim gizlendi?
7. Yüzdükten sonra kim kurulandı?
8. Banyoda kim sabunlandı?

3. Lütfen tamamlayınız.

Ben	yaşlandım	gizlendim	soyundum	giyindim
Sen	yaş.....	gizle.....	soy.....	giy.....
O	yaş.....	gizle.....	soy.....	giy.....
Biz	yaş.....	gizle.....	soy.....	giy.....
Siz	yaş.....	gizle.....	soy.....	giy.....
Onlar	yaş.....	gizle.....	soy.....	giy.....

4. Lütfen dönüşlü eyleme çeviriniz.

Ayşe, kendini soğuktan korudu. → Ayşe, soğuktan korundu.

1. Nuran, kendini sınava iyi hazırladı.

2. Genç kadın kendini güzelce süsledi.

3. Ali, duştan sonra kendini kuruladı?

4. Engin, banyoda kendini sabunladı.

5. Murat, siyah elbisesini giydi.

6. Nermi Hanım dudaklarına ruj sürdü.

7. Akın, maç için kendini iyi besledi.

8. Aylin, altın kolyesini taktı.

5. Lütfen dönüşlü adılar ile tamamlayınız.

1. Koşmak için **kendimde** güç bulamıyorum.

2. İstanbul'a gitmeyi sen istedin.

3. Bu güzel paltoyu aldım.

4. Bu mektubu yazdım.

5. Ödevi yapmadığım için utaniyorum.

6. Yarın yeni bir elbise al.

7. Niçin bu kadar çok lüzüyorsun?

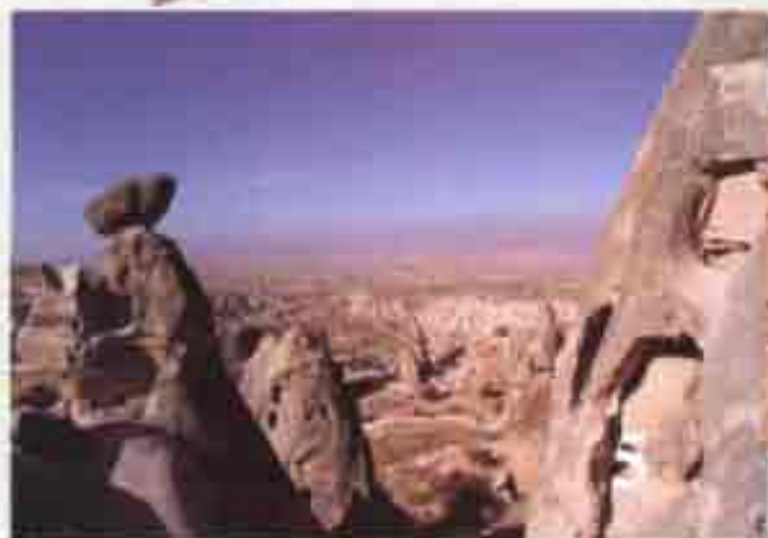
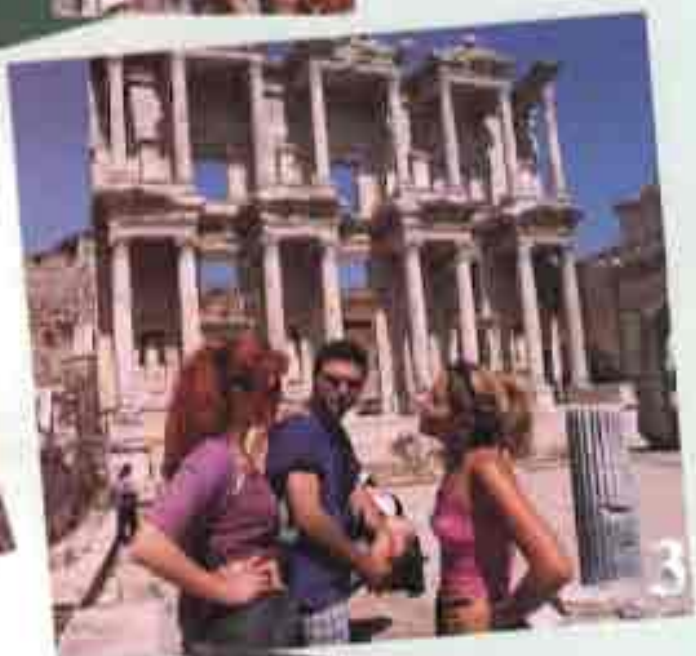
8. Son zamanlarda çok güçlü hissediyorum.

TEKRAR OYUNU

Oyunun Kuralları

1. Bir kişi sayı sayısın. 1,2,3,4,5,6.
2. Başka bir kişi "DUR!" desin.
3. Bu sayının bulunduğu resmi tiyatro biçiminde oynayın ya da anlatın.

DESEM Kİ

Desem ki vakitlerden bir Nisan akşamıdır.
Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor.
Sende seyrederim denizlerin en mavisini,
Ormanların en kuytusunu sende gezmekteyim.
Senden kopardım çiçeklerin en solmazını.
Toprakların en bereketlisini sende sürdürdüm.
Sende tattım yemişlerin cümlesini.

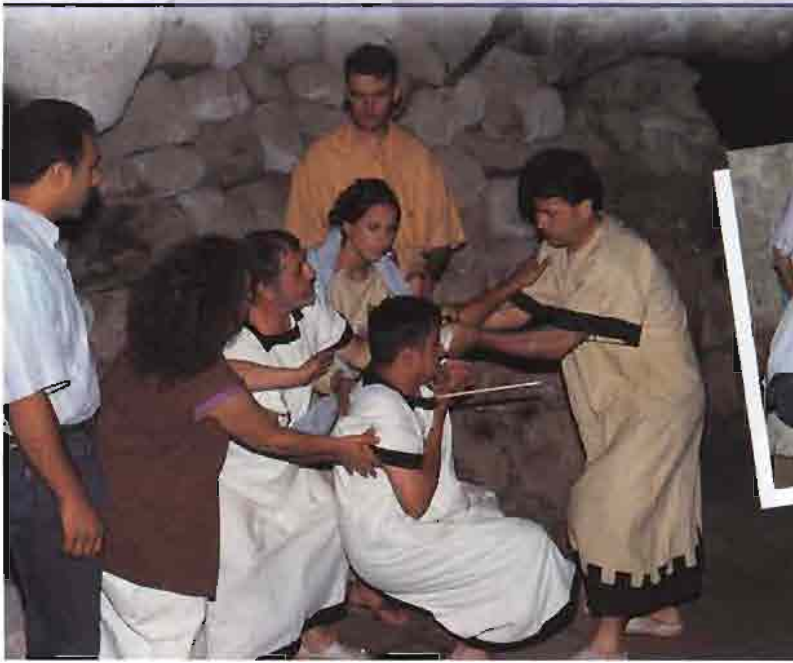
Desem ki sen benim için,
Hava kadar lâzım,
Ekmek kadar mübarek,
Su gibi aziz bir şeysin:
Nimettensin, nimettensin!

Desem ki...
İnan bana sevgilim inan.
Evimde şenliksin, bahçemde bahar;
Ve soframda en eski şarap.
Ben sende yaşıyorum,
Sen bende hüküm sürmekteisin.
Bırak ben söyleyeyim güzelliğini,
Rüzgârlarla, nehirlerle, kuşlarla beraber.
Günlerden sonra bir gün,
Şayet sesimi fark edemezsen
Rüzgârların, nehirlerin, kuşların sesinden,
Bil ki ölmüşüm.
Fakat yine üzülme, müsterih ol;

Ve neden sonra
Kabirde böceklerle ezberletirim güzelliğini.
Tekrar duyduğun gün sesimi gökkubbede:
Hatırla ki mahşer günüdür
Ortalığa düşmüşüm seni arıyorum.

Cahit Sıtkı Tarancı

Ders 10

Mucize

Ahmet, zaman tüneli tuşuna basınca Halil ve Robo'yla birlikte kendilerini bir yer altı kentinde bulurlar. Zaman tünelinde Romalı askerlerle karşılaşır. Onları Romalı askerlerden Helen kurtarır ve yer altı kentinde yaşayan ailesi ile tanışır. Helen'in babası Bernaba onları ağırlar. Bir şeyler ikram eder. Bu sırada Bernaba'nın komşuları gelir.

Kallias : Romalılar bizi yakalayacaklar.
Bernaba : Komşularımız geldi.
Kallias : Merhaba Bernaba! Herkese merhaba!
Bernaba : Hoş geldiniz dostlarım. Şöyle buyurun.
Kallias : Yeni konuklarımız var galiba. ,
Emily : Evet, Romalılardan kaçıyorlar.
Philos : Romalılardan neden kaçıyorsunuz?
Halil : Bilmiyoruz. Bizi kovoladılar.
Kallias : Bunları nereden tanıyorsunuz? Casus olabi-
lirler. Romalıların casusu.
Robo : Biz casus değiliz.
Philos : Öyleyse siz kimsiniz?
Bernaba : Onlar bizim dostlarımız arkadaşlar.
Halil : Evet, biz dostuz.
Kallias : Dost mu? Bunu nereden bileceğiz?
Helen : Onları Romalılardan ben kurtardım.
Philos : Yer altı kentimizde yabancılara yer yok. Ro-
malılar yerimizi öğrenirse hepimiz yok olu-
ruz. Bu adamları ya tutuklayıp hapsedin ya
da öldürün.

Helen : Hâyır, olmaz. Onlara dokunmayın.
Emily : Birileri geliyor.
Bernaba : Oğlum! Solhess!
Emily : Aman Allahım! Oğlumu vurmuşlar!
Kallias : Yarası ağır. Çok fazla kan kaybetmiş,
Philos : Romalılar yerimizi keşfettiler. Bu casusları
hemen öldürelim.
Halil : Bir dakika, biz oğlunuzu iyileştirebiliriz.
Emily : Ne olur onu iyileştirin.
Kallias : İmkânsız!
Robo : Bize güvenin. Oğlunuzu iyileştireceğiz.
Bernaba : Oğlum iyileşmezse ölürsünüz.
Halil : Önce oku çıkaralım! Biraz açılın! Robo,
nabzını ölç!
Robo : Atmıyor!
Halil : Kuşvetli bir şok yapalım. Kalbi çalıştır. Yara-
yı lazer ışınıyla kapatalım.
Robo : Kalp çalışıyor... Yara kopanmak üzere...
Helen : İyileşecek mi?
Ahmet : İyileşti bile. Bakın gözlerini açıyor.
Solhess : Ben neredeyim? Ne oldu bana?
Emily : Tanrım, bu bir mucize!
Bernaba : Evet, bu bir mucize! Size çok teşekkür ederim.
Oğlumun hayatını kurtardınız.

Efes'te Garip Olaylar

Serap : Bu yüzük meselesi kafamı çok karıştırdı. Sakın bu yüzüğün uzaylılarla bir ilgisi olmasın?

Dilek : Hiç öyle şey olur mu? Bu yalnızca antik bir yüzük. Ama niçin parmağımdan çıkmıyor, niçin ara sıra ışınlr saçıyor? Bunları anlayamıyorum. Ayrıca Enver'in slâytları kayboluyor. Kapadokya'da uçan daire bulunuyor. Amerika'da Hürriyet Heykeli yok oluyor. Benim de kafam karıştı. Galiba uzaylılara ve bazı olağanüstü olaylara inanmak gerek.

Serap : Böyle düşünmene sevindim. Burası Hadrian kapısı değil mi?

Enver : Evet burası Hadrian kapısı. Arkada görünen yer de eski hamamlar.

Serap : Agora, pazar yeri anlamına geliyor değil mi?

Enver : Evet. Burada her şeyin fotoğrafını çekmek gerek. Birbirinden güzel o kadar çok eser var ki...

Serap : Elini biraz çabuk tut. Buradan sonra hem Efes

müzesine, hem de Meryem Ana evine gideceğiz.

Enver : Öyleyse burada fazla oyalanmayalım. Efes müzesine gidelim. Dilek nerede?

Serap : Biraz önce buradaydı.

Enver : Dilek, hiçbir yerde görünmüyor. Galiba kayboldu.

Serap : Hemen telâşlanma! Şimdi onu arar, kısa zamanda buluruz.

Bowling Salonunda

Elif : Çok başarılı bir atış. Bütün lobutlar devrildi.

Köksal : Tebrikler...

Murat : Övünmek gibi olmasın bu oyunu çok iyi oynarım.

Köksal : Bence pek zorluğu yok. Bütün iş dengeli atış yapmakta.

Murat : Daha önce oynamış mıydın?

Köksal : Birkaç kez oynadım. Ama çok değil.

Elif : Şimdi sıra bende.

Murat : Parmaklarını iyi yerleştireceksin ve dengeni çok iyi sağlayacaksın. Bak, şöyle...

Elif : Hadi Köksal sıra sende. Vücudunun şöyle olması lâzım. Parmakların...

Köksal : Sen de beni çocuk yerine koyuyorsun. Ben susadım, kafeye gidip bir şeyler içeceğim.

Elif : Özür dilerim Köksal. Seni kırmak istemedim.

Köksal : Beni kırdığın falan yok. Biraz başım ağrıdı. Ben bir çay içiyorum. Sen ne içersin?

Elif : Soğuk su lütfen.

Kadınlar Erkeklerden

Daha Çok Yaşıyor

Amerika'da yapılan yaşama istatistiklerine göre kadınlar erkeklerden daha uzun yaşamaktadır. 2000 yılındaki bulgular kadın sayısının erkek sayısından beş milyon daha fazla olduğunu göstermektedir. Ayrıca yapılan araştırmalara göre 25 yaş ve yukarısı gruplarda kadın sayısının erkek sayısına oranla daha çok arttığı anlaşılmıştır.

65 yaş ve yukarısı her 100 erkek için, 1593 kadın mevcuttur. 2010 yılında bu yaş grubunda olan her 1000 erkek için 1875 kadın mevcut olacak ve bu büyüme, kadınlar lehine daha da artacaktır.

65 yukarısı yaşta olan bütün kadınların üçte ikisi duldur ve her üç dul kadına karşı bir erkek mevcuttur. 1950-1990 arasında dul kadınların sayısı % 20,3 çoğalmış, buna

karşılık dul erkek sayısı % 2,8 azalma göstermiştir.

Amerika'da yeni doğan kız çocukların yaşama süreleri, yeni doğan erkek çocuklarından daha uzundur.

Niçin?

Tip henüz bu soruya kesin bir cevap bulamamıştır. Ancak bununla ilgili olarak ortaya pek çok tez atılmıştır. Bunlardan bazıları bilimsel bulgularla desteklenmiş; birçoğu ise tez olmaktan ileri gidememiştir.

Dr. Catherine Boucot'ya göre erkek ve kadının yaşama süreleri arasındaki dengesizlik bazı tıbbi ve sosyal faktörlere dayanmaktadır. Bu faktörlerin bir an önce bulunup, dengesizliğin giderilmesi, Amerika'yı çok kısa bir gelecekte kadınlardan meydana gelen bir ülke haline getirmekten kurtaracaktır.

Dr. Boucou'ya göre bu problemle uğraşan birçok araştırıcı bir türlü sonuçlanmamakta ve bu yüzden de kadın ve erkek hayat süreçleri arasındaki farkı açıklayamamaktadır. Aslında pek çok kadının dışı aynı zamanda içiyle de daha uzun ömürlüdür. Pavyler, domuzlar daha birçok hayvanda görülen bu husus, diğeri birçok yaprak türünden daha kuvvetli ve dayanıklı olduğunu kanıtlayabilmektedir.

Bu ihtimali destekleyen istatistik ve biyolojik bulgularla bir kısmın incelevesine:

Ana rahmindeki dişi cinsiler erkek cinsilere göre daha dayanıklıdır. Dişi cinsilerin ölüm oranı, erkek cinsilere göre % 50 daha azdır. Erken doğumlarda,

takip eden ilk ay içinde meydana gelen ölümlerde kız çocuklarının ölüm oranı, erkek çocuklara göre % 50 daha azdır. Doğumu takip eden bir yıl içinde ölen her 100 çocukta 75'i erkektir.

Büyükte çağında kızlar, oğlanlardan daha canlıdır, gelişir, konuşur ve belli bir yaşa kadar daha canlı büyür. Beş ile dokuz yaş arasındaki çocuk ölümlerinde erkek çocuk ölümleri kızlara göre iki katıdır. 15-19 yaş arasında bu oran % 145 olarak kendini göstermektedir.

Bütün yaş grupları içinde kalp hastalıklarına en fazla yakalanırlar erkeklerdir. 40 ile 70 yaş arasındaki kritik yaş grubu içinde bir kadına karşılık iki erkek bu hastalıktan ölmektedir. Üçer, kanser, zatürre, tüberküloz ve yit hastalıklarına erkekler kadınlardan daha fazla yakalanmaktadır.

Türkiye'de Durum

Ülkemizde de kadınlar erkeklerden daha fazla yaşamaktadır. Bu konuda yapılan araştırmalarda çok ilginç bir nokta görülmektedir. Türkiye'de ilk yirmi yaşta

kadın erkeklerle ölüm oranı daha azdır. Ama yirmi yaşından sonra kadınlarda ölüm oranı artmakta ve erkeklerle göre daha azını yaşamaktadır. ■

Dil Bilgisi

Edilgen Eylem ve Dönüşlü Eylem

Bazen edilgen eylem ile dönüşlü eylem birbirine karşıtılır. Bunun sebebi **-I, -n** eklerinin hem edilgen eylemde, hem de dönüşlü eylemde kullanılmasıdır. Bu durumda cümlelerin anlamına bakılır.

Çocuk yıkandı. (Çocuk bir başkası tarafından yıkanmışsa edilgen eylem)

Çocuk yıkandı. (Çocuk kendi kendine yıkanmışsa dönüşlü eylem)

Edilgen Eylem: -I (-ıl, -il, -ul, -ül)

Uçağın kapısı açıldı.
Bu ev bir yılda yapıldı.
Bütün mektuplar yazıldı.

Dönüşlü Eylem: -I (-ıl, -il, -ul, -ül)

Sınıfta kalmama çok üzıldüm.
Bugün büroda çok yoruldum.
Askerler öne doğru atıldı.

Edilgen Eylem: -n (-ın, -in, -un, -ün)

Bu ev üç günde boyandı.
Bütün mektuplar okundu.
Katil dün yakalandı.

Dönüşlü Eylem: -n (-ın, -in, -un, -ün)

Sınavı başarmama çok sevindim.
Ahmet, gömleğini aceleyle giyindi.
Yeşim Hanım ruj süründü.

Edilgen Eylem

Akın arabayı yıkıyor.

Dönüşlü Eylem

Çocuk yıkıyor.

Dönüşlü Adıl: kendi

Dönüşlü adıl *kendi* sözcüğü genellikle iyelik ekleriyle kullanılır:

Ben	bu işi kendim istedim.
Sen	bu işi kendin istedin.
O	bu işi kendi istedi.
Biz	bu işi kendimiz istedik.
Siz	bu işi kendiniz istediniz.
Olar	bu işi kendileri istediler.

Ben	bu resmi kendim yaptım.
Sen	bu resmi kendin yaptın.
O	bu resmi kendi yaptı.
Biz	bu resmi kendimiz yaptık.
Siz	bu resmi kendiniz yaptınız.
Olar	bu resmi kendileri yaptılar.

Yapım Eki: -la (-le)

Adlara gelerek eylem yapar. Türkçede çok kullanılan bir ektir.

- selâm → selâmlamak
 su → sulamak
 zayıf → zayıflamak
 şişman → şişmanlamak
 ucuz → ucuzlamak
 tamam → tamamlamak
 hazır → hazırlamak
 yavaş → yavaşlamak

	su - la - mak	zayıf - la - mak	yavaş - la - mak	hazır - la - mak
Ben	suladım	zayıfladım	yavaşladım	hazırladım
Sen	suladın	zayıfladın	yavaşladın	hazırladın
O	suladı	zayıfladı	yavaşladı	hazırladı
Biz	suladık	zayıfladık	yavaşladık	hazırladık
Siz	suladınız	zayıfladınız	yavaşladınız	hazırladınız
Onlar	suladılar	zayıfladılar	yavaşladılar	hazırladılar

Adlara -lan (-len) eki getirilerek yapılan eylemler diğer eylemler gibi çekime girerler.

- ev → ev-len-mek → Ertuğrul Bey çok geç evlendi.
 yaş → yaş-lan-mak → Benim ninem çok yaşlandı.
 akıl → akıl-lan-mak → Engin, on iki yaşından sonra çok akıllandı.
 can → can-lan-mak → Yaralı adam suyu içince hiden canlandı.
 keder → keder-len-mek → Fatma Hanım yalnız kalınca çok kederlendi.
 kuvvet → kuvvet-len-mek → Özkan spora başladıktan sonra çok kuvvetlendi.

Alıştırılmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Romalılar, kimleri yakalamak istiyor?
2. Kallias, neden şüpheleniyor?
3. Romalılar, kimi vuruyorlar?
4. Solhess, nasıl iyileşiyor?
5. Kimler bowling oynuyor?
6. Köksal, niçin üzülüyor?
7. Kadınlar, erkeklerden daha mı üstündür?
8. Hangi hastalıklar erkeklerde daha fazla görülür?

2. Lütfen dönüşlü eyleme çeviriniz.

- gizlemek → gizlenmek
yıkamak →
sevmek →
giymek →
süslemek →
soymak →
yormak →
üzmek →

3. Lütfen cevap veriniz.

Bu evi siz **kendiniz** mi boyadınız? → Evet, bu evi ben **kendim** boyadım.

1. Bu işi siz kendiniz mi yaptınız?
2. Ahmet arabasını kendi mi yıkadı?
3. Evi satmayı kendileri mi istediler?
4. Hasta olmayı ben kendim mi istedim?
5. Bu eşyaları biz kendimiz mi taşıyalım?
6. Kendinizi niçin tehlikeye atıyorsunuz?
7. Bu evliliği sen kendin mi istedin?
8. Aylin, bu resmi kendi mi yaptı?

4. Lütfen edilgen ve dönüşlü eylemleri bulunuz.

1. Tiyatronun kapısı saat sekizde açıldı.
2. Hırsızların hepsi dün İstanbul'da yakalandı.
3. Engin'in sınavı başarmasına çok sevindim.
4. Serpil, baloya gitmeden önce süslendi.
5. İzmir'den geldikten sonra araba yıkandı.
6. Elif, en güzel elbiselerini giyindi.
7. Özkan, yıl sonu sınavlarına hazırlandı.
8. Nuran Hanım, kolye ve küpelerini takındı.

Edilgen

5. Lütfen -la (-le) ekini adlara getirerek eylem yapınız.

su —> sulamak	yavaş —>
düzen —>	el —>
selâm —>	yol —>
taş —>	zayıf —>
yayın —>	şişman —>
özet —>	tamam —>
fiş —>	zaman —>
ek —>	hazır —>
alkış —>	engel —>
boş —>	fren —>

6. Lütfen -la, (-le) ekiyle türetilen eylemleri olumsuz yapınız.

Çiçekleri fazla sulayın. —> Çiçekleri fazla **sulamayın**.

1. Bu kitabı hemen yayınlayın.
2. Daha fazla yemek yiyip şişmanlayın.
3. Bu dosyayı çok acele hazırlayın.
4. Bu kitabı tek sayfada özetleyin.
5. Daha çok zayıflayın.
6. Her gün bir seminer düzenleyin.
7. Bu adresleri ikişer ikişer fişleyin.
8. Arabayla giderken biraz daha hızlanın.

Dünyanın Yedi Harikası

Dünyanın yedi harikasından ikisi Türkiye'dedir. Bunlardan biri Efes'te bulunan Artemis tapınağıdır. Artemis mabedi İsa'nın doğumundan 550 yıl önce Efes'te yapılmıştır. Mitolojiye göre Artemis doğum yapan kadınları koruyan bir tanrıça idi. Efes'te onun adına büyük bir tapınak yapıldı. Bu tapınak 118 metre yükseklikte, 71 metre genişlikteydi. 117 sütun üzerinde yükseliyordu. Devrin en muhteşem yapısıydı. Ancak, yapılışından 220 yıl sonra bir deli, bu muhteşem tapınağı yaktı. Tapınağın yandığı gün 6 Temmuzda Büyük İskender doğdu. Manisalı Hegasias bu konuda şöyle der: "Artemis, Büyük İskenderin doğumuyla ilgilendiği için kendi

tapınağını koruyamadı."

Efes'te bulunan bütün kâhinler bu yangını büyük bir felâket olarak nitelendirdiler ve Asya için çok kötü olacağını söylediler. Gerçekten de İskender Kral olur olmaz bütün gücü ile Asya'ya saldırdı.

Efes halkı, Artemis tapınağını yaptırmak için aralarında para topladı ve tapınağı yeniden yaptırdı. Ama bu sefer de savaş sırasında Gotlar tarafından tahrip edildi.

Dünyanın ikinci harikası Bodrum'da bulunan Mozales'in anıtıdır. Enver ile Dilek daha sonra bu anıtı ziyaret edecekler.

Dilek Nerede?

Enver, Efes'te fotoğraf çekerken birdenbire Dilek'in kuybolduğunu fark eder. Serap'la birlikte onu ararlar. Ama bir türlü bulamazlar. Bu arada Dilek'e garip bir şeyler olur. Efes'te büyümüş bir hâlde kendinden geçer. Bir rüya dönmeye dalar ve bir sütunun üzerinde beykele gibi oturur, trans'a geçer. Bu trans sırasında Efes'in eski günlerini görür. Serap ile Enver uzun süre onu ararlar. Sonunda Dilek'i bulurlar.

Enver : Bir dakika şu sütunun üzerinde oturan Dilek değil mi?

Serap : Evet, o!

Enver : Uykuda gibi görünüyor. Sessiz ol, bir fotoğrafını çekeyim.

Serap : Büyülemiş gibi...

Enver : Dilek! Dilek!

Dilek : Enver! Serap! Ne oldu bana, neredeyim?

Enver : Efes'tesin, bir sütun üzerinde oturuyorsun.

Dilek : Sesler duydum, sesler! Önce parmağımdaki yüzükten sesler geldi. Sonra sesler beni buraya pazar yerine çağırdı. Balık satan bir adamla

pazarlık ettim. Tezgâhlarında en sevdiğim renklerde giysiler vardı. Oyun oynayan çocuklar gördüm. Buralar bir harabe değildi. Civil civil insanlar vardı. Çok garip, ama çok da güzeldi. Ben Efes'in eski canlı hâlini gördüm.

Enver : Tamam canım, tamam geç.

Serap : Yüzük, acaba bunlar yüzük yüzünden mi oluyor?

Enver : Yüzük Dilek'in parmağında. Yüzük hayal değil. Ama Dilek'in gördükleri hayal. Hadi, burada oturalım bir şeyler yiyip içelim.

11A Efes Müzesi

Dilek, biraz dinlendikten sonra kendine gelir. Ama gördüğü hayali unutamaz. Hep birlikte Efes Müzesine gitmeye karar verirler. Efes'te bulunan eski eserlerin çoğu Efes Müzesinde sergilenmiştir. Bu müzede Helen, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerine ait birbirinden güzel, çok önemli eserler vardır. Efes ile müze birbirine çok yakın bir mesafededir.

Serap : Müze ne kadar yakınmış.

Dilek : Bu müze dünyadaki en önemli müzelerden birisi.

Enver : Sokrates'e bak. Ne kadar güzel bir büst.

Dilek : Müzede flaş kullanmak yasak. Flaş olmadan fotoğraf çekebilecek misin?

Enver : Çekerim, çekerim. Sen hiç merak etme!

Serap : Artemis heykeli nerede?

Dilek : Şu yan tarafta.

Serap : Muhteşem bir heykel, ne kadar çok memesi var.

Enver : Bu memeler bir bereket simgesi. Adı üstünde Artemis bir bereket tanrıçası.

Dilek : Bütün arkeologların ve sanatçıların en büyük rüyası bu müzeyi ziyaret etmektir.

Serap : Çok doğru. Gerçekten çok önemli bir müze.

Enver : Bu müzede çekimleri tamamladıktan sonra buradan Yedi Uyuyanlara ve Meryem Ana Evine gidiyoruz.

11B Karmaşık Duygular

İnsanların karmaşık duyguları vardır. Bu karmaşık duygular bazen çözüme kavuşur, bazen de insana ısırap verirler. Çoğu zaman da insanlar kendilerine yapay sorunlar yaratırlar ve düzgün olan işleri karmaşık hâle getirirler. Sevgi ve aşk çoğu zaman karmaşık duygulardır. Elif ile Köksal'ın durumunu inceleyelim. Köksal, Elif'i seviyor. Elif de Köksal'ı seviyor. Karmaşık hiçbir durum yok. Ama bu arada Murat ortaya çıkıyor, o da Elif'i seviyor. Köksal, Murat'ı kıskanıyor, Elif'e sitem ediyor.

Murat, Köksal'dan daha iyi ve üstün olduğunu kanıtlamaya çalışıyor. Bu arada Berna, Köksal'ı seviyor, ama arada Elif olduğu için bir şey yapamıyor. Bir yığın karmaşık durum. Bowling salonundaki olaylardan sonra Elif ile Köksal biraz kırgın ve üzgün ayrılırlar. Köksal, büroda Berna'yla dertleşir ve akşam saat 19.00'da birlikte yemek yemeye karar verirler. Bu arada Elif evde üzüntüden dolanıp durur. Bu durumdan rahatsız olan babaannesini Elif'le konuşur.

11C Elif Evde

Babaanne : Kızım evde dolanıp durma öyle! Başım döndü vallahi.

Elif : Düşünüyorum babaanne!

Babaanne : Düşünmek için böyle dolanıp durmak mı lâzım kızım? Oturduğun yerden düşünemez misin?

Büyükbaba : Hanım, kızı rahat bırak! İsteddiği şekilde düşünebilir.

Elif : Tamam! Tamam! Beni rahat bırakın!

Büyükbaba : Sana kaç kez şu kızı rahat bırak dedim Hanım.

Babaanne : Ben ne yaptım şimdi? Bu kızın bir sorunu var, ama bu sorunu anlayamıyorum.

Büyükbaba : Bir sorunu varsa kendisi çözer. Bizden yardım istemediğine göre, karışmasak daha iyi olur.

Babaanne : Annesi, babası bir gelse de rahat etsek.

Dil Bilgisi**Çatı Ekleri**

Eylem köklerine gelerek *edilgen, dönüşlü, işteş ve ettirgen eylem* yapan eklere **çatı ekleri** denir.

Edilgen Eylem: -I (-ıl, -il, -ul, -ül)

-n (-m, -in, -un, -ün)

Gerçek öznesi belli olmayan çekimli eylemlere **edilgen eylem** denir.

Odanın kapısı açıldı. (*Kapıyı kimin açtığı bilinmiyor, özne belli değil.*)

Mektup dün yazıldı. (*Mektubu kimin yazdığı bilinmiyor, özne belli değil.*)

Dönüşlü Eylem: -n (-m, -in, -un, -ün)

-I (-ıl, -il, -ul, -ül)

Öznenin yaptığı işin etkisi yine kendine dönüyorsa bu eylemlere **dönüşlü eylem** denir. Dönüşlü eylemlerde özne genellikle canlı varlıklardır.

Akın banyoda yıkandı. (*Akın kendini yıkıyor. Bir başkasından yardım almıyor.*)

Ayşe çok sevindi. (*Ayşe kendili kendine seviniyor. Sevinme işini tek başına yapıyor.*)

Ettirgen Eylem: -tır, -r, -t

Bir işin başkalarına yaptırıldığını belirten eylemlere **ettirgen eylem** denir.

Aylin, terziye bir elbise diktirdi. (*Aylin, elbiseyi bir başkasına yaptırıyor.*)

Murat Bey, arabasını yıkattı. (*Murat Bey, arabayı bir başkasına yıkattırıyor.*)

İşteş Eylem: -ş (-ış, -iş, -uş, -üş)

Bir işin birden çok özne tarafından yapıldığını gösteren eyleme **işteş eylem** denir.

1) İşteş eylemlerde birden fazla özne işi karşılıklı yaparlar:

Hakan Maria'ya baktı.
Maria, Hakana baktı. } Hakan ile Maria baktıştılar.

Araba, kamyonu çarptı.
Kamyon, arabaya çarptı. } Araba ile kamyon çarpıştı.

Özkan, Ömer'i dövdü.
Ömer, Özkan'ı dövdü. } Özkan ile Ömer dövüşüler.

2) İşteş eylemlerde birden fazla özne işi birlikte yaparlar:

Ömer okula doğru koştu.
Ayşe okula doğru koştu. } Ömer ve Ayşe okula doğru koşuştular.

Turgut güldü.
Fatma güldü. } Turgut ve Fatma gülüştüler.

Anne çocuğunun ölümüne ağladı.
Baba çocuğunun ölümüne ağladı. } Anne ve baba çocuklarının ölümüne ağlaştılar.

3) İşteş eki addan eylem yapan **-la (-le)** ekinin üzerine gelir: selâm-la-ş-mak, kucak-la-ş-mak, telefon-la-ş-mak, haber-le-ş-mek... gibi.

Zehra, Mete'yi selâmladı.
Mete, Zehra'yı selâmladı. } Mete ile Zehra selâmlaştılar.

Anne oğlunu kucakladı.
Oğlan annesini kucakladı. } Anne ile oğlu kucaklaştılar.

Serpil, Esen'e telefon etti.
Esen, Serpil'e telefon etti. } Serpil ile Esen telefonlaştılar.

Alıştırılmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Dünyanın yedi harikası nerelerdedir?
2. Artemis mabedi ne zaman yapılmıştır?
3. İskender'in doğum gününde neler olmuştur?
4. Dilek nerede kayboluyor?
5. Artemis ne tanrıçasıdır?
6. Efes Müzesinde hangi eserler var?
7. Kimler Elif'i seviyor?
8. Kimler Köksal'ı seviyor?

2. Lütfen işteş eylem yapınız.

Haldun ile Özkan birbirlerini dövdüler. —> Haldun ile Özkan dövüştüler.

1. Baba oğlunu kucakladı.
2. Öğrenci öğretmenini selâmladı.
3. Kuşlar gökyüzüne doğru uçtular.
4. Araba bisiklete çarptı.
5. Serap, Dilek'i İzmir'de karşıladı.
6. Anne kızını öptü.
7. Serpil, bahçede Murat'a baktı.
8. Ali ile Turgut palyaçoya güldüler.

4. Lütfen cevap veriniz.

Kuşlar nereye doğru uçtular? → Kuşlar gökyüzüne doğru uçtular?

- Öğrenciler yarın nerede buluşacaklar?
- Eşinizle nasıl tanıştınız?
- Serap ile Dilek nerede buluştular?
- Çocuklar sınıfta niçin güldüler?
- Nuran Hanım kiminle selâmlaştı?
- Ali istasyonda kiminle karşılaştı?
- Yarınki maçta hangi takımlar karşılaşacaklar?
- Serpil, yarın kiminle görüşecek?

.....

.....

.....

.....

.....

.....

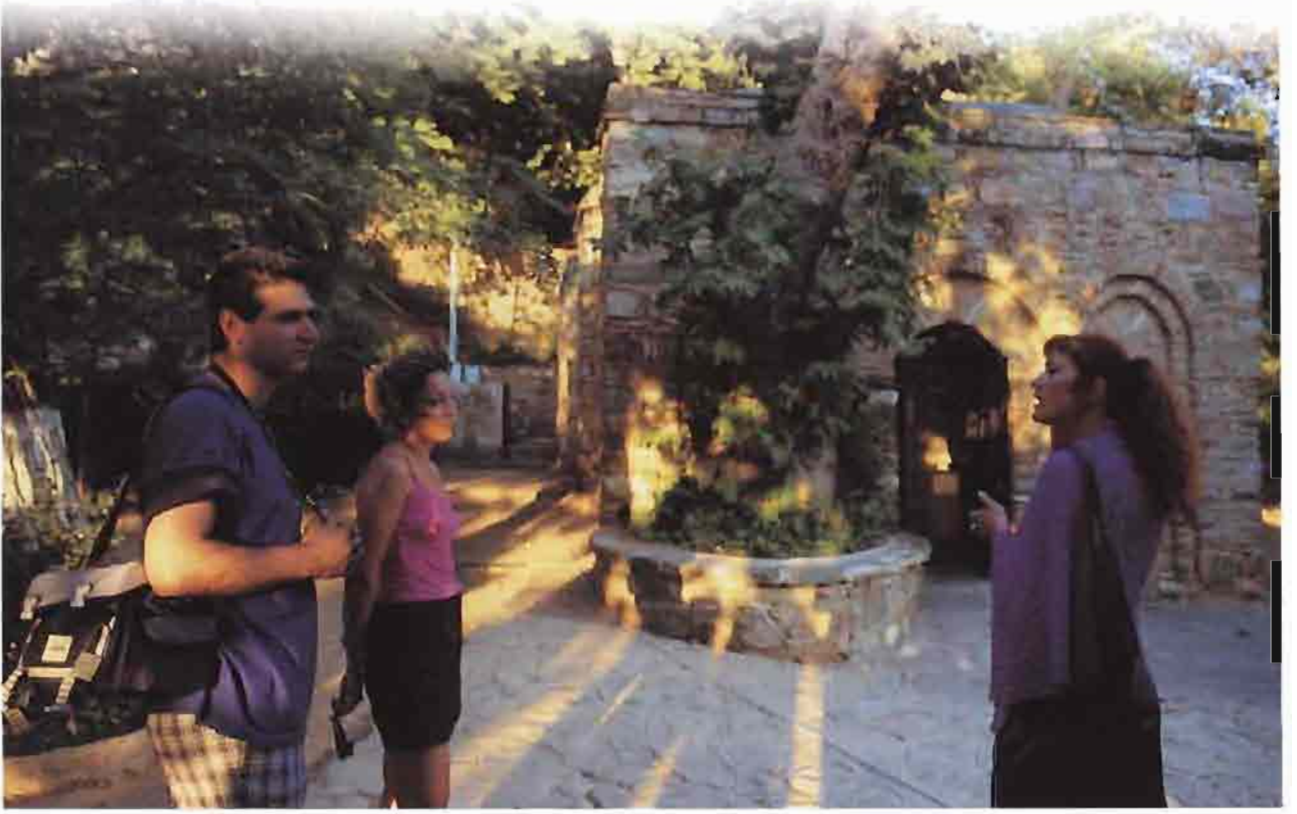
.....

.....

5. Lütfen işteş eylem ekiyle tamamlayınız.

Ben	bakıştım	görüştüm	yazıştım	selâmlaştım
Sen	bak.....	gör.....	yaz.....	selâm.....
O	bak.....	gör.....	yaz.....	selâm.....
Biz	bak.....	gör.....	yaz.....	selâm.....
Siz	bak.....	gör.....	yaz.....	selâm.....
Olar	bak.....	gör.....	yaz.....	selâm.....

Ders 1 2

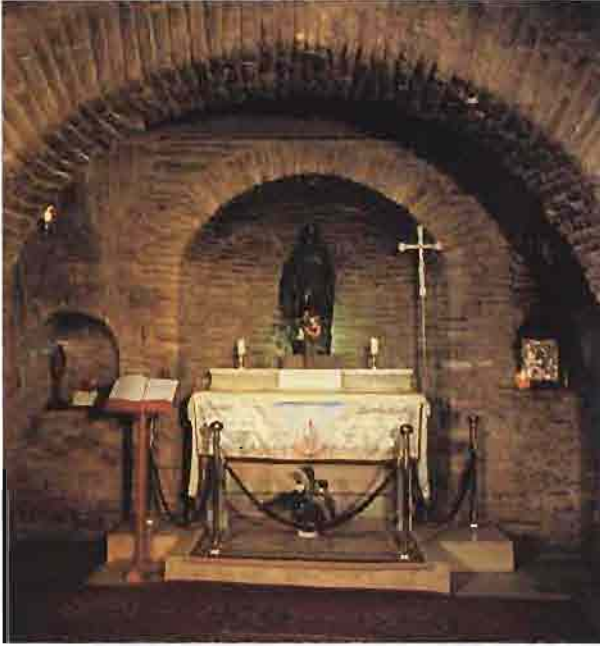
Meryem Ana

Efes Müzesi Selçuk ilçesindedir. Hz. İsa'nın 12 havarisinden biri olan St. Jean'ın Kilisesi Selçuk'tadır. Selçuk'un çinileri ve el sanatları çok ünlüdür. Efes, Selçuk ve Meryem Ana Evi birbirine çok yakın mesafededir. Enver, Dilek ve Serap, Selçuk'ta biraz dinlendikten sonra Meryem Ana Evine doğru yola çıkarlar. Meryem Ana Evi, Selçuk'a ortalama 8 kilometre uzaklıktadır. Meryem Ana Evi çam ormanı ile kaplı bir dağın tepesindedir. Meryem Ana Evine giden yolun üzerinde bronzdan büyük bir Meryem Ana heykeli vardır. Bu heykel yeni yapılmıştır. İki yanı çam ağaçları ile kaplı yoldan tepeye tırmanırken Selçuk ve Efes görülür.

Efes ve Meryem Ana Evini her yıl ortalama on beş milyon kişi görmeye gelir. Müslümanlar da sık sık Meryem Ana Evini ziyaret eder. Kuran'da Meryem Ana süresi vardır. Bu sürede Meryem Ananın hayatı, Hz. İsa'yı nasıl doğurduğu ve İsa Peygamberin mucizeleri anlatılır.

1983 yılında Papa II. John Paul da Türkiye'ye gelecek Meryem Ana Evini ziyaret etmiştir. Meryem Ana Evinde Müslümanlar ve Hristiyanlar bir arada dua ederler. Zaten inanan ve düşünen insanlar için tek bir Tanrı vardır. Bütün insanlar tek Tanrı tarafından yaratıldıkları için kardeşlerdir. Sadece diller farklıdır. 13. yüzyılda yaşayan ünlü Türk düşünürlerinden Mevlâna ve Yunus Emre, yetmiş iki millete birlik ile bakmış ve bütün insanların kardeş olduklarını savunmuşlardır.

Meryem Ana Evinin bahçesinde 1867 yılında yapılan küçük, ama çok güzel bir Meryem Ana heykeli daha bulunmaktadır. Meryem Anaya ait üçüncü bir heykel de evin içindedir. Enver önce bahçedeki heykelin slaytını çeker, sonra Dilek ve Serap'la birlikte Meryem Ananın yaşadığı evi ziyaret ederler. Meryem Ananın 101 yaşına kadar bu evde yaşadığı söylenir.

- Dilek : Meryem Ana, hayatının son yıllarını burada geçirmiş.
- Serap : Hristiyanların her yıl 15 Ağustos'ta gelip ayin yaptıkları yer burası değil mi?
- Dilek : Evet. Binlerce Hristiyan buraya geliyor. Meryem Anayı ziyaret ediyorlar. Hem ayin yapıp hem de hacı oluyorlar. Meryem Ana Evinin mimarisi diğer binalardan biraz farklı. Binaya böyle baktığınızda kare biçiminde olduğunu zannediyorsunuz. Ama evin arka tarafı sekiz köşeli.

- Enver : Evin, arkadan da fotoğrafını çekmem gerekli.
- Serap : Meryem Ananın heykeli ne kadar güzel. Yüz hatları ince, yumuşak ve şefkatli.
- Dilek : Yüzü de çok masum duruyor. Meryem Ananın ruhunun saflığını ve temizliğini yansıtıyor.
- Serap : Heykel bakırdan mı, bronzdan mı yapılmış?
- Dilek : Bronzdan yapılmış.
- Enver : Haydi, evin içine girelim. Biraz da içeride çekim yapalım.

12A Köksal Kahvaltıda

Murat, lokantada Berna ile Köksal'ı birlikte görür. Telefon ederek durumu Elif'e bildirir. Bu kez de Elif, Köksal'ı kıskanır, üzülerek eve kapanır Köksal'ın da hiç keyfi yoktur. Ertesi gün sabahleyin yataktan çıkmaz Burcu durumu merak ederek Köksal'a sorar:

- Burcu : Saat 09.00 oldu ağabey. Sen bugün büroya gitmiyor musun?
 Köksal : Bugün biraz dinlenmek, sonra da dolaşmak istiyorum.
 Ayla : Hadi kızım, geç kalacaksın!
 Burcu : Elif nasıl? Galiba bu günlerde pek görüşmüyorsunuz.
 Köksal : Sen bu işe karışma!
 Burcu : Tamam, gidiyorum ağabeyciğim.
 Ayla : Bir şeyin yok değil mi oğlum?
 Köksal : Yok anne. İyiyim. Projeyi teslim ettim. Büroda pek işim yok. Biraz dinlenmek istiyorum, o kadar.
 Ayla : Bugün bir tamirci çağırırsan da şu bulaşık makinesine baksa... Gene çalışmıyor.
 Köksal : Tamam anne. Telefon eder, tamirciyi çağırırım.

12B Evdeki Sıkıntı

- Babaanne : Bu kız niye odasından çıkmıyor? Dersi yok mu bugün?
 Büyükbaba : Yoktur her hâlde!
 Babaanne : Hayvanlarla da ilgilendiği yok. Ben olmasam, açlıktan ölecek zavallılar.
 Çalçene : Elif gitti! Elif gitti! Elif gitti!
 Babaanne : Nankör kuş! Ben yedirir içiririm. Ama o Elif'i sayıklıyor.
 Büyükbaba : Hanım, kuşu rahat bırak. Bir başladı mı susturamayız sonra.
 Babaanne : Bu kızın böyle olmasının nedeni, bence o Köksal denen çocuk. O zaman sana söylemiştim. Görüşmelerine izin vermemeliydik.
 Büyükbaba : Sen bunlarla kafanı yorma Hanım. Bak Elif geliyor.
 Günaydın kızım!
 Elif : Günaydın!
 Babaanne : Bugün dersin yok mu kızım?

- Elif : Yok büyükanne. Ben çıkıyorum.
 Babaanne : Kahvaltı etmeyecek misin?
 Elif : Bu sabah canım istemiyor. Hoşça kalın!
 Büyükbaba : Güle güle canım!
 Babaanne : Bu durum hiç hoşuma gitmiyor. Böyle devam ederse annesini çağıracağım. Bir hastalığa falan yakalanacak!
 Büyükbaba : Olur bu yaşta bunlar. Gönül meseleleri düzelir, düzelir. Merak etme!

12C Mevlâna

Mevlâna 13. yüzyılda yaşamış ünlü Türk düşünürüdür. Yaşadığı dönemde devrin hükümdarına "Mevlâna'yı niçin çok sevdiğini" sormuşlar. Hükümdar şöyle cevap vermiş: "Her peygamberi ümmeti sever. Ama görüyorum ki Mevlâna'yı bütün insanlar seviyor. Ben na-

sıl olur da onu sevmem." demiş. Mevlâna bütün insanların aynı şeyler istediklerini ancak, dil ve inanç farkından dolayı birbirleriyle dost olamadıklarını söyler. Bu düşüncesini de aşağıdaki fıkrayla şöyle anlatmıştır:

12D İstekler Bir, Diller Ayrı

Dört ayrı milletin dört kişi arkadaş olmuş, seyahat ediyorlardı. Paraları yoktu. Birisi, bunların hâline acıyarak bir lira verdi. İlerlerinden Arap olan:

— Arkadaşlar, bu parayla inep alalım. Benim canım inep istiyor.

Inep, Arapça üzüm demektir. Acem, itiraz etti.

— Hayır, dedi. Engür alalım.

Engür de Farsça üzüm demektir. Rum olanı da dedi ki:

— Hayır arkadaşlar, ne inep ne engür. Bize şu sıcakta istafil iyi gelir. İstafil alalım.

İstafil de Rumca üzüm demektir. Sonunda Türk dayanamadı:

— Ben sizin istediklerinizin hiçbirisini istemiyorum. Bu parayla üzüm alalım, dedi.

Inepti, engürdü, yok üzümde, istafildi, diye başladılar tartışmaya... Derken iş kavgaya döktü, yumruk yumruğa dövüştüler. O sırada bilgin, kadri yüce bir kişi oradan geçiyordu. Kavganın sebebini sordu, hepsini ayrı ayrı dinledi. Sonunda anladı ki bu dört adam da aynı şeyi söylüyor, yani üzüm istiyor.

Ellerinden paralarını aldı:

— Susun, dövüşmeyin! Ben bu bir lira ile hepinizin isteğini yerine getiririm. Gönlünüzü bana teslim edin. Bu bir liranız istediğiniz şeylerin hepsini yapar, muratlarınızı yerine getirir, diyerek çarşıya koştu. Bir liralık üzüm aldı, önlerine koydu. Kavgada bitti, dövüş de...

Dört adamın da isteği oldu. Hepsi bu duruma çok şaşırdılar.

Dil Bilgisi

Ettirgen Eylem: -dır, -r, -t

Bir işin başkalarına yaptırıldığını belirten eylemlere **ettirgen eylem** denir. Ettirgen eylem diğer eylemler gibi çekime girer.

	yazmak	dikmek	içmek	uyumak
Ben	yazdırıyorum	diktiriyorum	içiriyorum	uyutuyorum
Sen	yazdırıyorsun	diktiriyorsun	içiriyorsun	uyutuyorsun
O	yazdırıyor	diktiriyor	içiriyor	uyutuyor
Biz	yazdırıyoruz	diktiriyoruz	içiriyoruz	uyutuyoruz
Siz	yazdırıyorsunuz	diktiriyorsunuz	içiriyorsunuz	uyutuyorsunuz
Onlar	yazdırıyorlar	diktiriyorlar	içiriyorlar	uyutuyorlar

Ettirgen Eylem Eki: -dır (-dir, -dur, -dür)

- Bu evi kim yaptı?
- Bir mimara yaptırdık.
- Müdür ne yapıyor?
- Müdür sekreterine mektupları yazdırıyor.
- Elbiselerini kendin mi dikiyorsun?
- Hayır, terziye diktiriyorum.
- Ayşe ne yapıyor?
- Sekretere uçak bileti aldırıyor.

Ettirgen Eylem Eki: -r (-ar, -er, -ir, -ür, -ur, -ür)

- Anne ne yapıyor?
- Bebeğe süt içiriyor.
- Öğretmen ne yapıyor?
- Öğrencileri sınıftan çıkartıyor.
- Nermin Hanım ne yapıyor?
- Nermin Hanım çocuğu yatağa yatırıyor.
- Haydutlar ne yaptı?
- Haydutlar çocuğu kaçırdı.

Ettirgen Eylem Eki: -t

- Evi nasıl temizliyorsun?
- Ben kendim temizlemiyorum. Temizlikçi kadına temizletiyorum.
- Çamaşırları yıkıyor musun?
- Hayır, çamaşırları ben yıkamıyorum. Temizlikçi kadına yıkatıyorum.
- Çamaşırları kim ütölüyor?
- Çamaşırları ben ütölemiyorum. Temizlikçi kadına ütöletiyorum.

Yapım Eki: -lık (-lik, -lük, -lük)

-lık ekinin Türkçede kullanım alanı çok geniştir. Bu ek adlara gelerek yeni sözcükler yapar:

güzel → güzelli lik	avukat → avukatlı lık	doktor → doktorlu luk
iyi → iyili lik	polis → polisli lik	zengin → zenginli lik
fakir → fakirli lik	çirkin → çirkinli lik	Hristiyan → Hristiyanlı lık
öğretmen → öğretmenli lik	insan → insanlı lık	Müslüman → Müslümanlı lık

Yapım Eki: -ci (-ci, -cu, -cü)

Bu ek adlara gelerek genellikle meslek adları yapar. Çok kullanılan bir ektir. Bu ekin üzerine **-lık** eki gelerek yeni sözcükler yapar: gazete+ci+lik, boya+ci+lik gibi.

kitap → kitapçı → kitapçılı lık	yol → yolcu → yolculu luk
çay → çaycı → çaycılı lık	geri → gerici → gericili lik
av → avcı → avcılı lık	ileri → ilerici → ilerici lik
süt → sütçü → sütçülü lük	aş → aşçı → aşçılı lık
eski → eskici → eskicili lik	diş → dişçi → dişçili lik
iş → işçi → işçili lik	demir → demirci → demircili lik

Akırtırmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Efes Müzesi nerededir?
2. Papa II. John Paul, nereyi ziyaret etmiştir?
3. Mevlâna ne zaman yaşamıştır?
4. Mevlâna'yı niçin bütün insanlar seviyorlar?
5. Hıristiyanlar 15 Ağustosta ne ayini yapıyorlar?
6. St. Jean kimdir ve kilisesi nerededir?
7. Murat, Elif'e niçin telefon ediyor?
8. İnep, engür ve istafil ne demektir?

2. Lütfen ettirgen eyleme çeviriniz.

Terzi elbise dikiyor. —> Aylin, terziye elbise diktiriyor.

1. Mühendis bir bina yapıyor.	Halil Bey, mühendise.....
2. Çocuk akşamları süt içiyor.	Gülgün Hanım, çocuğa.....
3. Ayşe mektup yazıyor.	Müdür, Ayşe'ye.....
4. Engin resim yapıyor.	Öğretmen, Engin'e.....
5. Öğrenciler kitap okuyor.	Öğretmen, öğrencilere.....
6. Nuran elbiselerini temizliyor.	Nuran,
7. Murat evi boyuyor.	Murat,
8. Öğrenciler sınıftan çıkıyor.	Öğretmen, öğrencileri.....

3. Lütfen cevap veriniz.

Nuran, bebeğe süt içiriyor mu? → Evet. Nuran bebeğe süt içiriyor.

1. Müdür, sekretere mektup yazdırıyor mu?	Evet.....
2. Aylin, terziye elbise diktiriyor mu?	Hayır.....
3. Öğretmen, öğrencilere kitap okutuyor mu?	Evet.....
4. Hayri Bey, mühendise ev yaptırıyor mu?	Hayır.....
5. Polisler, hırsızı komuşturuyor mu?	Hayır.....
6. Amesi, bebeği erken yatırıyor mu?	Evet.....
7. Akın, elbiselerini temizlikçiye temizletiyor mu?	Evet.....

6. Lütfen -cı ve -lık yapım eklerini kullanınız.

kuyumculuk	aşçılık	kebabçılık
demir.....	şarkı.....	su.....
ekmek.....	oyun.....	çorap.....
kapt.....	saat.....	boya.....

5. Lütfen cevap veriniz.

Öğretmenlik güzel bir meslek mi? → Evet. Öğretmenlik güzel bir meslek.

1. Öğrencilik çok zor mu?	
2. Ahmet Bey kuyumculuk mu yapıyor?	
3. Avukatlık zor bir meslek mi?	
4. Öğretmenlik mi, yoksa öğrencilik mi zor ?	
5. Dişçilik mi zor, yoksa doktorluk mu?	
6. Bu işi güzellikle yapabilir misin?	
7. İnsanlara iyilikle davranabilir misin?	
8. Çok çalışırsak fakirlikten kurtulabilir miyiz?	

6. Lütfen ettirgen eylem eki ile tamamlayınız.

Ben	temizletiyorum	yaptırıyorum	boyatıyorum	okutuyorum
Sen	temizle.....	yap.....	boya.....	oku.....
O	temizle.....	yap.....	boya.....	oku.....
Biz	temizle.....	yap.....	boya.....	oku.....
Siz	temizle.....	yap.....	boya.....	oku.....
Onlar	temizle.....	yap.....	boya.....	oku.....

Ders 13

Gözleme

Enver, Dilek ve Serap Meryem Ananın Evini gezdikten sonra hem dinlenmek hem de bir şeyler yemek istediler. Enver bir lokantaya gitmeyi teklif etti. Ama Dilek ile Serap gözleme yemeyi tercih ettiler.

Gözleme Türklere özgü bir yiyecektir. Gözlemeyi genellikle köylerde kadınlar yaparlar. Ancak, turistler de gözlemeyi çok sevince pek çok yerde gözleme yapıp satan gözlemeciler açıldı.

Gözleme genellikle saf tereyağı ile yapılır. Hamur yoğrulur, odun ya da kömür ateşi üzerinde pişirilir. Gözlemenin içine hoş kokulu dereotu, maydanoz gibi sebzeler de konur. Etli gözleme yemek isteyenler için kıymalı gözleme yapılır. Gözlemenin yanında mis gibi yayık ayranı ikram edilir. Ayran da Türklerin çok içtikleri bir içecektir. Yoğurttan yapılır ve sağlık için çok yararlıdır.

Doğal yaşayan ve doğal beslenen insanların daha mutlu, daha sağlıklı ve uzun ömürlü oldukları bilinmektedir. Bu insanlardan biri de Gaziantep'te yaşamış Zaro Ağa'dır. Zaro Ağa 146 yıl yaşayarak tıp tarihine geçti. Bir insanın bu kadar çok yaşayabileceğine pek

çok kimse inanmıyor. Gazeteciler Zaro Ağa'ya uzun yaşamasının sırlarını sormuşlar. Zaro Ağa "Ben acıksam yoğurt yerim, susarsam ayran içerim, vücudumda bir yerim ağrırsa oraya yoğurt sürerim." demiş.

Asya'da yaşayan Türkler de yoğurdu çok tüketirler. Kafkasya'daki Türkler ortalama 125 yıl yaşar, ata biner, rahatlıkla yol yürürler. Asya'daki Türkler, ayranın yanı sıra at sütünden yapılmış kımız ve kefir içerler. Kefir ayrana benzer, son derece yararlı bir içecektir.

Efes'te Yedi Uyuyanlar mağarasının yanında güzel bir gözlemeci vardır. Burada köylü kadınlar taze gözleme yapıp müşterilere sunarlar. Enver, Dilek ve Serap da bu gözlemeciye gelirler. Gözlemecinin yeri köy usulü döşenmiştir. Diğer restoranlarda olduğu gibi masa ve sandalyeler yoktur. Müşteriler yere yayılan kilim, minder ve sedirler üzerinde otururlar. Tamamen rahat ve doğal bir ortamda gözlemelerini yer, ayranlarını içerler. Enver, Dilek ve Serap da gözlemecide güzel bir köşeye otururlar. Bu sırada Enver'in cep telefonu çalar. Enver, Ahmet Bey ile konuştuktan sonra gözlemeleri sipariş verir.

Gözlence

- Dilek : Kim aradı?
- Enver : Ahmet Bey aradı selâmı var.
- Serap : Ahmet Bey kim?
- Enver : Çok iyi insanlar. Yolda tanıştık. Aslında olayı en başından anlatmak lâzım. Bu yolculuğa çıktıktan sonra başımıza gelmeyen kalmadı Serapçığım.
- Serap : Nasıl yani?
- Enver : Önce Truva'da bir yüzük bulduk. Dilek denemek için parmağına taktı, ama bir daha çıkaramadık.
- Serap : Sahi hâlâ çıkaramadınız mı yüzüğü parmağından?
- Dilek : Çok uğraştık ama parmağımdan yüzüğü bir türlü çıkaramadık. Bu yüzük, büyümlü bir yüzük. Efes'te bunu çok iyi hissettim. Yüzükten sesler geldi. Bir an büyümlendim. Efes'in eski günlerini yaşadım. Siz yanıma geldiğinizde derin bir uykudan uyandım.
- Enver : Son sabah otelden çıktığımızda bir de baktık ki, arabanın iki lastiğinin havası inmiş. Sağ olsun Ahmet Bey yardım etti de yola devam edebildik. Şimdi de slâytlar kayıp.

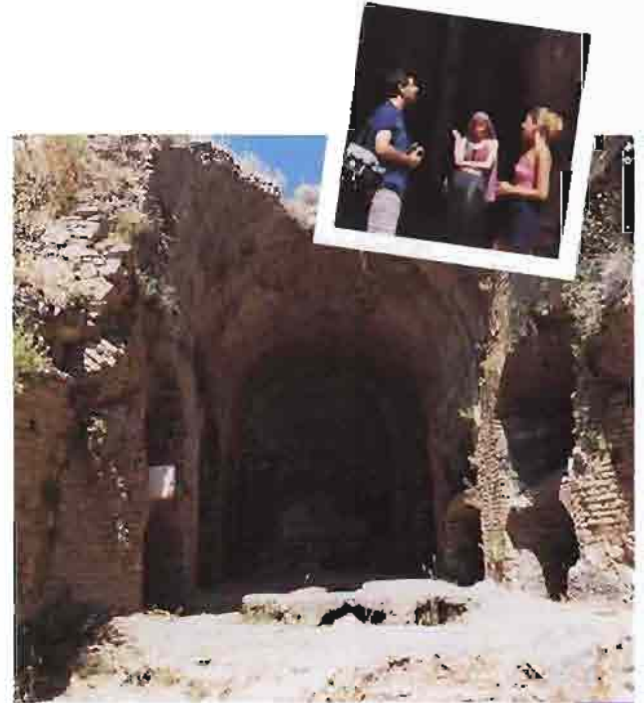

- Serap : Şimdi ne yapacaksın Enver? Bergama'nın, Bursa'nın, Truva'nın slâytlarını yeniden mi çekeceksin?
- Enver : Başka çare yok. Ahmet Bey bizi yemeğe davet etti, sen de gelsene.
- Serap : Ben gelmeyeyim. Zaten onları tanımıyorum. Siz gidin.
- Enver : Olur mu? Ben senden söz ettim. Hem tanışmış olursun. Değil mi canım?
- Dilek : Tabii şimdi gelmezsen ayıp olur. Haydi sen de gel.

Yedi Uyuyanlar

Üçüncü yüzyılda Romalı İmparatoru Desurus'un zulmünden kaçan yedi genç bir mağaraya gizlenirler. Bu mağarada tam üç yüz yıl uyurlar. Sonra hiçbir şey olmamış gibi uyanırlar. İçlerinden biri ekmek almak için mağaradan çıkar. Şehire iner. Şehirde her şeyin değiştiğini görür. Kullandıkları paradan üç yüz yıl uyudukları onlaşırlar.

Efes'te bu yedi gencin uyuduğu mağara, binlerce kişi tarafından ziyaret edilir. Ayrıca Güney Anadolu'da bulunan Tarsus'ta da bir yedi uyuyanlar mağarası vardır. Özellikle doğudan gelen turistler de bu mağarayı ziyaret ederler. Yedi gencin üç yüz yıl uyuma olayı Kur'an'da Kehf sûresinde anlatılır. Ama Kur'an'da olayın geçtiği yer belirtilmez. Bu nedenle yedi uyuyanlar mağarasının nerede olduğu kesin olarak bilinmemektedir.

13A Dertleşmek

Üzüldüğünüz, canınız sıkıldığı zaman ne yapıyorsunuz? Evi kapanıp kendi kendinize ağlıyor musunuz, yaksa bir dostunuzla, arkadaşınızla dertleşiyor musunuz? Bilim adamları sorunlarımızı başkalarıyla tartışmanın, dertleşmenin sağlık açısından daha yararlı olduğunu söylüyorlar. Bu konuda Türkçede "Derdini söylemeyen derman bulamaz." diye bir atasözü de vardır. Köksal ve Elif'teki karmaşık duygular ikisini de üzüyor.

Köksal, Berna ile yemeğe gidiyor. Yemekte onunla dertleşiyor. Ancak, Murat bu yemeği kötü yorumluyor ve Elif'e telefon ederek, Köksal'ın başka bir kızla yemek yediğini söylüyor. Amaç belli. Köksal ile Elif bozuşacak, Elif kendine kalacak.

Elif de arkadaşı Arzu ile dertleşiyor. Sorunlara çözüm arıyorlar.

13B Köksal, Berna ile Dertleşiyor

- Berna : Aramayacak mısın Elif'i?
 Köksal : Bilmiyorum. Pek aramayı düşünmüyorum.
 Berna : Nedir sorun?
 Köksal : Sorun... Elif, benimle duygusal bir ilişkiye girmeye henüz karar vermiş değil galiba.
 Berna : Nereden anladın bunu?
 Köksal : Murat diye biri var. Elif'in eski bir arkadaşı. O da kızın etrafında dolaşıp duruyor.
 Berna : Eski bir arkadaşı olduğuna göre bence bir sorun yok. Bugüne kadar bir ilişki doğmamışsa, aralarında şimdi de doğmayacak demektir. Seninle benim gibi yani...
 Köksal : Haklı olabilirsin.

- Berna : Bence olayı sen büyütüyorsun. Yarın bir buket yaptırıp Elif'in ziyaretine git. Göreceksin her şey düzelecek. Hafta sonu da onu tenis'e davet et. Böylece Elif Hanım ile tanışmış oluruz.

13C Elif, Arzu ile Dertleşiyor

- Arzu : Kim görmüş?
 Elif : Bir arkadaşım...
 Arzu : Hemen seni aramış tabii. Erkek mi bu arkadaşın?
 Elif : Evet. Aslında Köksal beni ondan kısıyor. Onunla aramda bir şey var zannediyor.
 Arzu : Söztünü ettiğin arkadaşın anladığın kadarıyla pek dürüst biri değil.
 Elif : Biliyorum onun da bana ilgisi var ama, ben Köksal'la olmak istiyorum.
 Arzu : Bekle birkaç gün daha. Köksal senden hoşlanıyorsa seni mutlaka arayacaktır.

GİZLİ SEVDA

Hani bir sevgilin vardı.
Yedi sekiz yıl önce.
Dün yolda rastladım,
Sevindi beni görünce.

Sokakta ayaküstü,
Konuştuk ordan burdan.
Evlenmiş çocukları almış,
Bir kız, bir oğlan.
Seni sordu.
Hiç değişmedi, dedim,
Bildiğin gibi...
Anlıyordu.

Mesutmuş, kocasını seviyormuş,
Kendilerininirmiş evleri.
Bir suçlu gibi ezik,
Sana selâm söyledi.

Behçet Necatigil

Dil Bilgisi

Çok Çatılı Eylemler:

Bazen eylemler, birden çok çatı eki alırlar. Birden çok çatı eki alan eylemlere **çok çatılı eylemler** denir.

tanımak	→	Nuran'ı dün tanıdım.	
tanı-ış-mak	→	Nuran'la dün tanıştım.	→
tanı-ş-tır-mak	→	Nuran'ı, Ahmet'le tanıştırdım.	→
tanı-ş-tır-ıl-mak	→	Nuran, Ahmet'le tanıştırıldı.	→

İşteş çatı eki: -ış

Ettirgen çatı eki: -tır

Edilgen çatı eki: -ıl

	tanımak	tanışmak	tanıştırmak	tanıştırmak
Ben	tanıdım	tanıştım	tanıştırdım	tanıştırdım
Sen	tanıdın	tanıştin	tanıştırdın	tanıştırdın
O	tanıdı	tanıştı	tanıştırdı	tanıştırdı
Biz	tanıdık	tanıştık	tanıştırdık	tanıştırdık
Siz	tanıdınız	tanıştiniz	tanıştırdınız	tanıştırdınız
Onlar	tanıdılar	tanıştılar	tanıştırdılar	tanıştırdılar

Ettirgen çatı eklerinden sonra gelen edilgen çatı eklerine şu örnekleri verebiliriz.

Ettirgen
Bu mektubu sekretere yazdırdım.
Bu elbiseyi terziye diktirdim.
Bu evi mimar arkadaşımıza yaptırdık.
Öğrencileri sınıftan çıkardık.
Ahmet elbiseleri temizletti.

Ettirgen + Edilgen
Bu mektup sekretere yazdırıldı.
Bu elbise terziye diktirildi.
Bu ev mimar arkadaşımıza yaptırıldı.
Öğrenciler sınıftan çıkarıldı.
Elbiseler temizletildi.

Zaman Belirteci: -dan (-den) beri

- Ne zamandan beri yağmur yağıyor?
- İki günden beri yağmur yağıyor.
- Ne zamandan beri burada yaşıyorsunuz?
- Doğduğumuz günden beri bu yer altı kentinde yaşıyoruz.
- Ne zamandan beri Romalılarla savaşıyorsunuz?
- On yıldan beri Romalılarla savaşıyoruz.
- Ne zamandan beri okula gidiyorsunuz?
- On iki yıldan beri okula gidiyoruz.

Zaman Belirteci: -dır (-dir, -dur, -dür)

-dır zaman belirteci ile -dan (-den) beri bazen aynı anlamda kullanılır.

Bir haftadan beri okula gitmiyorum.	→ Bir haftadır okula gitmiyorum.
Üç günden beri yağmur yağıyor.	→ Üç gündür yağmur yağıyor.
Beş yıldan beri mühendislik yapıyorum.	→ Beş yıldır mühendislik yapıyorum.
Yedi yıldan beri Paris'te oturuyoruz.	→ Yedi yıldır Paris'te oturuyoruz.
On yıldan beri Romalılarla savaşıyoruz.	→ On yıldır Romalılarla savaşıyoruz.
Beş yıldan beri evi boyatamadık.	→ Beş yıldır evi boyatamadık.

Alıştırılmalar**1. Lütfen cevap veriniz.**

1. Gözleme nasıl yapılır?
2. Ayran, kıyma ve kefir neden yapılır?
3. Zaro Ağa niçin çok yaşıyor?
4. Enver, telefonda kiminle konuşuyor?
5. Enver ve Dilek kimlerle buluşacaklar?
6. Yedi Uyuyanlar Mağarası nerededir?
7. Elif ile Köksal niçin üzülüyorlar?
8. Köksal ile Berna niçin yemeğe çıkıyorlar?

2. Lütfen edilgen eyleme çeviriniz.

Gözlemecide gözleme yedik → Gözlemecide gözleme yenildi.

1. Gözlemecide ayran içtik.
2. Gözlemecide minderde oturduk.
3. Murat, Elif'e telefon etti.
4. Hasan bugün müdürle görüştü.
5. Bu resmi senin için yaptırdık.
6. Bu arabayı senin için aldık.
7. Meryem Ana Evine gittik.
8. Yedi Uyuyanlar Mağarasını ziyaret ettik.

3. Lütfen cevap veriniz.

Aileni görmek seni sevindiriyor mu? → Evet, ailemi görmek beni sevindiriyor.

1. Bizimle tanıştığınıza memnun oldunuz mu?
2. Sizi bakan beyle görüştüler mi?
3. Bu elbiseyi terziye mi diktirdiniz?
4. Bu ev mimar arkadaşınıza mı yaptırıldı?
5. Gözlemecide ayran mı, yoksa kola mı içildi?
6. Gelin ile damat babanla tanıştılar mı?

4. Lütfen tamamlayınız.

Ben	gördüm	görüştüm	görüştürdüm	görüştürüldüm
Sen	gör.....	gör.....	gör.....	gör.....
O	gör.....	gör.....	gör.....	gör.....
Biz	gör.....	gör.....	gör.....	gör.....
Siz	gör.....	gör.....	gör.....	gör.....
Onlar	gör.....	gör.....	gör.....	gör.....

5. Lütfen cevap veriniz.

Ne zamandan beri okula gidiyorsunuz? → Beş yıldan beri okula gidiyorum.

1. Ne zamandan beri bu şehirde yaşıyorsun?
2. Ne zamandan beri doktorluk yapıyorsun?
3. Ne zamandan beri tatildesin?
4. Ne zamandan beri bu evde oturuyorsun?
5. Ne zamandan beri evlisiniz?
6. Ne zamandan beri yağmur yağıyor?

Ders 14

Zaman Tüneli Var mı?

Geçmiş derslerimizden hatırlarsanız Halil ile Robo, Ahmet Yiğit'i uçan daireye davet ederler. Ahmet, uçan daireyi gezerken yanlışlıkla zaman tüneli tuşuna basar. Halil, Robo ve Ahmet birdenbire kendilerini Romalılar döneminde bulurlar. Romalı askerler ilk kez gördükleri bu yabancılara saldırırlar. Onları Helen kurtarır ve yer altı kentinde yaşayan ailesinin yanına götürür. Helen'in babası Bernaba konuklara çok iyi davranır, ancak Bernaba'nın komşuları yer altı kentinde yabancıların bulunmasını istemezler. Robo, Halil ve Ahmet'i hapsedmek ya da öldürmek isterler. Bu sırada Bernaba'nın oğlu Romalılar tarafından okla vurulur. Robo, Halil ve Ahmet oku çıkarırlar, lazerle ok yarasını kapatır ve Bernaba'nın oğlunu iyileştirirler. Böylece kendi hayatları da kurtulmuş olur.

Gördüğünüz gibi biz bu dizide sık sık uçan daireler-

den, zaman tünelinden söz ediyoruz. Acaba gerçekten zaman tüneli var mı?

Ünlü bilim kurgu yazarı Jules Verne "İnsanların hayal ettiği her şey, bir gün gerçek olacaktır." diyor. Biz zaman tüneli diye bir şey hayal ediyoruz. Öyleyse zaman tüneli de er geç gerçek olacaktır. Zaman tünelinin bir gün gerçek olması bilimsel açıdan mümkün müdür? Albert Einstein'ın görecelik teorisine göre dünyadaki ve uzaydaki zaman birbirinden çok farklıdır. Bu farklılıklar bir zaman tüneli oluşturabilir. Ayrıca daha önce yaşanan olaylara ait görüntü dalgalarının kaybolmadığı tespit edilmiştir. Günümüzde bilim adamları bu dalgaları alan bir alet yapmaya çalışıyorlar. Bu alet yapıldığı takdirde Napolyon'un ya da Cesar'ın yaptığı savaşların gerçek görüntülerini ekranda izleyebileceğiz.

Son yıllarda biyomekanik adlı bir bilim dalı geliştirdi. Bu bilim dalı, yaşayan canlıları örnek alarak mekanik araçlar yapıyor. Örneğin helikopterin yapımında havada durarak uçabilen böcekler örnek alınmıştır. Uçaklar, gemiler, denizaltı gemileri yapılırken uçan ve denizde yüzen canlılar örnek alınmıştır.

Zaman tüneli konusunda da canlılar arasından alabileceğimiz bir örnek var mıdır? Hipnotizmayı herkes bilir. Hipnotizma sırasında yapılan ekminezi deneyi, bize zaman tünelinin var olduğunu gösteriyor. Ekminezi deneyinde süreyi uyutuyorsunuz ve ona geçmişteki yaşantısıyla ilgili sorular soruyorsunuz. Normalde hatırlaması mümkün olmayan sorulara süje rahatlıkla doğru olarak cevap veriyor. Hipnoz sırasında süje ile yapılan konuşmalara şöyle bir örnek verebiliriz.

Doktor : On yıl öncesine gidiniz. Yıl 1986, 23 Mayıs, Saat 19.15 neredesiniz ve ne yapıyorsunuz?

Süje : Evdeyim, kardeşimle birlikte kahvaltı yapıyoruz. Bugün pazar. Az sonra annem ve babamla birlikte pikniğe gideceğiz.

Doktor : Yıl 1954, neredesin ve ne yapıyorsun?

Süje : Bahçede oynuyorum.

Doktor : Kaç yaşındasın?

Süje : Üç yaşındayım.

Doktor : İki kere iki kaç eder?

Süje : Bilmiyorum.

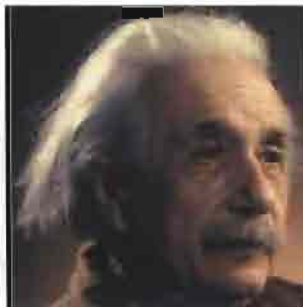
Süreyi doğumdan önceki tarihlere götürdüğümüz zaman karşımıza değişik insanlar çıkıyor ve reenkarasyon yani insanların tekrar tekrar dünyaya gelmeleri

konusu gündeme geliyor. Reenkarnasyon çok tartışmalı bir konudur. Ama ekminezi deneyinde tüm yaşantımız bir video kasetine kaydedilebilir gibi kaydediliyor. Ekminezi deneyinde bir insanın geçmişine yolculuk yapılıyor ve geçmiş tam bir doğrulukla yeniden yaşanıyor. Ekminezi, geçmiş hatırlama değil, o anın içinde yeniden yaşamadır. Çünkü geçmişteki tüm acı ve sevinçler o anda yeniden yaşanıyor. Üç yaşına geri döndüğümüzde iki kere ikinin kaç

ettiğini bile bilmiyoruz. Bilgilerimiz üç yaşındaki bir çocuğun bilgileriyle eşit duruma geliyor.

İnsan yaşantısında yapılan bu geçmişe yolculuk, diğer olaylar için de geçerlidir. Acaba geleceğe yolculuk yapılabilir mi? Nostradamus beş yüz yıl öncesinden Hitlerin geleceğini ve ikinci dünya savaşının olacağını haber vermiş, yani Nostradamus geleceğe yolculuk yapmış ve beş yüz yıl sonra olacak bazı olayları haber vermiş. Öyleyse zaman tüneli vardır ve bu tünelde geçmiş ve geleceğe yolculuk yapılabilir.

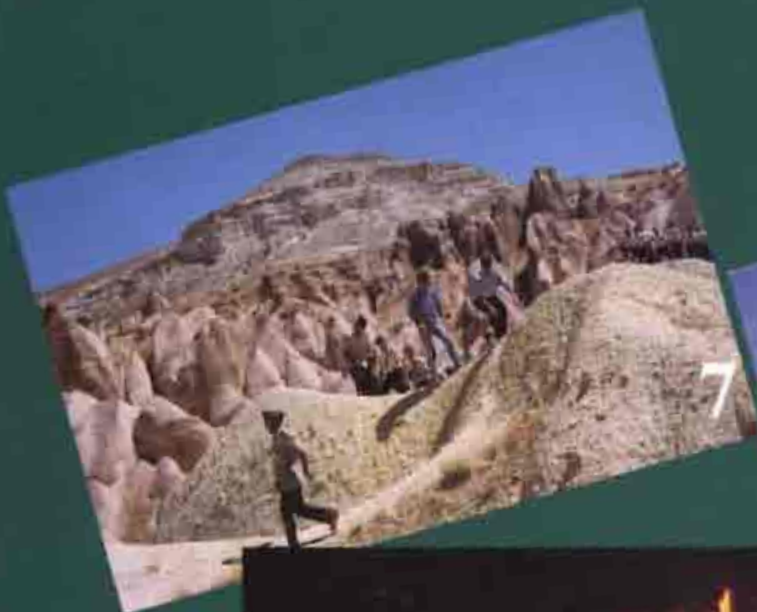

TEKRAR OYUNU

Oyunun Kuralları

1. Bir kişi sayı sayısın.
1,2,3,4,5,6,7,8,9.
2. Başka bir kişi "DUR!" desin.
3. Bu sayının bulunduğu resmi tiyatro biçiminde oynayın ya da anlatın.

Dil Bilgisi: Genel Tekrar**ORTAÇLAR****Ortaç:**

Eylemin sıfat olarak kullanılmasına **ortaç** denir. Ortaçlar bağlı oldukları zamana göre üçe ayrılırlar: Geniş zaman ortaç, gelecek zaman ortaç, geçmiş zaman ortaç.

Geniş Zaman Ortaç: -an (-en)

Bu ekle yapılan ortaçlar genellikle geniş zaman ve şimdiki zaman anlamını verir. Olumsuzu **-ma, -me** ekiyle yapılır.

gülmek → gülen kadın
uyumak → uyuyan çocuk
çalışmak → çalışan insanlar

gülmeyen kadın
uyumayan çocuk
çalışmayan insanlar

Geniş Zaman Ortaç: -ar (-er, -ır, -ir, -ur, -ür)

Geniş zaman ortaçının olumsuzu **-maz, -mez** ekiyle yapılır.

çalmak → çalar saat
akmak → akar su
gülmek → güler yüz

yanmak → yanmaz kumaş
çıkma → çıkmaz sokak
tükenmek → tükenmez kalem

Gelecek Zaman Ortaç: -acak (-ecek)

Gelecek zaman ortaç, gelecek zaman eki **-acak (-ecek)** ile yapılır. Gelecek zaman ortaçının olumsuzu **-ma, -me** ekilerini alır.

kırmak → kırılacak eşya
gitmek → gidecek paket
yollamak → yollanacak mektup

kırılmayacak eşya
gitmeyecek paket
yollanmayacak mektup

Geçmiş Zaman Ortaçları: -dık (-dik, -duk, -dük)

Geçmiş zaman ortaçları, genellikle geçmiş zaman anlamı verir ve olumsuzu **-ma, -me** ekiyle yapılır.

-dık eki iki ünlü arasında **-dığ** olur.

okumak → okuduğum kitap
tanımak → tanıdık insanlar
bilmek → bildiğim konular

okumadığım kitap
tanımadığım insanlar
bilmediğim konular

-mış (-miş, -muş, -müştü)

pişmek → pişmiş tavuk
yazmak → yazılmış mektup
bitmek → bitmiş iş

pişmemiş tavuk
yazılmamış mektup
bitmemiş iş

ULAÇLAR

Ulaç:

Eylemden türeyen ve belirteç görevi yapan sözcüklere **ulaç** denir.

Bağlama Ulaçları:

Bağlama ulaçları, genellikle eylemin belirttiği bir işi başka bir eyleme bağlar.

-p (-ıp, -ip, -up, -üp)

Engin, bir kahve içti ve gitti.

—> Engin, bir kahve iç**ip** gitti.

Ayşe, üniversiteyi bitirdi ve işe girdi.

—> Ayşe, üniversiteyi bitir**ip** işe girdi.

Murat, çok çalıştı ve çok para kazandı.

—> Murat, çok çalış**ıp** çok para kazandı.

Durum Ulaçları:

Eylemin belirttiği işin durumunu gösterir.

-arak (-erek)

Genç kız güldü ve bana baktı.

—> Genç kız gül**erek** bana baktı.

Araba yavaşladı ve önümde durdu.

—> Araba yavaşlay**arak** önümde durdu.

Çocuk ağladı ve süt istedi.

—> Çocuk ağlay**arak** süt istedi.

-madan (-meden)

-madan eki genellikle **önce** sözcüğü ile birlikte kullanılır.

Yatmadan önce kitap okurum.

Çok düşünmeden karar vermem.

İşe gitmeden önce kahvaltı yapınız.

-ken

-ken eki ünlü uyumuna uymaz.

İşe giderken otobüse binerim.

Televizyon izlerken çay içerim.

Çocuk, hızla koşarken yere düştü.

-ınca (-ince, -unca, -ünce)

Yaz gelince denizde bol bol yüzeceğim.

Zengin olunca güzel bir ev alacağım.

İstanbul'a gelince mutlaka sana uğrarım.

İLGEÇLER

Sözcükler arasında ilgi kuran sözcüklere **ilgeç** denir. Genellikle *kadar, gibi, için, ile, göre, üzere...* sözcükleri ilgeç olarak kullanılır.

gibi

Kendimi kelekler **gibi** hafif hissediyorum.
Akın, aslan **gibi** kuvvetli bir gençtir.
Aylin, melekler **gibi** temiz ve güzel bir kızdır.

kadar

Sabaha **kadar** seni bekledim.
Nuran **kadar** güzel ve akıllı bir kız görmedim.
Tepedeki eve **kadar** hızla yürüdük.

göre

Bana **göre** iyiler sonunda mutlaka kazanır.
Bize **göre** bu söyledikleriniz doğru değil.
Bu elbise tam sana **göre** yapılmış.

için

Senin **için** canımı bile veririm.
Bu evi senin **için** aldım.
Sağlıklı olmak **için** iyi beslenmeli ve spor yapmalıyız.

ile

İle sözcüğü bazen bitişik yazılır: uçakla, postayla gibi.

Her sabah okula bisiklet **ile** gidiyorum.
Maçı düşük puan farkı **ile** kazandık.
Paketi kargoyla değil, postayla yolla.

BAĞLAÇLAR

Eş görevli sözcükleri, sözcük öbeklerini ve cümleleri birbirine bağlayan sözcüklere **bağlaç** denir. Genellikle **ve**, **ama**, **fakat**, **çünkü**, **ya da**, **eğer**, **veya**, **oysa**, **oysaki**, **ancak**, **yalnız**, **halbuki** sözcükleri bağlaç olarak kullanılır. Bu bağlaçlara birkaç örnek verelim.

ve

Mevlâna **ve** Nasrettin Hoca 13. yüzyılda yaşadılar.

Engin çalışkan **ve** düzenli bir öğrencidir.

Çok çalıştık **ve** sonunda başardık.

ama

İki yıldan beri tatile çıkmak istiyorum, **ama** vakit bulamıyorum.

Seni seviyorum, **ama** hemen evlenemeyiz.

Çok çalışıyorum, **ama** konulan bir türlü anlayamıyorum.

fakat

Üniversiteyi bitirdim, **fakat** bir iş bulamıyorum.

Yirmi yıldır çalışıyorum, **fakat** bir türlü zengin olamadım.

Çok çalıştık, **fakat** maçı kazanamadık.

çünkü

Spor yapmalıyım, **çünkü** çok kilo alıyorum.

Bu sınavı başaramazsın, **çünkü** hiç çalışmıyorsun.

Kendimi yorgun hissediyorum, **çünkü** hasta oldum.

rağmen, karşın

Kar yağmasına **rağmen**, paltosuz yola çıktık.

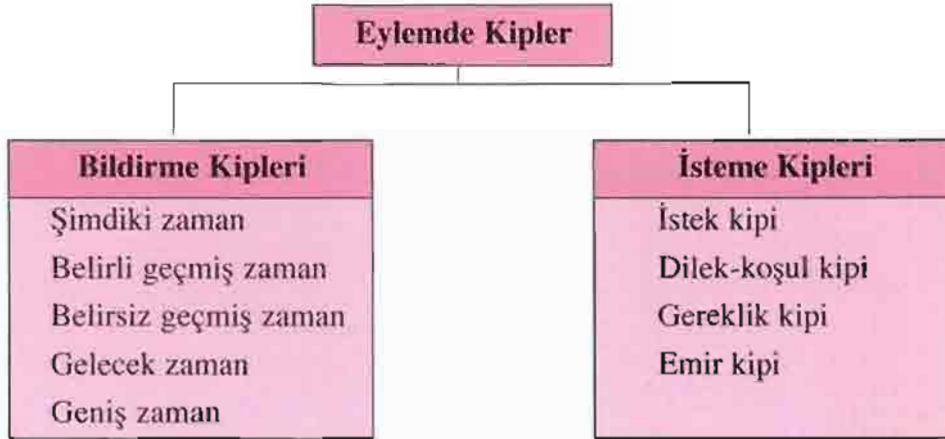
Akın, hasta olmasına **rağmen**, işini hiç aksatmadı.

Söz vermenize **rağmen**, borcunuzu ödemiyorsunuz.

EYLEM ÇEKİMİ

Eylem Çekimi: Türkçede eylem kökleri değişmez. Bu eylem köklerine değişik ekler getirilerek binlerce yeni sözcük yapılır. Türkçe eylemlerde dokuz kip vardır. Bu dokuz kip iki ana bölümde incelenir:

Bildirme Kipleri				
Şimdiki Zaman	Belirli Geçmiş Zaman	Belirsiz Geçmiş Zaman	Gelecek Zaman	Geniş Zaman
geliyorum	geldim	gelmişim	geleceğim	gelirim
geliyorsun	geldin	gelmişsin	geleceksin	gelirsin
geliyor	geldi	gelmiş	gelecek	gelir
geliyoruz	geldik	gelmişiz	geleceğiz	geliriz
geliyorsunuz	geldiniz	gelmişsiniz	geleceksiniz	gelirsiniz
geliyorlar	geldiler	gelmişler	gelecekler	gelirler

İsteme Kipleri					
İstek Kipi	Dilek-Koşul Kipi	Gereklik Kipi	Emir Kipi		
geleyim	gelsem	gelmeliyim	Sen	gel	gelme
gelesin	gelsen	gelmelisin	O	gelsin	gelmesin
gele	gelse	gelmeli	Siz	gelin	gelmeyin
gelelim	gelsek	gelmeliyiz			gelmeyiniz
gelesiniz	gelseniz	gelmelisiniz	Onlar	gelsinler	gelmesinler
geleler	gelseler	gelmeliler			

ÇATI EKLERİYLE TÜRETİLEN EYLEMLER

Eylem köklerine gelerek *edilgen*, *dönüşlü*, *işteş* ve *ettirgen* eylem yapan ekler **çatı ekleri** denir.

Edilgen Eylem: -I (-ıl, -il, -ul, -ül) -n (-ın, -in, -un, -ün)	Odanın penceresi açıldı. Bütün kitaplar okundu.
Dönüşlü Eylem: -n (-ın, -in, -un, -ün) -I (-ıl, -il, -ul, -ül)	Murat banyoda yıkandı. Ayşe bu işe çok üzüldü.
Ettirgen Eylem: -tır, -t, -t	Nuran terziye bir elbise diktirdi. Gülneş elbiseleri temizletti.
İşteş Eylem: -ş (-ış, -ış, -uş, -üş)	Hasan müdürle görüştü. Nermin öğrencilerle tanıştı.

Bir eylemin köküne birden çok çatı eki gelebilir. Bu durumda çok çatılı eylemler normal eylemler gibi çekime girerler. Örneğin gör-üş-tür-ül-mek eyleminde işteş, ettirgen ve edilgen çatı ekleri vardır. Bu çok çatılı eylemin çekimi şöyledir.

Şimdiki Zaman	Belirli Geçmiş Zaman	Belirsiz Geçmiş Zaman	Gelecek Zaman
görüştürülüyorum görüştürülüyorsun görüştürülüyor görüştürülünüz görüştürülüyorsunuz görüştürülüyorlar	görüştürüldüm görüştürüldün görüştürüldü görüştürüldük görüştürüldünüz görüştürüldüler	görüştürülmüşüm görüştürülmüşün görüştürülmüş görüştürülmüşüz görüştürülmüşünüz görüştürülmüşler	görüştürüleceğim görüştürüleceksin görüştürülecek görüştürüleceğiz görüştürüleceksiniz görüştürülecekler
Geniş Zaman	İstek Kipi	Dilek-Koşul Kipi	Gereklik Kipi
görüştürülürüm görüştürülürsün görüştürülür görüştürülürüz görüştürülürsünüz görüştürülürler	görüştürüleyim görüştürülesin görüştürüle görüştürülelim görüştürülesiniz görüştürüleler	görüştürülsem görüştürülse görüştürülse görüştürülsek görüştürülse görüştürülse	görüştürülmeliyim görüştürülmelisin görüştürülmeli görüştürülmeliyiz görüştürülmelisiniz görüştürülmeliler